

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Кваліфікаційна робота

магістра

на тему «Стратегія забезпечення фінансової надійності СК «INGO»

Виконав: студент 2 курсу групи 8.0722-фк-дн
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та
страхування, освітня програма фінанси і кредит

Д.В. Макаренко

Керівник к.ф.-м.н., доцент Кисільова І.Ю.

Рецензент д.е.н., професор Огренич Ю.О.

Запоріжжя – 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економічний
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Освітній рівень магістр
Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування
Освітня програма фінанси і кредит

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____ А.П. Кущик

« _____ » _____ 2023 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Макаренко Дмитру Володимировичу

1. Тема роботи: «Стратегія забезпечення фінансової надійності СК «INGO»
керівник роботи: Кисільова Інна Юріївна, к.ф.-м.н., доцент
затверджені наказом ЗНУ від 01 травня 2023 р. № 650-с, №1446-с від 18.09.2023 р.
2. Строк подання студентом роботи: 12 лютого 2024 р.
3. Вихідні дані до роботи: дані фінансової звітності СК INGO, Державної служби статистики України, Національної комісії з регулювання ринків фінансових послуг, а також монографічні дослідження та наукові статті вітчизняних і зарубіжних авторів.
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): визначити сутність платоспроможності та фінансової надійності страховика; визначити основні принципи та методи управління платоспроможністю та фінансовою надійністю страховика; провести оцінку фінансового стану СК INGO; провести аналіз платоспроможності та фінансової надійності СК INGO; розробити математичну модель управління фінансовою надійністю; надати рекомендації щодо формування стратегії забезпечення фінансової надійності страховика.
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): кваліфікаційна робота містить 13 рис., 29 табл. і 6 формул.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Кисільова І.Ю., доцент	8.08.2023 р.	8.08.2023 р.
2	Кисільова І.Ю., доцент	11.09.2023 р.	11.09.2023 р.
3	Кисільова І.Ю., доцент	02.10.2023 р.	02.10.2023 р.

7. Дата видачі завдання: 20 червня 2023 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Складання бібліографії та вивчення літературних джерел	20.06.2023 р. – 31.07.2023 р.	виконано
2.	Виконання вступу	1.08.2023 р. – 13.08.2023 р.	виконано
3.	Виконання розділу 1	14.08.2023 р. – 17.09.2023 р.	виконано
4.	Виконання розділу 2	18.09.2023 р. – 29.10.2023 р.	виконано
5.	Виконання розділу 3	30.10.2023 р. – 26.11.2023 р.	виконано
6.	Формулювання висновків	27.11.2023 р. – 26.12.2023 р.	виконано
7.	Оформлення роботи, одержання відгуку та рецензії	27.12.2023 р. – 11.02.2024 р.	виконано
8.	Подання роботи на кафедру	12.02.2024 р.	виконано

Студент _____ Д.В.Макаренко
(підпис) (ініціали та прізвище)

Керівник роботи _____ І.Ю. Кисільова
(підпис) (ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ І.О. Щєбликіна
(підпис) (ініціали та прізвище)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: 105 с., 13 рис., 29 табл., 8 джерело, 8 додатків

Об'єктом дослідження є процеси стратегічного управління фінансовою надійністю страхової організації.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних засад та прикладних проблем, пов'язаних із стратегічним управлінням фінансовою надійністю страховика.

Метою роботи є подальший розвиток теоретичних положень та удосконалення методичних і практичних рекомендацій щодо розробки та оцінки стратегії забезпечення фінансової надійності страховика.

Завдання: провести дослідження фінансового стану СК «INGO»; оцінити показники фінансової надійності компанії; побудувати математичну модель управління фінансовою надійністю та розробити практичні рекомендації щодо основних положень стратегії забезпечення фінансової надійності

Методи досліджень: діалектичний метод пізнання, системний, комплексний та структурно-функціональний підхід, кількісний аналіз, методи дедукції та індукції, аналізу та синтезу, метод математичного моделювання.

Наукова новизна: 1) запропоновано математичну модель фінансової надійності страхової організації; 2) запропоновано комплексну модель оцінки фінансової надійності страховика.

Практичне значення одержаних результатів. Пропозиції щодо формування ефективної стратегії забезпечення фінансової надійності страховика можуть бути використані в діяльності страхових організацій.

ФІНАНСОВА НАДІЙНІСТЬ, ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ, ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ НАДІЙНОСТІ СТРАХОВИКА, СТРАХОВА КОМПАНІЯ, СТРАТЕГІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ НАДІЙНОСТІ

SUMMARY

Qualifying work: 105 p., 13 fig., 29 tab., 8 annex, 81 references.

The object of the research is the processes of assessment and management of financial reliability of the insurer.

The subject of the study is a set of theoretical and methodical principles and applied problems associated with the management of financial reliability and of the insurer.

In modern conditions of market relations, the requirements for the financial reliability of an insurance company are increasing. Therefore, the priority is not only the accounting of the company's cash flows, but also a comprehensive study of its financial and economic condition and financial reliability. Financial reliability is one of the most important characteristics of the state of an insurance organization and its behavior in relation to external and internal changes. The accuracy of determining the quantitative and qualitative indicators of activity and directly the financial reliability of insurance organizations depends on the correctness of determining the factors of financial reliability. The purpose of the work is further development of theoretical provisions and improvement of the methodological and practical recommendations for assessing the financial reliability and of the insurer.

Objectives: to conduct an overview of literary sources on the issues of ensuring and financial reliability of the insurer; to conduct a study of the financial condition of IC «INGO»; to evaluate the indicators of financial reliability and of IC «INGO»; to build a mathematical model of financial reliability and develop practical recommendations for ensuring financial reliability and of IC «INGO».

Research methods: dialectical method of cognition, systemic, complex and structural-functional approach, quantitative analysis, methods of deduction and induction, analysis and synthesis, method of mathematical modeling. Scientific novelty: 1) a mathematical model of financial reliability of the insurance organization is proposed; 2) a comprehensive mathematical model for assessing the financial reliability of the insurer has been proposed.

The results of research are aimed at estimation and improving the and financial reliability ensuring system of IC «INGO» and can be implemented in practice of the other insurance companies.

The proposed recommendations of organization and improvement of and financial reliability of IC «INGO» are of practical importance.

The results of the study can be applied by the heads of the financial divisions of insurance companies for the development of tactical and strategic decisions that allows to improve and financial reliability of insurance company, and to perform the quick analysis of and financial reliability of insurance company.

FINANCIAL RELIABILITY, FINANCIAL RELIABILITY ASSESSMENT OF INSURER, INSURANCE COMPANY, CONDITIONS FOR ENSURING, FINANCIAL RELIABILITY ENSURING STRATEGY

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ НАДІЙНОСТІ СТРАХОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ	11
1.1 Сутність та критерії забезпечення фінансової надійності страховика	11
1.2 Методичні підходи до оцінки надійності страхової організації.....	20
1.3 Управління фінансовими ризиками страхових компаній як складова забезпечення фінансової надійності	27
2 ДОСЛІДЖЕННЯ ПАРАМЕТРІВ ФІНАНСОВОЇ НАДІЙНОСТІ СК INGO	33
2.1 Організаційно-економічна характеристика СК INGO.....	33
2.2 Оцінка фінансової надійності СК «INGO».....	57
2.3 Управління фінансовою надійністю страховика.....	69
3 ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ НАДІЙНІСТЮ СК «INGO»	75
3.1 Стратегічне управління фінансовою надійністю страховика	75
3.2 Формування стратегії забезпечення фінансової надійності СК «INGO»	83
ВИСНОВКИ	94
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	97
ДОДАТКИ.....	106

ВСТУП

У сучасних умовах ринкових відносин підвищуються вимоги до фінансової надійності страхової компанії. Тому пріоритетним стає не тільки облік грошових потоків компанії, але й комплексне дослідження її фінансово-економічного стану і фінансової надійності. Фінансова надійність – одна з найважливіших характеристик стану страхової організації та її поведінки щодо зовнішніх і внутрішніх змін. Від правильності визначення факторів фінансової надійності залежить точність визначення кількісних і якісних показників діяльності та безпосередньо фінансової надійності страхових організацій.

З розвитком страхового ринку посилюється значення визначення ступеня надійності та платоспроможності страхових компаній, оцінки їх фінансового стану та результатів.

Питання дослідження надійності та платоспроможності страхових організацій досліджено в роботах Г.М.Малинич, О.Д.Вовчак, Л.А.Орланюк-Малицької, Н.В. Ткаченко, А.О.Бойко, Ю.М.Дьячкової, Л.В.Шірінян та інших.

Страховик, на відміну від промислових і комерційних підприємств, приймає від страхувальника гроші не в обмін на матеріальний товар або послуги, а в обмін на послугу, яка забезпечує страховий захист у вигляді майбутніх страхових виплат тільки тим страхувальникам, які зазнали збитків і потребують фінансової допомоги. Ця особливість (тобто «плата наперед») потребує певних гарантій щодо здатності страхової компанії відповідати за своїми зобов'язаннями перед страхувальниками. Однією з гарантій є фінансова надійність страховика. Вона постійно перебуває в центрі уваги як страховика, так і страхувальника та пов'язана з тарифною, фінансовою, інвестиційною, перестраховальною політикою страховика.

Метою роботи є подальший розвиток теоретичних положень та удосконалення методичних і практичних рекомендацій щодо оцінки фінансової надійності та платоспроможності страховика.

Для досягнення мети сформульовано такі завдання:

- провести аналіз літературних даних;
- провести дослідження фінансового стану СК «INGO»;
- провести розрахунок показників фінансової надійності та платоспроможності СК «INGO»;
- побудувати математичну модель управління фінансовою надійністю СК «INGO»;
- розробити практичні рекомендації щодо забезпечення фінансової надійності та платоспроможності СК «INGO».

Об'єктом дослідження є процеси оцінки та управління фінансовою надійністю та платоспроможністю страховика.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних засад та прикладних проблем, пов'язаних із управління фінансовою надійністю та платоспроможністю страховика.

Методи досліджень: діалектичний метод пізнання, системний, комплексний та структурно-функціональний підхід, кількісний аналіз, методи дедукції та індукції, аналізу та синтезу, метод математичного моделювання.

Інформаційну базу дослідження складають дані бухгалтерської звітності страхової організації, а також монографічні дослідження та статті вітчизняних і зарубіжних авторів.

Наукова новизна отриманих результатів визначається такими основними положеннями:

- 1) Запропоновано математичну модель фінансової надійності страхової організації.
- 2) Запропоновано комплексну модель оцінки фінансової надійності страховика.

Практичне значення мають: запропонована методика оцінки фінансової надійності страховика; модель управління фінансовою надійністю страхової організації.

Публікації. За матеріалами дослідження опубліковано:

1. Тези доповіді на науково-практичній конференції:

Макаренко Д.В., Кисільова І.Ю. Проблеми діяльності страхових організацій в сучасних умовах. Матеріали конференції: Integration of Education, Science and Business in Modern Environment: Summer Debates: Proceedings of the 5th International Scientific and Practical Internet Conference, August 3-4, 2023. С. 313-315.

2. Стаття в науковому виданні:

Макаренко Д.В., Кисільова І.Ю. Моделювання фінансової надійності страховика. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2023. № 8(14). С. 112-122.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДІЙНОСТІ СТРАХОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

1.1 Сутність та критерії оцінки надійності страховика

Сучасні літературні джерела визначають фінансову надійність страховика як спроможність страховика виконати страхові зобов'язання, прийняті за договорами страхування та перестраховування у випадку впливу несприятливих чинників. Як зазначає Н.В.Ткаченко [1], фінансова надійність страхових операцій дає змогу страховикові виконати усі зобов'язання за будь-яких несприятливих обставин.

Вагомий внесок у розробку теоретико-методологічних засад оцінки та управління фінансовою надійністю страхових компаній здійснили Олійник В.М., Є.К. Бондаренко [2], Л.В.Ширінян [3], В. П.Чайковська [4], О.О.Шакура [5], В. М. Бутиріна [6], І. А.Ненно, В.О.Зубаль [7] та інші вітчизняні та зарубіжні науковці.

Зазначимо, що в сучасній науковій економічній літературі не існує чіткого визначення терміна «фінансова надійність страховика».

З одного боку, фінансову надійність розглядають як стан страхового підприємства, а по-друге, як адаптацію страхового підприємства до змін середовища. Слід зазначити, що в фінансовій літературі використовуються майже тотожні поняття як «фінансова стійкість», «фінансова надійність» та «фінансова безпека». У зв'язку з цим можна виділити три основні науково-методичні підходи до систематизації вищевказаних понять [13]:

1) згідно з першим підходом поняття фінансової стійкості та фінансової надійності ототожнюються та можуть рівноправно використовуватися (В.Д. Бігдаш, Д. Бланд, Н.М. Внукова, О.Д. Вовчак, Ю.М. Дьячкова, С.С. Осадець, О.В. Марушко).

2. Відповідно до другого підходу фінансова надійність визначається вужче, ніж фінансова стійкість, та є його похідною (І.С. Іванюк та Н.В. Ткаченко), тобто необхідною умовою фінансової стійкості є не лише платоспроможність страхової компанії, а й її фінансова надійність.

3. Третій підхід передбачає розширення поняття фінансової стійкості. З цієї точки зору фінансова безпека страхової компанії є більш глибоким поняттям і обов'язковою умовою для її стійкої діяльності.

Проаналізуємо думки дослідників щодо визначення поняття і сутності фінансової надійності страховика (табл 1.1):

Таблиця 1.1 – Визначення поняття фінансової надійності страховика

Автор	Тлумачення поняття
О.Д. Вовчак, В.Д. Бігдаш [9].	здатність виконувати взяті на себе зобов'язання за усіма укладеними договорами страхування.
В.І.Матвійчук, А.В. Хамула [10].	фінансова надійність страхової компанії – це економічне поняття, що характеризує такий стан фінансових ресурсів, особливість їх розподілу і використання, за якого страхова компанія залишається платоспроможною в довгостроковій перспективі і здатною своєчасно й у повному обсязі виконати свої фінансові зобов'язання в умовах негативного впливу зовнішніх чинників, спричинених зміною параметрів середовища, в якому вона перебуває, і/або внутрішніх чинників.
О.О. Шевчук [11]	Фінансова надійність страхових компаній - здатність страхової компанії зберігати нормальний стан фінансових потоків під впливом незначних збурень зовнішнього середовища, постійне збалансування або перевищення доходів над витратами по страховому фонду в цілому.
А.Ю.Полчанов [12]	Фінансова надійність страхової організації забезпечується достатньою часткою власного капіталу у складі джерел фінансування. Тобто, залучені джерела фінансування мають використовуватись страховою організацією тільки в тих межах, у яких можна забезпечувати їх повне і своєчасне повернення.
М. В. Балицька [13].	спроможність об'єкта, системи виконувати свої функції незважаючи на вплив ендогенних і екзогенних факторів.
М.Cristea, R.Dracea, S.Domnisoru [14]	Бажаний рівень фінансової надійності страховиків означає пошук адекватних методів обґрунтування розміру страхової премії, адекватних способів розширення страхового поля для досягнення правильної структури портфеля страхової організації
J.Ziemele, I.Voronova [15]	Фінансова надійність страховика забезпечується шляхом знаходження оптимального якісного і кількісного обсягу активів і зобов'язань в цілях забезпечення покриття страховиком своїх фінансових зобов'язань в термін і у повному обсязі. Вона складається з постійного балансування доходів і витрат страховика, в результаті чого обсяг доходів є рівним рівню витрат або більшим за нього

Отже, фінансова надійність страхової організації характеризує здатність страховика забезпечувати поверненість коштів страхувальникам, тобто, виконувати прийняті страхові зобов'язання за договорами страхування і перестраховання. Через особливу важливість страхових зобов'язань під фінансовою надійністю страховика розуміють, перш за все, його здатність виконувати саме страхові зобов'язання.

Однак, в науковій літературі висловлюються думки про те, що надійність страховика у широкому розумінні характеризує здатність страхової організації виконувати не лише прийняті страхові, а і інші зобов'язання. Хоча, слід визначити, що так визначається і платоспроможність страховика, тобто здатність страховика виконати свої зобов'язання: зовнішні – перед страхувальниками, фінансовими установами, перестраховиками, бюджетом, та внутрішні – перед засновниками, представництвами та філіями, співробітниками.

Отже, можна зробити висновок, що фінансову надійність страховика слід розуміти як головний фактор стабільної діяльності страхової організації, який має зберігатися незалежно від ступеня негативного впливу на неї зовнішніх і внутрішніх чинників.

Розглянемо класифікацію чинників, які впливають на фінансову надійність страховика.

Г.В.Мотовіліна [16] розглядає чинники фінансової надійності страхової компанії з позиції теорії систем, і поділяє їх на внутрішньосистемні (внутрішні) і позасистемні (зовнішні). Така класифікація дозволяє передбачити вплив кожної зовнішньої дії на деяку внутрішню зміну, що забезпечує баланс середовища і страхової організації (рис. 1.1).

Аналізуючи роботи дослідників, зокрема В.З.Бурчевського [17], В.М.Олійника [18], Г.О.Величко, Н.М.Сташкевич, О.С.Сташкевич [18], зовнішні чинники фінансової надійності умовно можна поділити на дві групи:

– чинники безпосереднього впливу, вплив яких практично миттєво позначається на рівні фінансової надійності (несприятливі зміни законодавства,

Страхова компанія		
Зовнішні чинники		Внутрішні чинники
Чинники безпосереднього впливу	Чинники опосередкованого впливу	
Наявність у портфелі різноманітних за величиною і ступенем страхових ризиків	Дії органів державного управління та місцевого самоуправління	Стратегія розвитку
		Ділова репутація
Стан ринку страхових послуг	Умови зовнішньоекономічної діяльності	Принципи корпоративної культури і діяльності
Законодавство	Політична ситуація	Фінансові ресурси та управління ними
Рівень конкуренції	Міжнародна ситуація	Склад і структура менеджменту, персонал
Рівень оподаткування	Форс-мажорні обставини	Стан регіональної мережі

Рисунок 1.1 – Чинники, що визначають фінансову надійність страхової компанії

погіршення економічного становища і підвищення ступеня ризиків у галузі, зростання рівня конкуренції, посилення податкового тягаря тощо);

– чинники опосередкованого впливу, які мають довготривалу дію (ускладнення політичної ситуації, погіршення умов зовнішньоекономічної діяльності, несприятливу кон'юнктуру на міжнародних ринках, стихійні лиха, зміну системи цінностей у суспільстві й технологічного устрою).

Також слід визначити вагомі зовнішні чинники економічного характеру, зокрема динаміка банківського відсотка, рівень інфляції, стан ринку цінних паперів і система оподаткування. Зазначимо, що надмірне оподаткування може спричинити відтік капіталу із страхової галузі і при надмірному вилученні фінансових ресурсів призвести до фінансової кризи не тільки окремі страхові компанії, але і страховий ринок в цілому.

О. В.Сергієнко [20] визначає суттєву залежність фінансової надійності страховика від правильного розрахунку тарифних ставок, які розраховуються виходячи з основних характеристик ризику (обсяг та рівномірності розподілу

ризик, частоти настання страхових випадків, обсяг доходу компанії) на основі статистичних даних за кілька років. Відхилення страхового тарифу від об'єктивних обґрунтувань може призвести до зниження фінансової надійності страховика та невиконання страховиком своїх зобов'язань перед страхувальниками. Цим питанням також присвячено роботи зарубіжних дослідників R.Barlow, F.Proschan, L.Hunter [21] E. Straub [22]. А. Л.Баранов [23] наголошує на тому, що детальна тарифікаційна система, яка забезпечує формування страхових резервів в розмірі, достатньому для виконання страховиком своїх зобов'язань, сприяє забезпеченню фінансової надійності компанії. За допомогою такої системи страхова організація може впливати на ціну та пропозицію своїх послуг, що в свою чергу забезпечує потрібний обсяг продажів і величину прибутку.

О.Д.Щербань [24] наголошує, що іншим важливим фактором фінансової надійності страховика є достатність страхових резервів, які відображають обсяг страхових зобов'язань за укладеними договорами страхування. Відомо, що виконання зобов'язань страховика здійснюється за рахунок коштів страхових резервів, а правильно визначена тарифна ставка створює передумови їх достатності.

В.Баранова [25] та І.М.Цуркан, А.О. Остапенко [26] розглядають надійність страхового портфеля і надійність інвестиційного портфеля важливими факторами забезпечення фінансової надійності страховика. Кожен із цих чинників формується під впливом цілого ряду чинників другого порядку, а ті у свою чергу – чинників третього порядку.

Слід зазначити, що ієрархія вищеперерахованих внутрішніх чинників, які визначають фінансову надійність страхової компанії, може бути прийнята за основу для побудови системи показників оцінки надійності. До внутрішніх чинників можна віднести: тарифну, фінансову, кадрову, перестрахову політику та інші. Однак ці чинники слабо піддаються формалізації, що робить процес прогнозування стану страхового ринку досить складним.

Ю.М.Дьячкова [27] та А.О.Бойко [28,29] наголошують, що фінансова надійність страховика забезпечується таким інструментом, як перестраховання, оскільки висока вартість об'єктів, які можуть бути прийняті на страхування, незбалансований страховий портфель, коливання результатів діяльності страховика можуть негативно вплинути на його фінансову надійність.

При перестрахованні страховик, приймаючи на страхування крупний ризик, не тільки передає його частку перестраховику, а й продовжує нести відповідальність перед страхувальником у повному обсязі, тому страховик має правильно визначити розмір власного утримання зобов'язань.

В страховому менеджменті активно використовується класифікація чинників за можливістю управління ними. З цих позицій чинники надійності поділяються на основні керовані чинники, інші керовані чинники і ринкові (частково керовані і некеровані) чинники (табл. 1.2) [30,31].

Таблиця 1.2 – Поділ факторів фінансової надійності страховика на групи за можливістю управління.

Внутрішні (керовані)	Зовнішні(некеровані)	Змішані
Якість страхового портфеля	Кон'юнктура ринку	Страхові резерви
Склад і структура витрат, стратегія компанії стосовно витрат	Інфляція, час, тривалість звітного періоду	Статутний фонд, його розмір, структура і склад
Маркетингова політика і менеджмент страхової компанії		Система перестраховання
Гарантійні фонди страховика, участь у централізованих резервних фондах і добровільних фондах страхових гарантій		Ступінь залучення страхової організації в інвестиційну діяльність
Стратегія страхової організації стосовно чистого прибутку		Мобільність компанії
Склад і структура тарифної ставки		Оптимальна структура страхової організації

Можна побачити, що до основних керованих факторів належать: страхові продукти, система організації продажів страхових послуг і формування попиту, гнучка система тарифів і власна інфраструктура страховика.

До інших керованих чинників відносяться матеріальні, фінансові і трудові ресурси страхової компанії. Слід зазначити, що в сукупності всі ці чинники взаємозв'язані між собою, і зміни одного з них відбиваються на всіх інших.

До частково керованих ринкових чинників відносять ринковий попит, конкуренція, інфраструктура страхової компанії тощо. До некерованих ринкових чинників слід віднести державний устрій та політичну систему, соціально-етичне оточення, кон'юнктуру світового страхового ринку.

Така класифікація відповідає реальним практичним потребам страхових менеджерів, які розробляють стратегію поведінки компанії на ринку, зокрема – з метою підвищення її фінансової надійності.

І.Г.Аберніхіна [30] визначає систему факторів, які впливають на фінансову надійність страховика (табл. 1.3).

Таблиця 1.3 – Фактори впливу на фінансову стійкість страхової компанії

Фактори впливу на фінансову стійкість СК	
Зовнішні	Внутрішні
Порядок ліцензування	Загальна стратегія компанії та корпоративна культура
Порядок інвестування страхових резервів	Організаційна структура компанії
Підходи до визначення маржі платоспроможності	Рівень і пріоритети фінансового менеджменту
Регулювання перестраховальних операцій	Структура збалансованості страхового портфеля
Антимонопольне регулювання	Тарифна політика
Податкове законодавство	Обсяг власного капіталу
Регулювання страхових тарифів	Обсяги клієнтської бази та її стійкість
Ризики природних катаклізмів	Склад та рівень страхових резервів
Соціально-політична ситуація в країні	Політика перестраховування
Інфляційні процеси	Стан регіональної мережі
Рівень конкуренції на страховому ринку	Кваліфікація персоналу
Рівень страхової культури	Строк роботи на ринку та ділова репутація

Однак, розглядаючи різноманітність факторів, які впливають на фінансову надійність страховика, можна зробити висновок, що оскільки будь-яка

економічна система є системою високої складності, «виокремлення» впливу окремих чинників в практиці страхової діяльності є досить проблематичним. Подібна залежність мікросистеми від макросистеми вимагає великої обережності при оцінці ролі внутрішніх чинників в забезпеченні надійності та надійності суб'єкта ринку, що необхідно враховувати в процесі регулювання діяльності страхових компаній.

Слід наголосити на тому, що страхова організація при оцінюванні фінансової надійності не в змозі прийняти до уваги всі вищеперелічені фактори, тому надійність залежить від кількості тих факторів, які вона врахувала в процесі здійснення своєї діяльності. З огляду на те, що зовнішні фактори страхова компанія не може контролювати, однією з пріоритетних цілей страховика повинно бути управління внутрішніми факторами, які впливають на рівень фінансової надійності.

Таким чином, на наш погляд, найважливішими внутрішніми факторами є величина власного капіталу страховика, платоспроможність, тарифна політика, управління страховим портфелем, а також система перестраховування.

Проте потрібно врахувати наступні умови:

– використання механізму перестраховування повинно бути ефективним, тобто має бути досягнуто оптимальне співвідношення між ефектом від операції і витратами на здійснення операції. Перестраховування надає додаткову можливість управління ризиками, які виникають в межах операційної діяльності страховика;

– досягнення балансу між доходами і витратами страхової організації, зокрема, шляхом встановлення обґрунтованого та ефективного страхового тарифу. Заниження тарифу завищує ефективну кількість договорів, а неправильна структура та методика визначення тарифної ставки може призвести до втрати конкурентних позицій компанії на страховому ринку;

– формування стійкого страхового портфеля, тобто такої його структури, яка б забезпечувала оптимальне співвідношення між безпекою і прибутковістю, що можливо шляхом постійного аналізу і коригування співвідношень між

напрямами страхування, страховими сумами та рівнями ризику об'єктів у розрізі діючих та новоукладених страхових договорів;

– формування страхових резервів з метою відшкодування витрат, які можуть понести страхувальники в результаті настання страхового випадку за відповідним видом ризику. Таким чином, страхова компанія може розподілити відповідальність за кожним із видів страхування.

Проведені дослідження дають змогу зробити висновок, що страхова компанія повинна врахувати якомога більше чинників впливу на її діяльність, як внутрішніх, так і зовнішніх, з метою зміцнення рівня її фінансового стану.

Платоспроможність страховика – здатність страховика виконувати свої зобов'язання, які складаються із двох груп:

1) зовнішні зобов'язання – зобов'язання перед страхувальниками, фінансовими установами, перестраховиками, бюджетом, обсяг яких є основним показником для визначення платоспроможності.

2) внутрішні зобов'язання – зобов'язання перед засновниками, представництвами та філіями, співробітниками.

Зазначимо, що вимоги до рівня платоспроможності страховиків визначено в Законі України «Про страхування» [32], який також встановлює систему контролю за рівнем платоспроможності і порядком розрахунку резервів.

Закон посилює норми, що регулюють нагляд за страховою діяльністю, упорядковує види обов'язкового страхування та рекомендований перелік добровільних видів страхування.

Питання забезпечення і оцінки платоспроможності страхових організацій ті її зв'язок із забезпеченням фінансової надійності страховиків розглядали В.О.Кравченко [33], Ю.О.Бессараб [34], Р. В.Руда [35], Т.Pentikainen [36]. Дослідженням зарубіжного досвіду забезпечення та вдосконалення платоспроможності вітчизняних страхових організацій присвячено роботи Ю.О. Бойко [37], Н.В.Ткаченко [38,39], О.В. Орлової [40] та інших.

В роботах зарубіжних авторів J.-L. Bellando [41], M.Kreutzer [42] розглядаються теоретичні та практичні аспекти забезпечення

платоспроможності, а також питання регулювання платоспроможності страховиків.

Сучасна соціально-економічна ситуація в Україні, зокрема умови воєнних дій зумовлює підвищення ролі страхової діяльності, що в свою чергу, висуває підвищені вимоги до забезпечення надійності страховиків.

Прискіплива увага до головних факторів, що забезпечують фінансову надійність страхової компанії, дозволить забезпечити достатню надійність страховиків до негативних і несподіваних змін зовнішнього і внутрішнього середовища діяльності.

Отже, проблема шляхів забезпечення фінансової надійності страхової компанії є багатофакторним завданням і вимагає комплексної оцінки.

1.2 Методичні підходи до оцінки фінансової надійності страхової організації

Особливе значення фінансової надійності страхових компаній для економіки в цілому обумовлено низкою причин. Тому важливим питанням є оцінка рівня фінансової надійності страхових організацій. І.П.Косарева, Д.Д. Лисенко [43], О.В.Ворысиук, О.В.Шашчук [44], Г.М.Малинич [45,46], Сич О.А., Х.П.Павлосюк [47], М.Р.Деревацька [48] та інші розглядали методичні аспекти оцінки фінансової надійності страхової організації та запропонували підходи до кількісної оцінки фінансової надійності страховиків.

Для оцінки фінансової надійності страхових організацій існують рейтингові агентства, які формують рейтинги фінансової надійності страхових компаній, причому вимоги до складання рейтингів визначаються законодавчо [49,51]. Зокрема, складанням рейтингів надійності страхових організацій займається рейтингове агентство «Експерт-рейтинг» [52]. Національним рейтинговим агентством «Рюрік» [53] розроблена власна рейтингова шкала оцінювання рівня фінансової надійності (надійності) страхової компанії.

Значимо, що для складання рейтингів застосовуються показники діяльності компаній, зокрема показники ліквідності та платоспроможності; показники збитковості; показники ефективності діяльності; показники капіталізації; показники перестрашування; показники диверсифікації страхового портфеля.

Аналіз наукової літератури дозволяє визначити, що науковцями запропоновано багато підходів до встановлення кількісного та якісного складу показників, за якими проводиться оцінка фінансової надійності страхових компаній. Проте, як зазначають В.І.Матвійчук, А.В.Хамула [10], що деякі критерії, які можуть називатися по-різному в різних джерелах, мають однакову сутність, тому їх систематизація дозволяє скоротити кількість, що, у свою чергу, дає можливість спростити та уніфікувати підходи до оцінки фінансової надійності страхових компаній.

Малинич Г.М. [45] наводить групування методичних підходів до оцінки фінансової надійності страховика:

- методичні підходи, в основу яких покладено визначення інтегрального показника фінансової надійності, наприклад в роботах
- методичні підходи, які визначають одиничний показник фінансової надійності страховика або системи показників надійності страховика.
- методичні підходи, які обґрунтують теоретичні засади побудови методики оцінювання фінансової надійності страховика.

Для оцінки фінансової надійності страхових організацій застосовують різні системи показників. Узагальнення системи показників оцінки фінансової надійності страховика наведено в табл. 1.4 [30].

Поряд із розглянутими вище, існують методики оцінки фінансової надійності страховика на основі відносних показників.

Аналізуючи літературні джерела, можна відзначити багато підходів до визначення кількісного та якісного складу показників оцінки фінансової надійності страхових компаній.

Таблиця 1.4 – Система показників оцінки фінансової надійності страховика

Показники	Характеристика показників
Показники, які характеризують здатність страховика виконувати прийняті зобов'язання	
– Показник ліквідності активів – Показники поточної ліквідності	Відображає здатність СК виконувати зобов'язання за рахунок високоліквідних оборотних коштів
– Зворотній показник платоспроможності – Коефіцієнт боргового навантаження	Вказують на здатність СК покривати зобов'язання власним капіталом .активами
Показники, які характеризують достатність власних коштів для покриття страхових зобов'язань	
– Показник відношення чистих страхових резервів до капіталу – Коефіцієнт достатності страхових резервів	Відображають достатність власних коштів СК для виконання її зобов'язань
– Показник покриття зобов'язань за страховими виплатами	Вказує на достатність власних резервів і капіталу для виконання зобов'язань за страховими виплатами
– Показник ступеня власного фінансового забезпечення	Вказує, наскільки страхова компанія може гарантувати виконання зобов'язань вільними коштами
Показники, що характеризують рівень виплат	
– Показник обсягів страхування	Відображає активність СК щодо виплат по договорам страхування та перестрахування
Показники, що характеризують заборгованість страхувальників і страховика за виплатами	
– Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості за страховими виплатами	Вказує на обсяг частково або повністю невиконаних зобов'язань страховика перед страхувальником
– Показник дебіторської заборгованості	Вказує на обсяг частково або повністю невиконаних зобов'язань страхувальників перед страховиком
Показники, що характеризують міру незалежності від перестрахування	
– Показник незалежності від перестрахування	Вказує на ступінь фінансової незалежності від перестрахування

І.П.Косарева [43] зазначає, що забезпечення фінансової надійності страховика є складним процесом, на який суттєво впливає зміна внутрішнього та зовнішнього середовища. Достатній рівень фінансової надійності є основою стабільної діяльності страховика, критерії якої представлено на рис. 1.2 [1].

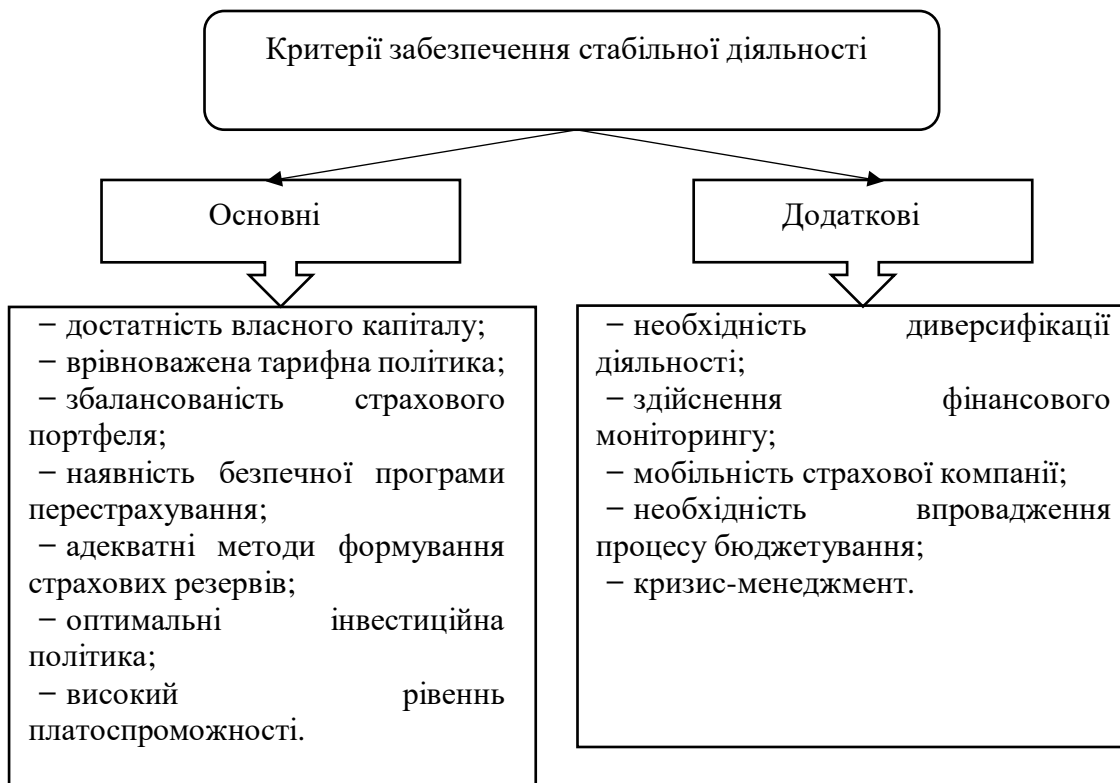

Рисунок 1.2 – Критерії забезпечення стабільної діяльності страховика

Методика оцінки фінансової надійності страхової компанії І.О. Ковтуна, передбачає визначення узагальнюючого коефіцієнта фінансової надійності страхової компанії [45].

Коефіцієнт надійності (K_H) страховика характеризує сукупний рівень ліквідності, платоспроможності і рентабельності та розраховується таким чином:

$$K_H = \sqrt[3]{K_L \cdot K_P \cdot K_R} \quad (1.1)$$

де K_L – коефіцієнт ліквідності; K_P – коефіцієнт платоспроможності; K_R – коефіцієнт рентабельності.

В роботі І.Г.Аберніхіної з метою деталізації наявних критеріїв оцінки фінансової надійності страховика узагальнено показники фінансової надійності страховика. Автор відзначає, що більшість показників, запропонованих науковцями, є кількісними та перетинаються із запропонованими Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (Нацкомфінпослуг) [30].

Деякі науковці пропонують використовувати для оцінки фінансової надійності застосувати одиничні показники, зокрема (табл. 1.5):

Таблиця 1.5 – Окремі показники оцінки фінансової надійності страховика

Назва показника	Розрахункова формула
Рівень виплат	$P_v = \frac{\text{Страхові виплати}}{\text{Страхові платежі}}$
Забезпеченість страховими резервами	$CP_3 = \frac{\text{Страхові резерви}}{\text{Страхові платежі}}$
Поточна ліквідність	$L_n = \frac{\text{Страхові виплати}}{\text{Страхові платежі}}$
Частина перестраховика у забезпеченні фінансової надійності страхової компанії	$УП = \frac{\text{Частка платежів, передана в перестраховання}}{\text{Страхові платежі}}$
Коефіцієнт забезпечення зобов'язань	$K_{33} = \frac{\text{Власний капітал}}{\text{Страхові резерви}}$
Рівень платоспроможності	$K_n = \frac{\text{Фактичний запас платоспроможності (ФЗП)}}{\text{Нормативний запас платоспроможності (НЗП)}}$
Рівень достатнього покриття власними коштами	$P_v = \frac{(\text{ФЗП} - \text{НЗП})}{\text{НЗП}}$
Коефіцієнт руху страхових резервів	$P_v = \frac{\text{Страхові платежі (наступний період)}}{\text{Страхові платежі (попередній період)}}$
Коефіцієнт відшкодувань страхових при перестрахованні	$P_v = \frac{\text{Страхові платежі, передані в перестраховання}}{\text{Страхові виплати}}$

Однак, слід зазначити, що жоден з цих показників не визначає сутності фінансової надійності страховика, а з іншого, ці показники не охоплюють різні аспекти фінансової надійності. Крім того, дослідники також відмічають відсутність нормативних значень показників не дозволяє проводити порівняння між страховими компаніями та еталоном. Вважаємо, що безсумнівною перевагою даної методики є простота її застосування, при цьому використовується публічна звітність страхових організацій та враховує вимоги законодавства щодо страхування.

Однак, слід зазначити, зазначений підхід не має значної практичної цінності, оскільки алгоритм розрахунку показника ліквідності не враховує рівні

ліквідності окремих активів, крім того, як для складових узагальнюючого показника, так і для самого показника фінансової надійності відсутині нормативні значення. Це унеможлиблює проведення факторного аналізу і порівнянь показника фінансової надійності.

Наступний підхід, запропонований В.Я.Кожиним, розглядає фінансову надійність одним із чинників її фінансової стійкості. Однак слід відзначити, що в цьому випадку застосовується інший алгоритм розрахунку деяких основних показників, зокрема коефіцієнтів ліквідності та платоспроможності.

Перевагами подібного підходу можна вважати врахування ризиковості активів страхової організації як важливої характеристики платоспроможності компанії.

Однак, алгоритм розрахунку коефіцієнта платоспроможності відображає лише величину покриття власним капіталом страхових резервів, а не враховує інші зобов'язання. Крім того, даний підхід не передбачає визначення ступеня ризикованості окремих видів активів. Нормативні значення показників також не визначені, тому неможливе порівняння за рівнем фінансової надійності окремих страхових організацій.

З метою уніфікації процедур здійснення аналізу діяльності страховиків, зокрема визначення фінансової надійності страховиків, ДКРРФІПУ видала Рекомендації щодо аналізу діяльності страховиків [54]. Відповідно до них здійснюється аналіз капіталу, активів, перестраховування, страхових резервів, дохідності та ліквідності. На основі цієї методики – тестів раннього попередження (далі – ТРП) – визначається рівень фінансової надійності страхової компанії. Інформаційним забезпеченням цієї методики є публічна звітність та Звіт про доходи і витрати страхової компанії, який належить до внутрішньої звітності. Отже, результати тестів раннього попередження інформацією з обмеженим доступом.

Тести раннього попередження передбачають розрахунок одинадцяти показників для страхових компаній з ризикового страхування і дев'ять – для компаній страхування життя.

В методиці ТРП оцінка кожного показника із визначеного переліку визначається шляхом порівняння фактичних значень обраних показників із відповідною шкалою значень. Комплексний показник надійності визначають як суму добутків відповідних значень показників на коефіцієнти вагомості.

Слід зазначити, що за думкою багатьох дослідників, зокрема Г.М. Малинич, методика оцінки фінансової надійності за допомогою тестів раннього попередження має низку недоліків:

Система показників, яка використовується для оцінки фінансової надійності страховика в повній мірі не відображає суттєвих характеристик страхової організації. Аналізуючи найбільш поширені підходи оцінки фінансової надійності страховика, можна побачити, що спільними є лише декілька з них. Ці показники можна вважати такими, що в повній мірі можуть стати характеристикою фінансової надійності;

Також в літературі відмічається відсутність нормативних значень показників, які входять до складу узагальненого показника фінансової надійності.

Також слід відзначити, що коефіцієнти значимості окремих показників не диференціюються в залежності від напрямку страхування (ризикове страхування або страхування життя);

Також дослідники зазначають, що 4-х бальна система не дозволяє в повній мірі врахувати динаміку рівня надійності страхової організації.

Отже, можна зробити висновок, що вищезазначені підходи обмежено можуть бути використані на практиці та, безсумнівно, вимагають доопрацювань. Однак, тести раннього попередження з точки зору повноти оцінювання фінансової надійності страхової організації є максимально наближеними до проблеми оцінки фінансової надійності.

Таким чином, оцінка фінансової надійності страховика є комплексною складною задачею. Для оцінки фінансової надійності застосовуються показники, які характеризують різні аспекти діяльності страховиків.

1.3 Управління фінансовими ризиками страхових компаній як складова забезпечення фінансової надійності

Специфіка страхової діяльності зумовлена схильністю компаній до впливу ризиків із двох боків.

По-перше, вони приймають на себе ризики за договорами страхування, а по-друге, ризики виникають у процесі операційної діяльності і пов'язані

Управління ризиками як цілісний підхід до комплексного управління страховою компанією стає все більш важливою темою для вчених і практиків протягом останніх років.

І.Ю.Рудь, М.Ткаченко, А.Крамаренко [55], Л.П. Шаповал [56] розглядають питання сутності та існуючих методів ризик-менеджменту у страхових організаціях та виділяють основні принципи системи ризик-менеджменту та виділяють методи та етапи управління ризиком (рис 1.3).

Рисунок 1.3 – Етапи управління ризиками страховика

Актуальність наявності функціональної системи управління ризиками страхової організації посилюється необхідністю забезпечення достатнього розміру ліквідних активів страховика для покриття фінансових зобов'язань перед страхувальниками і позивачами у процесі провадження страхової діяльності, у тому числі у випадках несподіваного збільшення обсягу зобов'язань чи/та зниження вартості активів.

Дослідженнями в галузі управління ризиками страхових компаній та основ забезпечення платоспроможності страховиків займалися М. Прокопенко [57], А.Абдуллаєва [58] та інші науковці.

Ваніна Д. [59] зазначає, що якість прийнятих рішень з управління ризиками залежить від організації системи ризик-менеджменту в страховій компанії, рівня розвитку інформаційного середовища, ступеня інтегрованості фінансового ризик-менеджменту в загальну систему менеджменту фінансової установи. Отже, відповідність міжнародним стандартам управління страховою діяльністю матиме позитивний вплив на функціонування страхових компаній, що підвищить конкурентні переваги, розвиватиме страховий бізнес та підвищуватиме фінансову надійність компаній.

Таким чином, мета ризик-менеджменту полягає у створенні, захисті і зростанні вартості страхової компанії за допомогою комплексної системи управління ризиками, які можуть впливати на досягнення компанією власних цілей в умовах невизначеності.

Впровадження ризик-менеджменту у страхових компаніях сприятиме виявленню первинних ризиків, що впливають на страховика, оцінці вагомих ризиків, створенню надійної основи для прийняття рішень та планування, підвищенню ймовірності досягнення стратегічних цілей, ефективному розподілу і використанню ресурсів для обробки ризиків, підвищенню довіри зацікавлених сторін та здійсненню відповідних заходів для забезпечення фінансової надійності компанії. Методичні підходи до якісної оцінки ризиків страховика залежать від адекватного вибору інструментів аналізу, у зв'язку з чим виділяють статичні, аналітичні та експертні методи оцінки ризику (рис. 1.4).

Рисунок 1.4 – Методи оцінки ризику страхових компаній

Основними методами управління ризиками є: уникнення ризику, передача ризику, зниження ризику і збереження ризику. Кожен з них застосовується при різних обставинах. Кілька методів управління ризиками часто використовуються одночасно. Крім того, під час вибору необхідного методу управління ризиками треба дотримуватись наступних вимог [60]:

- завжди передбачати наслідки ризику;
- не слід приймати ризик, розмір якого перевищує власний капітал;
- не слід ризикувати багатьом заради малого;
- не слід вважати, що завжди існує лише один шлях вирішення проблеми (можливо є й інші);
- позитивні рішення слід приймати лише за відсутності сумнівів;
- за наявності сумнівів краще приймати негативне рішення.

М.П.Федишин, Л.В.Попова, О.Ю.Верецагіна [61] вважають, що ризик-менеджмент, як і інші підрозділи страхової компанії, не дає повної гарантії уникнути помилок у визначенні характеру ризиків, їхніх наслідків, що призводить до збитків замість очікуваного зниження.

Однак, слід зазначити, що сучасні підходи до оцінки фінансових показників діяльності страхових компаній не відбуваються без урахування ризиків, їх детальної оцінки.

І.Ю.Герасимова [62] зазначає, що позитивним моментом управління ризиками у страхуванні мають бути регулярні актуарні розрахунки, за проведення яких відповідає актуарій, який несе відповідальність за достатність та адекватність страхових резервів, які відображені в актуарному висновку страхової компанії, а також у її фінансовій звітності.

Також обов'язковим етапом побудови системи ризик-менеджменту М.П.Федишин, Л.В.Попова, О.Ю. Верещагіна [61] вважають стрес-тестування, при якому страховик формує низку негативних сценаріїв та обраховує їх із погляду на капітал, маржу платоспроможності, коефіцієнти ліквідності тощо. Автори зазначають, що важливим кроком має стати напрацювання адекватних математичних моделей для стрес-тестування та виявлення вузьких місць, проведення поведінкових стрес-тестів, навчання та впровадження в компанію ризик-менеджерів, які можуть бути як штатними співробітниками, так і зовнішніми консультантами.

Під час вивчення світового досвіду стосовно управління ризиками в страховій сфері найбільшу увагу слід звертати саме на операції з передачі страхових ризиків, тобто на перестраховування. Перестраховування виступає необхідною умовою забезпечення фінансової стійкості і платоспроможності страхової організації.

У більшості випадків страховики не мають можливості сформувати ідеально збалансований портфель ризиків, так як незначна кількість об'єктів страхування або в страховому портфелі містяться великі і небезпечні ризики, які додають до складу портфеля елементи диспропорції. Перестраховування допомагає не тільки захистити страховий портфель від впливу на нього серії великих страхових випадків або навіть одного катастрофічного випадку, при цьому сплата сум страхового відшкодування за такими випадками не лягає великим тягарем на одну страхову компанію, а здійснюється колективно всіма учасниками.

І.І.Чуницька, Л.М. Богріновцева [62] вважають, що в умовах військового стану, який призводить до збільшення ризику для страхових компаній, які

продовжують свою діяльність, страховим компаніям важливо застосовувати у своїй діяльності технологічні розробки для пропозиції нових страхових послуг. Основні положення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України визначають основні переваги, які отримає страховий ринок від впровадження InsurTech [63]:

- зниження витрат та економія часу;
- пом'якшення негативних наслідків шахрайства, особливо в області, як перевірка персональних даних клієнтів;
- спрощення андеррайтингових процесів з автоматичним сортуванням та асиміляції інформації;
- втілення інноваційних продуктів та послуг в «розумних контрактах»;
- ефективне розслідування претензій, з використанням технології уникнення можливості розбіжностей між учасниками виконання контактів.

Найбільш перспективними новітніми технологіями, які сприятимуть підвищенню ефективності страхових компаній наразі вважаються: мобільні додатки для страхування; технології розпізнавання зображень та відео (можуть використовуватися для оцінки збитків); використання блокчейн (для забезпечення безпеки та автентифікації даних; використання аналітики даних (дозволяє страховим компаніям аналізувати дані про клієнтів та їх поведінку, щоб зрозуміти їх ризики та потреби); використання штучного інтелекту та машинного навчання (дозволяє страховим компаніям автоматизувати процеси оцінки ризиків та видачі полісів).

Впровадження в практичну діяльність страхових компаній ефективної системи ризик-менеджменту підвищує фінансову надійність як окремого страховика, так і страхового ринку в цілому. В той же час, поширення сучасних методів управління ризиками в страховій діяльності зможе сприяти наближенню вітчизняного страхування до світових стандартів. Отже, специфікою ризик-менеджменту в страховій організації є необхідність управляти окрім власних ризиків ще й ризиками, які приймаються за договорами страхування, тобто страховими ризиками.. Так, передача ризиків в страховій

сфері значно відрізняється і має ряд особливостей. Внаслідок взаємодії страхового та фондового ринків почали розвиватися нові альтернативні інструменти передачі страхових ризиків. Їх застосування в страховій діяльності, поряд із перестраховуванням, є пріоритетним напрямком розвитку системи ризик-менеджменту в страхових організаціях.

Висновки до розділу 1

Фінансова надійність страховика — це спроможність страховика виконати страхові зобов'язання, прийняті за договорами страхування та перестраховування у випадку впливу несприятливих чинників. Фінансова надійність залежить від багатьох, як внутрішніх, так і зовнішніх факторів. Існує декілька підходів до оцінки фінансової надійності страховика. Однак вищезазначені підходи обмежено можуть бути використані на практиці та, безсумнівно, вимагають доопрацювань. Тести раннього попередження з точки зору повноти оцінювання фінансової надійності страхової організації є максимально наближеними до проблеми оцінки фінансової надійності.

Таким чином, оцінка фінансової надійності страховика є комплексною складною задачею. Для оцінки фінансової надійності застосовуються показники, які характеризують різні аспекти діяльності страховиків.

2 ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ НАДІЙНОСТІ СК «INGO»

2.1 Організаційно-економічна характеристика СК «INGO»

Акціонерне товариство «Страхова компанія «ІНГО» працює на страховому ринку з 1994 р. та входить в ТОП-10 найбільших страхових компаній України. Компанія має 29 ліцензій на різні види обов'язкового та добровільного страхування, надає страхові послуги корпоративним та індивідуальним [64].

У 2020 р. рейтингове агентство «ІВІ-Rating» підтвердило довготерміновий кредитний рейтинг компанії на рівні uaAA (найвища надійність по Національній рейтинговій шкалі) з прогнозом «стабільний».

Міжнародна страхова група (МСГ) «ІНГО» заснована для створення глибоко інтегрованої страхової спільноти, а також для розширення співпраці з потенційними партнерами та клієнтами при здійсненні страхових та перестраховальних операцій [64].

АСК «ІНГО Україна» має дев'ятнадцятирічний досвід роботи на ринку України, займаючи провідні позиції не тільки за обсягом залучених премій та розміром власних активів, але й за сумами виплат страхових відшкодувань.

АСК «ІНГО Україна» є дочірньою компанією ВСАТ «Інгосстрах» та членом Міжнародної страхової групи «ІНГО». Їх підтримка дозволяє забезпечити Компанії надійний перестраховальний захист та пропонувати клієнтам послуги страхування на підставі багаторічного досвіду групи [64].

Компанія має 26 ліцензій на різні види обов'язкового та добровільного страхування та надає послуги як корпоративним, так і роздрібним клієнтам.

Регіональна мережа Компанії складається із 26 філій та понад 100 офісів для обслуговування клієнтів у Всіх регіонах країни.

Організаційна структура будується за принципом лінійного підпорядкування, за яким вищі керівники наділяються правом давати

розпорядження підлеглим співробітникам з усіх питань, що впливають з їхньої діяльності [64].

Перевагою даного принципу побудови організаційної структури є: чіткість повноважень; узгодженість дій виконавців; оперативність; особиста відповідальність керівника за досягнення кінцевого результату, оскільки керівництво має досить високий рівень компетентності. Побудова організаційної структури за даним принципом дає змогу зосереджуватись для досягнення стратегічних цілей.

Організаційна структура компанії має трирівневу модель управління [63]:

- вищий – інституціональний рівень. В своїй діяльності керівництво керується довгостроковою стратегією з чіткими цілями та напрямками розвитку Товариства в цілому;

- середній – управлінський рівень, який об'єднує керівників середньої ланки та їх апарат. До середнього рівня моделі управління належать основні функціональні підрозділи – департаменти та управління ;

- нижчий – виробничо-технічний рівень, який об'єднує керівників нижчих ланок (відділів, філій, центрів обслуговування клієнтів інших відокремлених підрозділів), що знаходяться безпосередньо над виконавцями. Керівники даного рівня відповідальні за забезпечення та контроль загального виробничого процесу всіма структурними підрозділами.

Кожен рівень організаційної структури компанії, здійснюючи належну йому компетенцію, виконуючи власне належні йому функції, тим самим реалізує частину загальних цілей і стратегічних завдань, встановлених її вищими органами управління. Функції, права та обов'язки структурних підрозділів, працівників визначаються положеннями про них, які погоджуються керівниками структурних підрозділів, затверджуються Головою Правління СК «INGO». Склад структурних підрозділів компанії визначається штатним розкладом, який містить перелік посад і кількість штатних одиниць, а також розміри посадових окладів та затверджується Головою Правління СК «INGO» [64].

У компанії діє централізована система прийняття рішень, яка передбачає порядок прийняття всіх стратегічних рішень в тому числі і тих, що стосуються забезпечення андеррайтингової політики та політики відшкодування збитків, планування, розподілу доходів та витрат.

Вдалий вибір організаційної структури забезпечує СК «INGO» можливість підтримання сильних ринкових позицій, розширення каналів продажів страхових послуг.

СК «INGO» представлено по всій території України 31 філіями та іншими відокремленими підрозділами, яких налічується більше 100, що здійснюють обслуговування страхувальників. Це дозволяє Товариству позиціонувати себе на ринку страхових послуг в якості надійного страхового партнера не лише в корпоративному секторі, а й у роздрібному страхуванні, спрямованому на широке коло споживачів страхових послуг.

Компанія є членом Ліги страхових організацій України, Моторного страхового бюро України, Ядерного страхового пула України, Морського страхового бюро України, Українського союзу промисловців і підприємців, Торгово-промислової палати України [64].

Фінансовою діяльністю компанії є діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталу підприємства, в тому числі грошових вкладень у депозити банків, придбання та відчуження акцій, облігацій та інших цінних паперів (включаючи державні цінні папери, цінні папери банків, підприємств та організацій), придбання та відчуження часткою (паїв) підприємств, нерухомості, землі, випуск (розміщення) в установленому порядку власних цінних паперів (акцій, облігацій, векселів) тощо.

Для фінансування діяльності СК «INGO» використовує власні обігові кошти, кошти власного капіталу, кошти залучені в результаті додаткової емісії, кредити банків на вигідних для компанії умовах.

У відповідності до норм Статуту СК «INGO», Закону України «Про страхування» предметом його безпосередньої діяльності є страхування,

перестраховання і фінансова діяльність, пов'язана з формуванням, розміщенням страхових резервів та їх управлінням.

З метою дотримання норм чинної редакції Статуту та законодавства України, СК «INGO» забезпечується страховий захист за всіма видами ризиків страхової діяльності на основі та відповідно до отриманих від регуляторного органу ліцензій[63].

З метою забезпечення платоспроможності, надійності, безпечності, диверсифікованості розміщення страхових резервів Товариством виконуються операції з перестраховання. Партнерами Товариства в операціях з перестраховання є світові лідери в галузі страхування та перестраховання, які мають достатній нормативний рейтинг фінансової надійності та стійкості. Компанія для продажу страхових послуг використовує наступні канали продажу: послуги страхових посередників, банківські продажі, тендери.

Посередниками страхової компанії є страхові агенти та страхові брокери, через яких страховики здійснюють страхову діяльність. Страхове законодавство визначає їхні функції таким чином:

- консультування;
- експертно-інформаційні послуги;
- підготовка, укладення та супровід договорів страхування (перестраховання), в тому числі щодо врегулювання збитків у частині одержання та перерахування страхових платежів, страхових виплат та страхових відшкодувань відповідно із страхувальником або перестраховальником;
- інші посередницькі послуги у страхуванні та перестрахованні за переліком, встановленим уповноваженим органом.

Стабільність СК «INGO» на ринку забезпечують і ефективний фінансовий менеджмент, позитивна маркетингова динаміка, коректне формування страхового портфеля та спеціальні перестраховальні технології, що дають змогу ефективно розподілити ризики для підвищення гарантії відшкодування. Грамотна перестраховальна політика є важливою ознакою професійності страховика та запорука підвищеної гарантії страхового захисту страхувальника.

Крім цього, перестраховання є ефективним механізмом повернення зарубіжних коштів до української економіки [64].

Незважаючи на військовий стан, компанія СК «INGO» продовжує працювати, частково здійснивши евакуацію співробітників у безпечніші регіони, забезпечивши віддалену роботу персоналу, збереження технічних засобів та баз даних [65].

Як зазначає А.Марина [66], в умовах воєнного стану страхові компанії пропонують захист від воєнних ризиків, незважаючи на те, що пропонований захист не є окремим продуктом, а представлений додатковою функцією до вже існуючого, або вдосконаленим продуктом, який покриває часткові ризики воєнних дій. Особливі умови кожного продукту враховують ступінь завданого ризику; географічні обмеження; ліміт страхового покриття [67].

Так, СК «INGO» в рамках страхування воєнних ризиків пропонує страхування від нещасних випадків для цивільних осіб, якщо вони не перебувають на територіях активних бойових дій. Страхове покриття за таким договором складає 30 000 – 100 000 грн. за ризиком смерті та травмування [66]

Аналіз фінансового стану страхової компанії проводиться з метою виявлення вразливих місць і визначення шляхів їх усунення. Дані аналізу відіграють вирішальну роль при визначенні напрямів конкурентної політики страхової організації, вони також використовуються при оцінці виконання поставлених перед ним завдань і для розробки програм розвитку на перспективу.

Для аналізу та розрахунку показників діяльності СК «INGO» використаємо дані звітності (ДОДАТКИ А–В) [68], а також Звіт про управління 2020-2022 рр. [69]. Основні фінансово-економічні показники діяльності компанії СК «INGO» наведено в табл. 2.1, рис. 2.1.

Можна побачити, що впродовж 2020-2021 рр. обсяг загальної суми надходжень страхових платежів збільшився з 1645452 тис. грн. до 2000174 тис.грн., тобто на 354722 тис. грн. внаслідок збільшення кількості страхових договорів.

Таблиця 2.1 – Фінансові показники СК «INGO», тис. грн.

Показники	Роки			Відносний приріст	
	2020	2021	2022	2021-2020	2022-2021
Страхові платежі (премії, внески), усього	1645452	2000174	1779726	354722	-220448
Частки страхових платежів (премій, внесків), належні перестраховикам	308865	468442	243662	159577	-224780
Страхові резерви	1126737	1306483	1517188	179746	210705
Чисті зароблені премії	1 213311	1471485	1513075	258174	41590
Страхові виплати та страхові відшкодування	650790	835858	659279	185068	-176579
Чистий прибуток	91991	87860	159056	-4131	71196

Надалі спостерігається зниження обсягів надходжень, що можна пояснити загальним зниженням страхового ринку України з початком воєнних дій. Внаслідок цих подій, попит на страхові послуги суттєво впав, адже стандартні договори страхової організації з клієнтами не покривають ризиків, пов'язаних з військовими діями. Крім того, знизився рівень доходів споживачів, і тим клієнтам страховика, у яких суттєво знизилася платоспроможність, набагато простіше відмовитися від послуг страхової організації на користь більш необхідних для виживання товарів та послуг.

Водночас, дані по страховому ринку України свідчать, що усі компанії потерпають від військових дій на території України. Так, суттєво знизилася обсяги продажів, особливо через роздрібні канали, є багато запитів від клієнтів на відтермінування чергових платежів та розірвання договорів страхування. Також слід відзначити, що в 2020-2021рр. спостерігається зростання розміру страхових резервів, що пов'язано із зростанням суми виплат страхових відшкодувань.

Крім того, у 2022 р. спостерігається зменшення величини страхових відшкодувань після зростання у 2021 р.

Незважаючи на складну внутрішньополітичну ситуацію в 2022р., чистий прибуток компанії після незначного зменшення у 2021 р. практично подвоївся і досяг значення 159056 тис. грн.

Крім того, слід відзначити різке падіння участі перестраховиків, про що свідчить зменшення частки страхових премій, належним перестраховикам. Це є негативною тенденцією, особливо враховуючи падіння страхових внесків, що негативно впливає на фінансову надійність страхової організації.

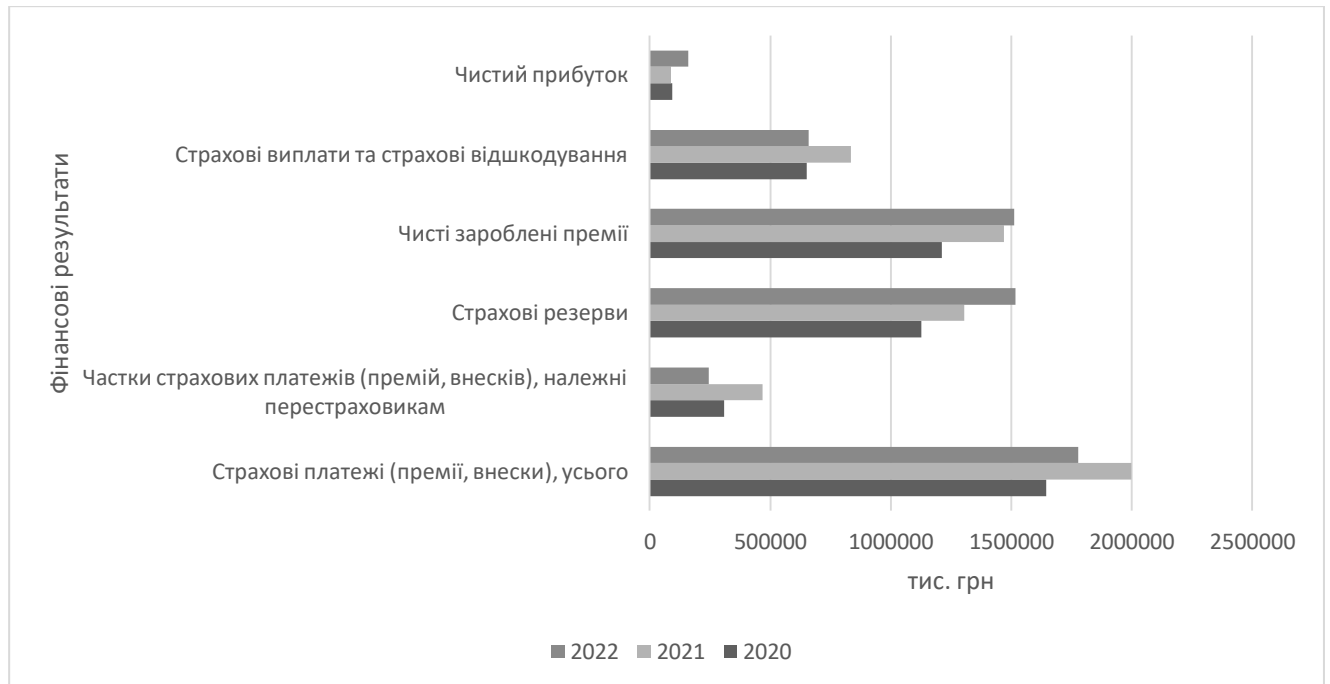

Рисунок 2.1 – Динаміка фінансових результатів СК «INGO»

Наступним етапом аналізу фінансового стану страхової організації СК «INGO» є оцінка її ліквідності та платоспроможності.

Ліквідність страхової організації означає можливість страховика здійснювати поточні виплати з поточних надходжень, тобто здатність платити негайно за своїми терміновими зобов'язаннями (табл. 2.2):

Можна побачити, що впродовж 2020–2022 рр. показники коефіцієнта покриття та показника швидкої ліквідності СК «INGO» відповідають рекомендованим значенням, що свідчить про достатність оборотних коштів страхової організації, які можуть бути використані для погашення своїх короткострокових зобов'язань, в тому числі і при настанні страхового випадку.

Таблиця 2.2 – Показники ліквідності СК «INGO»

Назва показника	Роки			Рекомендоване значення
	2020	2021	2022	
Коефіцієнт покриття	4,27	3,53	3,75	> 2
Коефіцієнт швидкої ліквідності	4,26	3,53	3,75	> 1
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,52	0,13	0,34	> 0,2

Коефіцієнт покриття (загальний коефіцієнт ліквідності) дає загальну оцінку ліквідності активів, показуючи, скільки гривень поточних активів компанії припадає на одну грошову одиницю поточних зобов'язань. Впродовж усього періоду спостерігається зменшення коефіцієнту покриття із незначним підвищенням у 2022 р. Падіння у 2021 р. можна пояснити ситуацією із пандемією COVID-19.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності є найбільш жорстким критерієм ліквідності та характеризує частину поточних зобов'язань, яка може бути погашена абсолютно ліквідними активами. Зменшення цього показника було зумовлене зменшенням розміру високоліквідних активів та зростанням величини поточних зобов'язань, та є однозначно негативною тенденцією. Зазначимо, що у 2021 р. цей показник (0,13) не відповідав нормативним вимогам.

Отже, можна зробити висновок про несприятливі тенденції зміни рівня ліквідності СК «INGO», що є надзвичайно важливим для страхової організації, і потребує негайних заходів з боку керівництва.

Показники рентабельності страхової організації характеризують ефективність страхової діяльності (табл. 2.3).

Можна побачити, що показник рентабельності страхових операцій зростає впродовж 2020–2022 рр., хоча і має порівняно невеликі позитивні значення, що є свідченням певного підвищення ефективності страхової діяльності. Показник чистої рентабельності також демонструє загальне зростання, але його абсолютні значення є досить низькими. Можна припустити, що зниження чистої рентабельності, пов'язано із загальним спадом страхового ринку.

Таблиця 2.3 – Показники рентабельності СК «INGO»

Назва показника	Розрахункова формула	Роки			Темпи росту	
		2020	2021	2022	2021/ 2020	2022/ 2021
Рентабельність страхових операцій	$R_o = (P_{co} / V) * 100\%$, де P_{co} – прибуток від страхових операцій, V – сума страхових внесків.	20,21	21,60	35,62	1,07	1,65
Чиста рентабельність	$R = (ЧП / V) * 100\%$, де ЧП – чистий прибуток, V – сума страхових внесків.	5,59	4,39	8,94	0,79	2,03
Рівень виплат	$R_b = (S_b / V) * 100\%$, де S_b - сума страхових виплат.	39,55	41,79	37,04	1,06	0,89

Однак спостерігаємо зменшення рівня виплат у 2022 р., що може бути пов'язано із падінням обсягу страхових виплат з початку воєнних дій.

Важливим показником фінансового стану страхової організації є показник платоспроможності страхової компанії, який свідчить про можливість компанії покривати зобов'язання за рахунок власних активів. Платоспроможність страхової компанії – це об'єктивний показник поточного фінансового стану страхової організації шляхом його прогнозування в осяжному майбутньому. Іншими словами, це можливість виконання зобов'язань страховика завдяки тим активам, які є в його розпорядженні та являють собою реальні цінності, а тому є ліквідними. Згідно з українським страховим законодавством оцінка платоспроможності здійснюється через співвідношення фактичного і нормативного запасу платоспроможності. Якщо фактичний запас платоспроможності перевищує нормативний, то страхова компанія є платоспроможною. В іншому випадку страховик повинен представити в уповноважений орган нагляду за страховою діяльністю план фінансового оздоровлення, і залежно від його виконання до компанії можуть застосовуватися ті чи інші санкції. Належний рівень фактичного запасу платоспроможності повинен підтримуватися страховиками відповідно до обсягів страхової діяльності. Згідно закону України «Про страхування» [32], на будь-яку дату

фактичний запас платоспроможності страховика повинен перевищувати розрахунковий нормативний запас платоспроможності.

Наступною вимогою Закону України «Про страхування» щодо забезпечення платоспроможності є перевищення фактичного запасу платоспроможності страховика над розрахунковим нормативним запасом платоспроможності.

Результати розрахунку фактичного (ФЗП) та нормативного запасів платоспроможності (НЗП) СК «INGO», а також показники динаміки наведено в табл. 2.6.

Таблиця 2.6 – Розрахунок показників платоспроможності СК «INGO» у 2020 –2022 рр. (тис. грн.)

Показник	Роки			Абсолютне відхилення, тис. грн		Відносне відхилення, %	
	2020	2021	2022	2019/ 2018	2020/ 2019	2019/ 2018	2020/ 2019
ФЗП	667 911	717 002,63	886 643	228751	382 670	0,13	0,19
Страхові платежі	1645452	2000174	1779726	354722	-220 448	0,22	-0,11
Частка платежів, належних перестраховикам	308865	468442	243662	159 577	-224 780	0,52	-0,48
Страхові виплати	650790	835858	659279	185 068	-176 579	0,28	-0,21
Повернуті суми перестраховиками	195237	250757,4	197783,7	55 520	-52 974	0,28	-0,21
НЗП	268383,5	317871,5	298421,1	49 488	-19 450	0,18	-0,06
Величина перевищення ФЗП над НЗП	399528,0	399131,1	588222,0	-396,9	189090,94	0,00001	0,47
Коефіцієнт запасу платоспроможності	2,49	2,26	2,97	-0,23	0,72	-0,09	0,32

Також можна спостерігати зростання фактичного запасу платоспроможності за досліджуваний період, що свідчить про достатню надійність щодо забезпечення платоспроможності страховика та є позитивною тенденцією у діяльності компанії.

Впродовж 2020-2022 рр. фактичний запас платоспроможності перевищує нормативний розрахунковий запас компанії СК «INGO», що є умовою виконання

вимог законодавства щодо платоспроможності компанії. Коефіцієнт платоспроможності СК «INGO» впродовж цього періоду демонструє загальну тенденцію зростання із невеликим зменшенням у 2021 р.

Для більш комплексного й детальнішого аналізу платоспроможності страхової організації доцільно розрахувати такі показники платоспроможності, як: показник ризику страхування, зворотний показник платоспроможності та показник змін у сумі чистих премій за всіма полісами (табл. 2.9). Формули для розрахунку даних показників подані у табл. Д.1 (ДОДАТОК Д).

Таблиця 2.9 – Розрахунок показників платоспроможності СК «INGO»

Показники	Роки		
	2020	2021	2022
Коефіцієнт співвідношення власних засобів і заробленої нетто-премії	0,59	0,52	0,63
Коефіцієнт співвідношення технічних резервів і нетто-премії	0,93	0,89	1,00
Коефіцієнт поточної платоспроможності	4,27	3,53	3,75
Коефіцієнт забезпеченості власними коштами	0,51	0,48	0,42
Коефіцієнт покриття інвестиційними активами страхових резервів	0,28	0,31	0,35
Коефіцієнт участі перестраховиків у страховій премії	0,19	0,23	0,14

Отже, за більшою кількістю розрахованих показників СК «INGO» є платоспроможною страховою компанією, яка здатна вчасно і повністю покрити поточні витрати та виконати свої зобов'язання перед страхувальниками.

Хоча страхова компанія СК «INGO» має задовільний рівень показників платоспроможності, у зв'язку з складною внутрішньоекономічною ситуацією рекомендуємо запровадити ступеневий контроль платоспроможності. Перевага застосування такого виду контролю за рівнем платоспроможності полягає в тому, що за різних значень установлених індикаторів платоспроможності пропонується здійснювати різні обсяги перевірок, а втручання органу страхового нагляду та проведення наступних за таким втручанням коригувальних і/або обмежувальних дій щодо страховика пропонується здійснювати лише за певних критичних значень індикаторів платоспроможності.

Однак, значення цих індикаторів платоспроможності необхідно визначати таким чином, щоб забезпечувалась можливість превентивного здійснення внутрішніх (засобами страхової компанії) та зовнішніх (засобами органу страхового нагляду) коригуючих дій, метою яких повинно бути підтримання поточної платоспроможності страховика та зміцнення його фінансової надійності всіма можливими правовими способами.

Так, на основі статті 31 Закону України «Про страхування» [32] можна виділити наступні чинники формування платоспроможності страхової компанії: загальна сума активів; сума нематеріальних активів; сума зобов'язань; сума страхових премій; сума страхових виплат; сума страхових премій, належних перестраховикам; сума виплат, компенсованих перестраховиками.

Визначаючи фактори, які можуть виступати «змінними управління» та «неконтрольованими змінними», можна стверджувати, що з вище перерахованих чинників тільки сума страхових премій, належних перестраховикам, та сума виплат, компенсованих перестраховикам, відносяться до «змінних управління». Всі інші фактори забезпечення рівня платоспроможності страховика є «неконтрольованими змінними».

Досліджуючи платоспроможність страхової компанії, як складної системи з подальшим виявленням структурних, функціональних і причино-наслідкових зв'язків між її елементами, розглянемо співвідношення фактичного та нормативного запасу платоспроможності, які відображують умови достатнього рівня платоспроможності страховика.

Зростання фактичного рівня платоспроможності страхової компанії прямо пропорційне обсягам активів страховика. Разом з тим, погіршення платоспроможності пов'язано із збільшенням суми нематеріальних активів та зобов'язань страхової компанії.

Серед умов забезпечення фінансової надійності страхової компанії найбільша обумовленість проведенням перестрахових операцій спостерігається в розрізі досягнення високого рівня платоспроможності та збалансованості

страхового портфеля. Отже, послідовно розглянемо особливості та специфіку досягнення платоспроможності страхової компанії за рахунок перестраховування.

Пропонується оцінити вплив перестраховування на платоспроможність страховика із врахуванням наступних етапів:

- ідентифікація всієї сукупності факторів, які впливають на рівень платоспроможності страховика;
- виділення факторів, які можуть виступати «змінними управління» з точки зору операцій перестраховування та «неконтрольованих змінних», управління якими в межах припущення даного дослідження не здійснюється;
- дослідження платоспроможності страхової компанії, як складної системи з подальшим виявленням структурних, функціональних і причино-наслідкових зв'язків між її елементами;
- побудова економіко-математичної моделі визначення рівня платоспроможності;
- встановлення якісної оцінки рівня платоспроможності у відповідності з розрахованою кількісною характеристикою.

Отже, показники діяльності СК «INGO» свідчать про задовільний рівень фінансового стану. Однак, для збереження існуючих тенденцій, компанії слід врахувати, на нашу думку, такі чинники:

1. Компанії необхідно підтримувати певний обсяг наданих послуг для забезпечення відповідного обсягу продажу, зокрема впроваджувати страхові послуги, які відповідають специфічним потребам страхувальників;

2. Негативним фактором є зростання залежності від позикових коштів. Оскільки дані свідчать про зростання прибутковості компанії, то зменшення цієї залежності можливе шляхом виплати частини прибутку кредиторам. Рівень коефіцієнтів загальної ліквідності свідчить про те, що у компанії рівень дебіторської заборгованості зменшується.

Аналіз показників оборотності капіталу вказує також на бездіяльність частини власних коштів компанії. Тому необхідно збільшити швидкість обертання власного капіталу.

Основним напрямком покращення фінансового стану компанії є збільшення його прибутку. Збільшувати прибуток можна за допомогою багатьох факторів. Наприклад, можна збільшити ціну на надані послуги, виконану роботу. Проте цей варіант не завжди може пройти, оскільки на сучасному етапі розвитку нашої країни підприємства не мають достатньо грошових коштів, щоб заплатити ще більшу суму за послуги, роботу, товари.

Отже, резерви зростання прибутку – це кількісні можливості збільшення прибутку завдяки:

- збільшенню обсягу наданих страхових послуг;
- зменшенню витрат на реалізацію страхових послуг;
- постійному зниженню позареалізаційних збитків.

Ще одним напрямом у пошуку резервів зростання прибутку є аналіз використання ресурсів компанії, собівартості наданих послуг. Зниження витрат на реалізацію послуг – основний резерв збільшення прибутку компанії.

Усе це говорить про успішне функціонування страхової компанії в звітному році. Більш того, порівнюючи темпи зростання прибутку і виторги від реалізації, можна зробити висновок, що СК «INGO» характеризується інтенсивним шляхом розвитку, тобто при незначному зростанні обсягу надання страхових послуг показники прибутку і рентабельності виростили на значну величину. Це говорить про досить ефективне використання компанії своїх ресурсів.

У результаті проведеної оцінки можна зробити висновок, що для даної компанії на мікрорівні доцільним є використання антикризової фінансової стратегії за кожним із напрямів:

- проведення поглибленого аналізу структури кредиторської заборгованості у динаміці з метою пошуків способів і джерел її погашення;
- аналіз структури заборгованості за довгостроковими кредитами з метою з'ясування причин несвоєчасності їх погашення;
- аналіз структури дебіторської заборгованості, причин її виникнення і можливостей погашення;

- забезпечення необхідного рівня самофінансування виробничого розвитку компанії за рахунок прибутку, оптимізації податкових платежів, ефективної амортизаційної політики;
- підвищення рівня ліквідності активів шляхом збільшення питомої ваги оборотних активів;
- проведення інвентаризації основних виробничих засобів для визначення їх придатності й необхідності в експлуатації;
- проведення аналізу ефективності й доцільності довгострокових фінансових вкладень;
- забезпечення компенсації можливих фінансових збитків шляхом резервування частини фінансових ресурсів у вигляді формування цільових резервних фондів; формування системи штрафних санкцій; ефективного управління портфелем цінних паперів, у т. ч, прибутковими операціями на фондовому ринку.

Таким чином, компанія СК «INGO» в своїй подальшій діяльності буде і надалі керуватися стратегією зростання частки на страховому ринку разом з утриманням високого рівня прибутковості своєї діяльності.

Закон України «Про страхування» [32] встановлює систему контролю за рівнем платоспроможності страховиків і порядком розрахунку резервів, посилив норми, що регулюють нагляд за страховою діяльністю, впорядкував види обов'язкового страхування та рекомендований перелік добровільних видів страхування. Завданням кожного страховика є максимально скористатися цими можливостями. Разом із тим, для успішного функціонування в конкурентному середовищі, визначення перспектив свого розвитку, проведення ефективного планування та прогнозування мають бути враховані чинники, що впливають на роботу страховиків. Важливе місце у вирішенні цих завдань займає фінансовий аналіз, який спрямований на дослідження фінансової надійності страховика.

Більшість характеристик фінансового стану можуть розглядатися як окремі аспекти (показники) фінансової надійності. Універсальним можна

вважати підхід, за яким фінансова надійність страховика характеризується такими ознаками фінансового стану:

- високою платоспроможністю, тобто здатністю вчасно розраховуватися за своїми зобов'язаннями;
- високою ліквідністю балансу, тобто достатнім рівнем покриття залучених пасивів активами;
- високою рентабельністю, тобто значною прибутковістю, яка забезпечує необхідний розвиток підприємства.

Разом із тим, особливості страхового бізнесу потребують включення до системи показників фінансової надійності, поряд із названими, низки специфічних показників, характерних лише для цієї сфери діяльності. Слід зазначити, що у вітчизняній науці та практиці не існує єдиного підходу до системи показників фінансової надійності саме страхових організацій.

Основним напрямком покращення фінансового стану компанії є збільшення його прибутку. Збільшувати прибуток можна за допомогою багатьох факторів.

Наприклад, можна збільшити ціну на надані послуги, виконану роботу. Проте цей варіант не завжди може пройти, оскільки на сучасному етапі розвитку нашої країни підприємства не мають достатньо грошових коштів, щоб заплатити ще більшу суму за послуги, роботу, товари.

Отже, резерви зростання прибутку – це кількісні можливості збільшення прибутку завдяки збільшенню обсягу наданих страхових послуг; зменшенню витрат на реалізацію страхових послуг та завдяки постійному зниженню позареалізаційних збитків.

Іншим напрямком у пошуку резервів зростання прибутку є аналіз використання ресурсів компанії, собівартості наданих послуг. Зниження витрат на реалізацію послуг – основний резерв збільшення прибутку компанії.

То ж аналізуючи витрати на надання послуг, знаходимо резерви її зниження, які водночас є і резервами збільшення прибутку.

У ході оцінки були виявлені резерви зростання прибутку за рахунок декількох факторів: збільшення обсягу наданих послуг; зниження собівартості надаваних послуг; підвищення середньореалізаційних цін внаслідок оптимізації структури послуг.

На практиці для забезпечення платоспроможності страховики повинні дотримуватися певних умов, які є однаковими для страхових компаній як з ризикових видів страхування, так і з страхування життя, проте вимоги до розрахунку показників для них різняться.

СК «INGO» надає послуги з ризикового страхування, і, таким чином, має виконувати вимоги законодавства про наявність мінімального розміру статутного фонду або гарантійного депозиту в сумі, еквівалентній 1 млн. євро за валютним обмінним курсом валюти України для страховика, який займається страхуванням, іншим ніж страхування життя, відповідно до частини другої статті 30 в редакції Закону України «Про страхування» [32].

У табл. 2.4 наведені дані стосовно дотримання законодавчих вимог до розміру сплаченого статутного фонду страхової організації СК «INGO» за 2020–2022 рр. Курс євро на відповідні дати визначено за даними Архіву курсу валют [70].

Таблиця 2.4 – Обсяг статутного фонду СК «INGO» у 2020–2022 рр. (тис. грн.)

Назва показника	Роки		
	2020	2021	2022
Статутний фонд, тис. грн	305 543	305 543	305 543
Курс євро (на 31.12)	34,2260	30,7661	38,951
Еквівалент розміру статутного фонду в євро	10457514,7	9400366	11901205

Впродовж досліджуваного періоду, незважаючи на складні зовнішні умови, СК «INGO» виконувала умови стосовно забезпечення платоспроможності за рахунок статутного фонду.

Вважаємо, що буде доцільним подання обсягу окремих елементів власного капіталу, зокрема статутного капіталу, капіталу у дооцінках, нерозподіленого прибутку, резервного капіталу у динаміці, що дасть можливість оцінити характер зміни кожної складової (рис. 2.2).

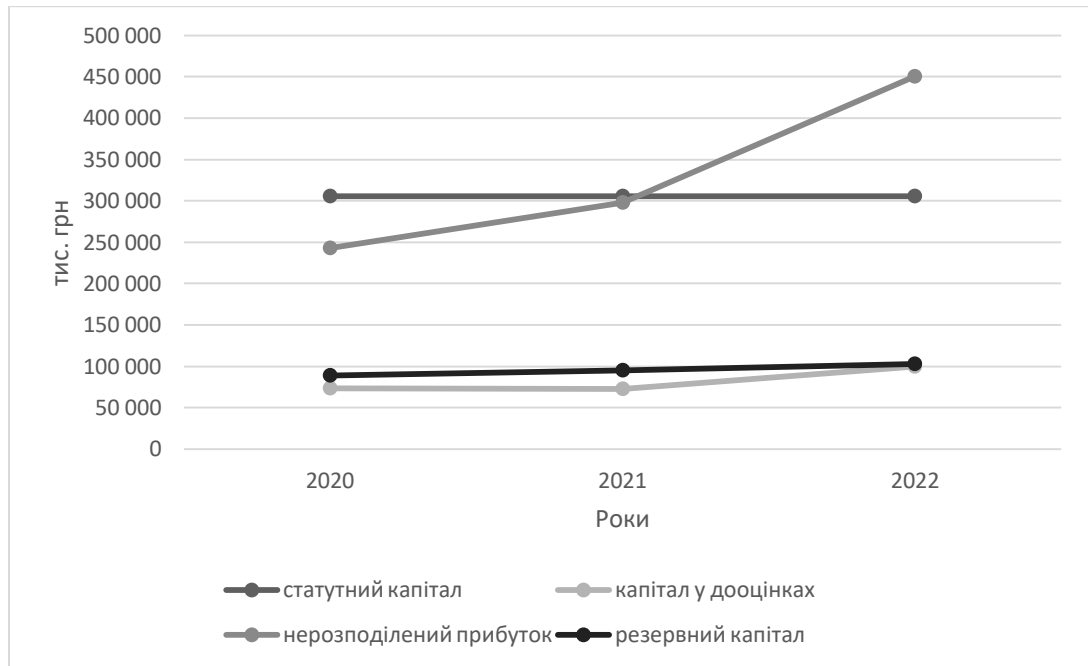

Рисунок 2.2 – Динаміка обсягу власного капіталу СК «INGO» у 2020–2022 рр.

Іншою умовою забезпечення платоспроможності страховика є створення страхових резервів, достатніх для майбутніх виплат страхових сум і страхових відшкодувань.

Страховики, які прийняли на себе страхові зобов'язання в обсягах, що перевищують можливість їх виконання за рахунок власних активів, повинні перестрахувати ризик невиконання зазначених зобов'язань у перестраховиків – резидентів або нерезидентів.

Для забезпечення страхових зобов'язань страховики формують окремі резерви за рахунок надходження страхових платежів і доходів від інвестування коштів сформованих резервів по цих видах страхування.

Аналіз динаміки складових страхових резервів наведено в табл. 2.5.

Таблиця 2.5 – Показники забезпеченості страховими резервами СК «INGO» у 2020–2022 рр. (тис. грн.)

Показники	Роки			Абсолютне відхилення, тис. грн	
	2020	2021	2022	2021/2022	2022/2021
Страхові резерви , в т.ч.	1 126 737	1 306 483	1 517 188	179 746	210 705
Резерв збитків	388 995	433 042	687 712	44 047	254 670
Резерв незароблених премій	737 742	873 441	829 476	135 699	-43 965
Частка перестраховика в страхових резервах, в т.ч	206 204	295 056	286 983	88 852	-8 073
в резерві збитків	129 030	142 430	201 311	13 400	58 881
в резерві незароблених премій	77 174	152 626	85 672	75 452	-66 954
Страхові внески (премії)	1645452	2000174	1779726	354 722	-220 448
Забезпеченість резервами	1,46	1,53	1,17	0,07	-0,36

Якщо взяти до уваги, що значення показника забезпеченості страховими резервами має перевищувати 1, то на основі даних табл. 2.5 можна зробити висновок, що СК «INGO» перевищує дані вимоги, але слід зауважити, що спостерігається тенденція зменшення цього показника.

Можна побачити, що впродовж 2020-2021 рр. величина страхових резервів СК «INGO» зростала (1 126 737 тис. грн у 2020 р., 1 517 1888 тис. грн. у 2022 р.).

Зміни резерву незароблених премій та резерву збитків має непостійний характер: після зростання у 2020 р. відбулось зниження у 2022 р.

Можна також відзначити зростання абсолютної величини участі перестраховиків у страхових резервах, що свідчить про зростання рівня перестраховування. Цей факт може позитивно вплинути на надійність та платоспроможність страховика.

Створення страхових резервів регламентується Законом про страхування [32], та деякими іншими нормативними актами. Структура страхових резервів СК «INGO» наведена в табл.2.3. Аналіз структури страхових резервів СК «INGO» показує, що в структурі сукупних страхових резервів переважає частка резерву збитків, яка несуттєво зростає у 2021 р. (65,48% у 2020 р., 66,86 % у 2021 р.) та різко зменшується у 2020 р. Частка резерву незароблених премій,

зменшується (34,52% у 2020 р., 33,15 % у 2021 р.) та різко зростає у 2022 р., що свідчить про зменшення рівня виплат страхових відшкодувань з початком військових дій.

Таблиця 2.3 – Структура страхових резервів СК «INGO», %

Показники	Роки		
	2020	2021	2022
Резерви всього	100	100	100
резерв незароблених премій	34,52	33,15	45,33
резерв збитків	65,48	66,85	54,67
Частка перестраховика в страхових резервах, усього, в т.ч	100	100	100
в резерві збитків	62,57	48,27	70,15
в резерві незароблених премій	37,43	51,73	29,85

Слід зауважити, що зменшення величини резерву незароблених премій є негативною тенденцією та свідчить про скорочення страхової діяльності, що в майбутньому може негативно вплинути на платоспроможність компанії.

2.2 Оцінка фінансової надійності СК «INGO»

Теперішні часи є складними для страхових організацій. Більшість страховиків організували свою роботу, здійснивши евакуацію співробітників у безпечніші регіони, забезпечивши віддалену роботу персоналу, збереження технічних засобів та баз даних. Водночас страхові компанії зіткнулися з серйозними викликами. У зв'язку з переміщеннями, тимчасовим захопленням територій, фізичним знищенням об'єктів нерухомості скорочується кількість центрів обслуговування клієнтів страховиків. Проблемними є організація врегулювання страхових випадків у регіонах, де ведуться бойові дії, проведення оглядів транспортних засобів, отримання та належне оформлення оригіналів документів для подання страховику з метою отримання страхової виплати, виклик поліції на місце ДТП. Фінансова спроможність страховиків у воєнний час прямо залежить від якості та структури їх активів і запасу капіталу у довоєнний період.

Національний банк, який став регулятором цього сектору з липня 2020 р., підготував для його учасників низку нових вимог. Зокрема, він хоче перевірити походження коштів власників та підвищити їх фінансову відповідальність.

Страхові та фінансові компанії сповна відчули падіння попиту та погіршення економічної ситуації. Зокрема, з початку війни в складній ситуації опинився весь страховий ринок. Кількість страхових компаній в Україні з початку 2022 р. скоротилася на 8,4%, а обсяги отриманих ними премій упали майже в півтора разу.

Тому в поточній ситуації посилюється актуальність визначення ступеня надійності та платоспроможності страхових компаній, оцінки їх фінансових результатів. Дослідження надійності та надійності страхової компанії зводиться до аналізу звітності на предмет достатності власного капіталу страхової компанії, її платоспроможності та ліквідності балансу, тобто фінансового стану страховика.

Фінансова надійність страховика характеризується з позицій таких характеристик фінансового стану:

- високої платоспроможності, тобто здатності вчасно розрахуватися за своїми зобов'язаннями;
- високої ліквідності балансу, тобто достатнього рівня покриття залучених пасивів активами;
- високої рентабельності, тобто значної прибутковості, яка забезпечує необхідний розвиток компанії.

На сьогодні у вітчизняній науці і практиці не існує єдиного підходу до системи показників фінансової надійності страхових компаній. У більшості методиках пропонується оцінювати фінансову надійність страхових організацій на основі системи показників фінансової надійності будь-якого суб'єкта господарювання з адаптацією їх до галузевих особливостей даної сфери.

Визначимо параметри фінансової надійності страхової організації СК «INGO».

Поширеними є методичні підходи оцінки фінансової надійності страхової організації, в основу яких покладено розрахунок одиничного показника фінансової надійності страхової компанії або сукупності показників. Недоліком такого підходу можна визначити : жоден з показників не визначає економічної суті фінансової надійності страхової компанії; запропоновані показники не дозволяють цілковито виміряти всю багатогранність надійності фінансового стану страхової компанії, а є лише складовою системи показників; відсутність нормативних значень показників не забезпечує порівнянності між страховими компаніями та еталоном.

Як зазначалось в літературному огляді, для оцінки фінансової надійності страхової компанії пропонуються такі показники: поточна надійність, надійність перестраховальної діяльності, поточна ліквідність, рівень платоспроможності, які наведено в табл. 2.11:

Таблиця 2.11 – Показники фінансової надійності СК «INGO»

Показник	Методика розрахунку	Роки		
		2020	2021	2022
1. Коефіцієнт покриття інвестиційними активами страхових резервів	((Поточні фінансові інвестиції + гроші та їх еквіваленти) / резерв незароблених премій).	0,58	0,76	0,80
2. Коефіцієнт незалежності	(Власний капітал / страхові резерви).	0,63	0,59	0,63
3. Коефіцієнт фінансової автономії	(Власний капітал / активи).	0,16	0,20	0,29
4. Коефіцієнт якості інвестиційних активів	(Поточні фінансові інвестиції / оборотні активи).	0,09	0,07	0,06
5. Коефіцієнт залежності від перестраховування	(Частки страхових премій, які сплачуються перестраховикам / валові надходження страхових платежів(премій, внесків)).	0,19	0,23	0,14
6. Коефіцієнт достатності страхових резервів	(Страхові резерви / страхові премії (нетто)).	1,46	1,53	1,17

Можна побачити, що показники, які характеризують фінансову надійність страхової організації, мають загальну тенденцію до зниження, що означає погіршення фінансової надійності страховика.

Можна побачити, що коефіцієнт фінансової надійності СК «INGO», визначений за І.О. Ковтуна (див розд.1.2). Зазначимо, що перевагою даної методики є простота її застосування. Інформаційною базою для неї виступає публічна звітність страхової компанії, яка є доступною для всіх зацікавлених осіб. Отже, коефіцієнт фінансової надійності СК «INGO» впродовж 2020–2022 рр., зростає після суттєвого зниження у 2021р. (табл. 2.12):

Таблиця 2.12 – Коефіцієнт фінансової надійності СК «INGO»

Показник	Роки		
	2020	2021	2022
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,52	0,13	0,34
Коефіцієнт платоспроможності	6,74	6,41	8,11
Коефіцієнт рентабельності діяльності	20,21	21,60	35,62
Коефіцієнт фінансової надійності	0,89	0,57	0,99

Однак, представлена методика має низку недоліків:

– алгоритм розрахунку коефіцієнта платоспроможності не враховує особливості фінансового механізму функціонування страхової компанії, а відображає лише рівень покриття власним капіталом страхових резервів, але страхова компанія зазвичай має також і інші зобов'язання (довгострокові, поточні);

– відсутні нормативні значення показників фінансової надійності;

– відсутнє нормативне значення коефіцієнту фінансової надійності, що унеможлиблює проведення порівнянь та позбавляє методику практичної цінності.

Отже, маємо неоднозначну оцінку рівня фінансової надійності за таким підходом, що потребує подальших досліджень, хоча в цілому можна зробити висновок про наявність позитивних тенденцій зміни фінансової надійності СК «INGO».

Методика оцінки фінансової надійності [52], яка заснована на структуруванні капіталу страховика, розглядає чотири показники (коефіцієнти) фінансової надійності, формули розрахунку та економічний зміст яких наведено в табл. Ж.1 (ДОДАТОК Ж). Результати оцінки представлено на рис. 2.5:

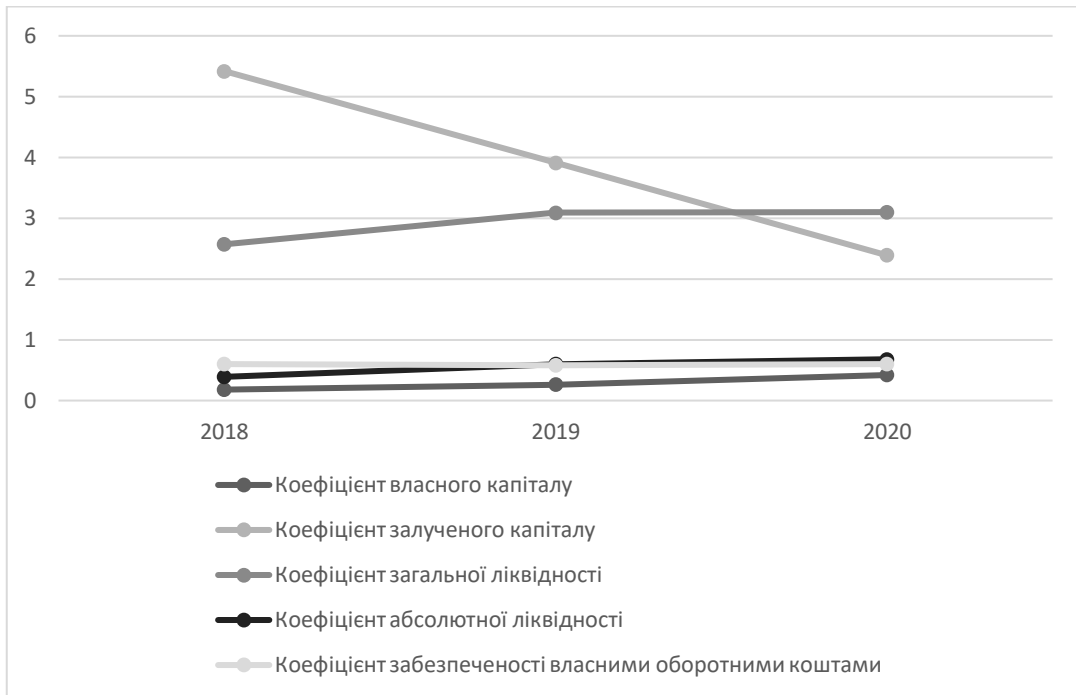

Рисунок 2.5 – Оцінка фінансової надійності СК «INGO» за відносними показниками фінансового стану страхової організації

Отже, можна побачити, що результати оцінки рівня фінансової надійності СК «INGO» свідчать про наявність негативних тенденцій щодо забезпечення фінансової надійності. Слід зазначити, що зниження не є критичним, але для усунення такої тенденції страховій організації, на нашу думку, особливо в умовах воєнного стану необхідно підвищити ефективність використання основних засобів та обігових коштів підприємства; удосконалити маркетингову систему просування страхових послуг; здійснювати постійний контроль рівня страхових тарифів та якості страхового портфеля; здійснювати контроль стану та величини страхових резервів СК «INGO».

Також вважаємо, що в сучасних умовах актуальним та важливим питанням є формування стратегії забезпечення фінансової надійності страховика.

Для аналізу фінансової надійності страхової компанії застосуємо рекомендації щодо оцінки фінансової надійності страхової організації, які мають на меті стандартизацію процедур аналізу діяльності страховиків та своєчасне виявлення ризиків у їх діяльності.

Рекомендації отримали назву «тести раннього попередження». Відповідно до них здійснюється аналіз капіталу, активів, перестраховування, страхових резервів, доходності, ліквідності і надається відповідна оцінка. Оцінки виставляються по 4-х бальній системі і в залежності від діапазону, в який потрапило значення відповідного показника («1»– стійка; «2»– задовільна; «3»– гранична; «4»–незадовільна) [54].

Тести раннього попередження є універсальними, тобто використовуються, з певними відмінностями, для оцінки фінансової надійності і компаній зі страхування життя, і страховиків, що займаються іншими видами страхування.

Для тестів раннього попередження розраховуються наступні показники: дебіторської заборгованості, ліквідності активів, ризику страхування, зворотний показник платоспроможності, показник доходності, обсягів страхування (андерайтингу), змін у капіталі, змін у сумі чистих премій за всіма полісами, незалежності від перестраховування, відношення чистих страхових резервів до капіталу, доходності інвестицій.

Наступним кроком при проведенні тестів раннього попередження є визначення оцінок компанії за кожним з розрахованих показників. Для цього на підставі Рекомендацій щодо аналізу діяльності страховиків проводиться порівняння фактичних значень з нормативними, що встановлюються регулятором, за результатами чого страховик отримує фактичну оцінку за певним напрямком фінансової діяльності, на їх підставі відбувається розрахунок загальної оцінки діяльності страхової компанії за звітний період.

Загальна оцінка, яку отримує страховик, дорівнює сумі добутків фактичних оцінок та коефіцієнтів їх значущості, що також встановлюються регулятором.

Аналізуючи діяльність страхової компанії, слід враховувати не тільки рекомендації контролюючих органів, також особливу увагу необхідно приділити й іншим показникам, що характеризують фінансову надійність, до яких належать: власний капітал, коефіцієнт автономії (коефіцієнт концентрації власного капіталу), коефіцієнт фінансової залежності, коефіцієнт фінансового

ризик, коефіцієнт маневреності власного капіталу, коефіцієнт структури покриття довгострокових, коефіцієнт довгострокового залучення коштів, коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих вкладень.

Таким чином, для забезпечення більшої ефективності управління фінансовою надійністю діяльності страхової компанії постає необхідність у визначенні резервів її збільшення, а також факторів, що найбільш впливають на рівень фінансової надійності.

Фактична оцінка кожного показника визначається шляхом порівняння розрахункового значення показника з відповідною шкалою значень.

Розрахунок комплексного показника фінансової надійності страхової організації здійснюється методом сум з врахуванням важливості (значимості) порівнювальних показників. Комплексний показник надійності фінансового стану страхової компанії визначимо так:

$$K = \sum x_{ij} \cdot a_i, \quad (2.4)$$

де x_{ij} – значення i -го показника на j -му об'єкті; a_i – коефіцієнт вагомості i -го показника; n – число показників.

Для оцінки фінансової надійності страховика показники за методикою ТРП розраховуються відповідно до табл. 3.1 (ДОДАТОК 3).

Фактична оцінка кожного показника визначається шляхом порівняння розрахованого значення показника з відповідною шкалою значень та із врахуванням відповідних коефіцієнтів (табл. 3.2 (ДОДАТОК 3)).

За результатами оцінки тестів раннього попередження СК «INGO» (табл. 2.15) загальна оцінка фінансової надійності страхової компанії у 2020-2022 рр. знаходилась на середньому рівні та коливалась в межах 1,9-2,1, тобто спостерігається незначна тенденція до погіршення, при задовільному рівні фінансової надійності (бальна оцінка – «2») без переходу до рівня граничної («3»).

Таблиця 2.15 – Фактична оцінка показників тестів раннього попередження СК «INGO»

Назва показника	Кое-фіцієнт	Фактична оцінка показника			Скоригована фактична оцінка на коефіцієнт		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022
Показник дебіторської заборгованості (ПДЗ)	0,04	1	2	2	0,04	0,08	0,08
Показник ліквідності активів (ПЛА)	0,10	1	2	2	0,1	0,2	0,2
Показник ризику страхування (ПРС)	0,06	1	2	2	0,06	0,12	0,12
Зворотний показник платоспроможності (ЗПП)	0,18	2	2	2	0,36	0,36	0,36
Показник доходності (ПД)	0,06	2	1	1	0,12	0,06	0,06
Показник обсягів страхування (андерайтингу) (ПА)	0,06	1	1	2	0,06	0,06	0,12
Показник змін у капіталі (ПЗК)	0,06	2	3	3	0,12	0,18	0,18
Показник змін у сумі чистих премій за всіма полісами (ПЗЧП)	0,06	2	2	2	0,12	0,12	0,12
Показник незалежності від перестраховування (ПНП)	0,18	3	2	2	0,54	0,36	0,36
Показник відношення чистих страхових резервів до капіталу (ПВРК)	0,16	2	2	2	0,32	0,32	0,16
Показник доходності інвестицій (ПДІ)	0,04	3	3	3	0,12	0,12	0,12
ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА					1,96	1,98	1,88

Слід відзначити, що виявлена за допомогою ТРП тенденція погіршення фінансової надійності страхової організації СК «INGO» є досить слабкою, але це не виключає вжиття необхідних заходів для покращення ситуації та попередження майбутніх негативних тенденцій.

Отже, оцінювання ефективності системи управління фінансовою надійністю СК «INGO» у 2020-2022 рр. демонструє необхідність удосконалення

як тарифної політики, маркетингової діяльності, концепції перестраховування ризиків так і ґрунтовного перегляду ключових аспектів фінансового управління, зокрема щодо оптимізації структури активів та капіталу, зменшення витратної частини, інтенсифікації фінансово-інвестиційної діяльності та підвищенні її результативності. Проте, необхідно звернути увагу на сигнальні фактори тесту раннього попередження СК «INGO». Зокрема показник доходності та показник доходності інвестицій вирізнялись найнижчими бальними оцінками та ідентичними негативними тенденціями. Показник змін у капіталі СК «INGO» також при негативній динаміці у 2020-2022 рр. досяг на кінець періоду найнижчого з усього масиву коефіцієнтів (окрім вищезазначених) значення – 3, що є підтвердженням виявлених тенденцій.

Наочно результати оцінки фінансової надійності за методикою ТРП для СК «INGO» наведені на рис. 2.7.

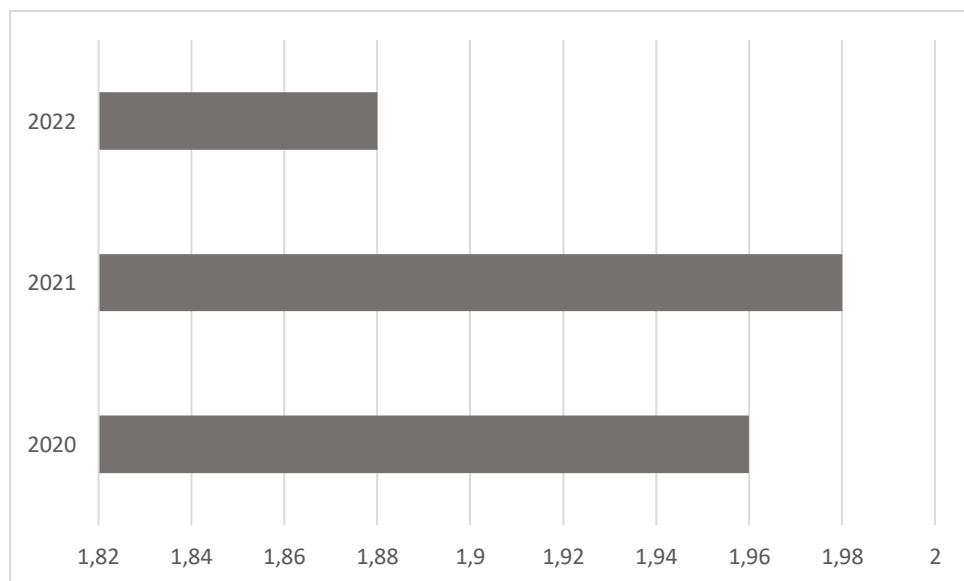

Рисунок 2.7 – Оцінка фінансової надійності СК «INGO» за методикою ТРП

Отже, оцінка фінансової надійності за тестами раннього попередження свідчить, що фінансова надійність СК «INGO» має тенденцію до зниження впродовж 2020-2022 рр. Слід зазначити, що страховій компанії слід вживати заходів щодо збереження фінансової надійності у несприятливому середовищі.

Тести раннього попередження, як методика оцінки фінансової надійності страхової компанії серед аналізованих, є найбільш завершеною, однак не позбавлена недоліків. Серед них, зокрема:

– сукупність показників, що створюють систему показників оцінки фінансової надійності страхової компанії не відображають суттєвих властивостей досліджуваного явища. Можна припустити, що лише окремі показники здатні в повній мірі стати вимірником досліджуваного явища;

– в літературі відсутній єдиний підхід до визначення рівня теоретичних значень показників, що є складовими узагальнюючого показника, що вимагає проведення ґрунтовного їх аналізу;

– коефіцієнти важливості окремого показника в інтегральному показнику фінансової надійності страхової компанії не враховують особливостей функціонування страховика.

– 4-бальна система оцінювання не дозволяє врахувати динаміку рівня фінансової надійності страхової компанії.

Отже, можна зробити висновок, що вищенаведені методики оцінки фінансової надійності страхової організації мають свої недоліки та переваги. Однак, вважаємо найбільш ефективними методики визначення інтегральної оцінки фінансової надійності.

Побудова математичної моделі управління фінансовою надійністю страховика дасть можливість оцінити загальну тенденцію зміни рівня фінансової надійності та отримати прогнозоване значення цього показника на майбутній період. Перевагою такого підходу є врахування як внутрішніх, так і зовнішніх факторів, а також застосування нормованих коефіцієнтів, що дає змогу встановити граничний рівень інтегрального показника фінансової надійності.

Оцінювання фінансової надійності СК «INGO» полягає у реалізації ряду функцій. По-перше, необхідно визначити певні критерії віднесення підприємства до конкретного рівня фінансової надійності. По-друге, є необхідність врахування множини параметрів, які є базою для розрахунку оцінювальних параметрів.

Особливістю використання математичної моделі для оцінки рівня фінансової надійності страхової організації є те, що вона враховує множину початкових вхідних параметрів, які визначається за допомогою відповідної звітності страховика; множину оцінювальних параметрів фінансового стану; функцію перетворення початкових параметрів на оцінювальні; множину декомпозиційних функцій згортання параметрів, за якими здійснюється ідентифікація рівня фінансової надійності СК «INGO».

Ідея використання функції бажаності [71] як оптимізуючої функції полягає в тому, що значення кожного з оцінюваних параметрів оптимізації (прогнозування) Y_i , яких в задачі може бути достатньо багато, перетворюються у відповідні бажаності d_i , після чого формується узагальнена функція бажаності D , яка є середнім геометричним бажаностей окремих параметрів оптимізації.

Шкала бажаності визначена в інтервалі від 0 до 1. При цьому значення факторів, які найбільш сприятливі для нормального функціонування системи, співставляють за значеннями наближеними до 1 (від 0,6 до 1). Тим же рівням фактора, які вважаються несприятливими, визначаються на шкалі бажаності значення наближені до 0 (від 0 до 0,4). Конкретні засоби реалізації функції бажаності можуть бути досить різноманітними.

Для діагностики фінансової надійності СК «INGO» використаємо функцію бажаності Харрінгтона [67]:

$$D = \sqrt[k]{d_1 \cdot d_2 \cdot \dots \cdot d_k}, \quad (2.5)$$

$$d_i = \exp(-\exp(-y_i)). \quad (2.6)$$

де k – кількість показників; d_i – частинна функція відповідно до шкали Харрінгтона; y_i – показник у безрозмірному вигляді.

Шкала Харрінгтона умовно поділяється на п'ять ділянок, що характеризують безрозмірну величину показників, які розглядаються. Точка з координатами (0,00; 0,37) є критичною точкою перегибу бажаності – вона ділить значення показників на задовільні й незадовільні (табл. 2.16):

Таблиця 2.16 – Градації фінансової надійності в залежності від значень функції бажаності

Значення функції бажаності	Рівень фінансової надійності
1,00-0,81	відмінний
0,80-0,64	добрий
0,63-0,38	задовільний
0,37-0,21	незадовільний
0,20-0,00	критичний

При практичній реалізації запропонованої методики слід брати до уваги спрощення, що вибір фінансових коефіцієнтів завжди не є однозначним.

Модель оцінки рівня фінансової надійності на основі функції бажаності Харрінгтона була побудована для СК «INGO», зокрема для аналізу була використана публічна фінансова звітність підприємства за 2016–2020 рр. На першому етапі відповідно до запропонованої методики були розраховані показники, які характеризують надійність СК «INGO» (табл. 2.17):

Таблиця 2.17 – Показники фінансового стану СК «INGO»

Показники		Роки		
		2020	2021	2022
k ₁	Коефіцієнт покриття резервів інвестиційними активами	0,58	0,76	0,80
k ₂	Коефіцієнт незалежності	0,27	0,35	0,59
k ₃	Коефіцієнт фінансової автономії	0,16	0,20	0,29
k ₄	Коефіцієнт якості інвестиційних активів	0,09	0,07	0,06
k ₅	Коефіцієнт залежності від перестрашування	0,19	0,23	0,14
k ₆	Коефіцієнт достатності страхових резервів	1,46	1,53	1,17
k ₇	Коефіцієнт платоспроможності	6,74	6,41	8,11
k ₈	Коефіцієнт рентабельності	0,20	0,21	0,36
k ₉	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,52	0,13	0,34
k ₁₀	Коефіцієнт загальної ліквідності	4,27	3,53	3,75

Для побудови узагальненої функції бажаності Харрінгтона необхідно перетворити значення відгуку в безрозмірну шкалу бажаності. Побудова шкали бажаності, яка встановлює співвідношення між значенням відгуку та відповідним значенням частинної функції бажаності є в своїй основі суб'єктивною, що відображує відношення дослідника (табл. К.1 ДОДАТОК К).

Надалі для кожного аналізованого періоду розраховано значення функції бажаності Харрінгтона та визначено відповідний рівень фінансової надійності СК «INGO» (таблиця 2.19):

Таблиця 2.19 – Значення функції бажаності

Назва показника	Роки		
	2020	2021	2022
Функція бажаності	0,63	0,62	0,63
Рівень фінансової надійності	задовільний	задовільний	задовільний

Отже, рівень фінансової надійності СК «INGO» впродовж 2020–2022 рр. характеризується стабільним задовільним рівнем. Однак, слід зазначити, що результуюча функція бажаності знаходиться практично на постійному рівні, тобто можна зробити висновок, що відсутні чіткі тенденції зміни цього показника, що вимагає від страхової організації вжиття заходів щодо збереження досягнутого рівня фінансової надійності.

2.3 Управління фінансовою надійністю страховика

Отже, фінансовою надійністю страховика називають спроможність страховика виконати страхові зобов'язання, прийняті за договорами страхування та перестрахування у випадку впливу несприятливих чинників. Як зазначалось раніше, фінансова надійність страховика ґрунтується на таких критеріях:

- наявність збалансованого страхового портфеля;
- розмір власних коштів;
- правильність розрахованих тарифних ставок. Цей розрахунок не може бути зроблений без урахування збитковості страхової суми страховиком. Відхилення страхового тарифу від об'єктивно обґрунтованого може призвести до зниження фінансової надійності страховика та невиконання своїх зобов'язань перед страхувальником;

– величина страхових резервів, адекватних сумі взятих страховиком на себе зобов'язань. Достатність страхових резервів відображає обсяг страхових зобов'язань за укладеними договорами страхування. Достатність страхових резервів обумовлена визначеною тарифною ставкою;

– ефективність розміщення страхових резервів. Накопичені у страхові резерви премії деякий час перебувають у розпорядженні страховика і можуть бути інвестовані з метою одержання додаткового прибутку. Однак тимчасово вільні кошти страхових резервів, інвестовані страховиком, підлягають регулюванню з боку держави, бо вони є коштами страхувальників і мають бути повернуті їм при настанні страхової події;

– перестраховальні операції. Висока вартість об'єктів, які можуть бути прийняті на страхування, незбалансований страховий портфель, коливання результатів діяльності страховика можуть негативно вплинути на його фінансову надійність. При перестрахованні страховик, приймаючи на страхування великий ризик, не тільки передає його частку страховику, а й продовжує нести відповідальність перед страхувальником у повному обсязі. Тому страховик має правильно визначити розмір власного утримання зобов'язань. Якщо цей розмір буде надто високим, то в разі настання страхового випадку в страховика може бути недостатньо коштів для покриття збитків страхувальників.

Загальноприйнятою є думка, що особливу увагу з точки зору заюбезпечення фінансової надійності страховика необхідно приділити вирішенню питань щодо ефективного управління страховими резервами [72-74]. Наукового обґрунтування потребує методичне забезпечення оптимізації структури страхових резервів з точки зору прибутковості страхової діяльності. При розміщенні страхових резервів компанія повинна застосовувати консервативний підхід, що базується на принципах диверсифікації, поворотності та ліквідності резервів, а також дозволить виконати планові норми дохідності.

Розглянемо розміщення активів СК «INGO» (табл. 2.20):

Таблиця 2.20 – Структура активів, якими представлені страхові резерви СК «INGO»

Категорія активів для представлення страхових резервів	Структура активів, %		
	2020	2021	2022
Грошові кошти на поточному рахунку	12,5	10,4	5,2
Банківські вклади (депозити)	30,3	38,8	39,1
Банківські метали	1,4	1,3	1,2
Нерухоме майно	2	1,2	2,2
Акції	38,4	31,4	43,4
Іпотечні сертифікати	0,1	0	0,1
Цінні папери, що емітуються державою	0	2,4	2,7
Права вимоги до перестраховиків	14,9	14,2	5,8
Інвестиції в економіку України	0	0,3	0,3
Готівка в касі	0,4	0	0
Разом	100,0	100,0	100,0

Дані табл. 2.20 свідчать, що впродовж 2020-2022 рр. кошти страхових резервів розміщувалися в основному на поточних рахунках в банках і на депозитах. Таке положення призводить до низької інвестиційної віддачі від наявних фінансових ресурсів і свідчить про низький рівень управління страховими резервами, тому виникає необхідність оптимізації інвестиційної політики.

Важливим фактором забезпечення фінансової надійності страхової компанії є формування збалансованого страхового портфеля. Поняття «страховий портфель» зазвичай трактують як сукупність укладених страхових договорів, що діють на певній території і характеризують відповідальність страховика перед страхувальниками за прийняті ризики.

Головними ознаками якості страхового портфеля є його збалансованість, однорідність, надійність та диверсифікація. Структурне формування портфеля визначається співвідношенням між формами договорів страхування (обов'язковою і добровільною), (індивідуальною і груповою) і видами страхування.

Відомо, що різні види страхових продуктів відрізняються між собою рівнем ризику і рівнем доходу. Між ризиком та дохідністю страхового портфеля

існує пряма залежність: страхування великих ризиків приносить великий дохід і в разі настання страхового випадку великий збиток; масові види страхування забезпечують страховику невеликий, зате стабільний дохід і у разі настання страхового випадку невеликий збиток.

Переважання у страховому портфелі високоризикових видів страхування свідчить про його незбалансованість та може підірвати фінансову надійність компанії. Завданням кожного страховика є формування оптимального страхового портфеля, у якому досягається оптимальне співвідношення видів страхових продуктів (майнового, особистого страхування та страхування відповідальності) за критеріями максимальної рентабельності при заданому рівні ризику і, водночас, найменшому рівні ризику при такій рентабельності [67]. Для вирішення цього завдання найчастіше застосовується теорія інвестиційного портфеля Марковіца. Її основою є визначення оптимального співвідношення між максимально можливим рівнем дохідності та мінімальним рівнем ризику за таких обмежень. На формування страхового портфеля і подальше управління впливають такі чинники: цілі страховика, андерайтинг, політика перестраховування.

Вибір моделі та виду при формування страхового портфелю залежить від того, які цілі ставить перед собою страховик (максимізація прибутку, збереження існуючих позицій на ринку чи збільшення частки присутності на ринку).

Страховий портфель може розглядатися як інтегрований інструмент управління платоспроможністю страховика. Контролюючи структуру страхового портфеля і, відповідно, виявляючи найбільш ризикові групи клієнтів, об'єктів страхування, страховик може оптимізувати прибутковість по портфелю. Оптимальний страховий портфель формується на основі поєднання в ньому видів страхування збитковість, за якими дозволяє утримувати якусь задану її норму, що забезпечує достатній запас платоспроможності й одержання прибутку підприємством. Управління, орієнтоване на оптимальне поєднання видів страхування в портфелі компанії, передбачає постійний моніторинг ризиків прийнятих підприємством, аналіз рентабельності страхових операцій,

формування ефективної інвестиційної політики, доходи від якої впливають на платоспроможність страховика.

При цьому фінансова надійність залежить перш за все від розміру і складу страхового портфелю та пов'язаною з цим можливістю територіальної розкладки збитків і визначення рівнів страхових тарифів. Це обумовлює і більш високі тарифи в малих страхових компаніях і змушує їх шукати відповідні ринкові ніші на страховому ринку, тобто займатися тими видами страхування, де менша конкуренція і виключені значні ризики. Для ефективного управління страховим портфелем необхідно відстежувати динаміку надходження премій за окремими видами страхування, і по портфелю в цілому.

Для структури страхового портфеля властиве співвідношення окремих видів страхування, а також між добровільними й обов'язковими формами. Структура страхового портфеля може аналізуватись в аспекті питомої ваги діючих договорів і знову укладених договорів з мінімальними (низькими) і максимальними (високими) страховими сумами, групових та індивідуальних страхувань. Структура страхового портфеля складається під впливом асортименту страхових послуг, тобто системи видів і форм страхування. Особливе значення для забезпечення фінансової надійності страхових операцій має оперативне реагування на задоволення попиту в тих страхових послугах, які в ринкових умовах відповідають інтересам страхувальників. Необхідно звертати увагу на динамічність страхового портфеля, що характеризується співвідношенням між договорами, що вже закінчуються та договорами, які знову укладаються. Важливою є рівновага портфелю, тобто рівність між тими договорами, які уклались та тими, термін дії яких скінчився. Дана компенсація в рівновазі звичайно буде не дієвою без узгодження його з загальною сумою внесків по ним, не від'ємною складовою також має бути урівноваження ймовірністю ризику по даним договорам [68-70].

Політика перестраховування передбачає вибір страховою компанією перестраховика, визначення частки ризику, яка буде передаватися у перестраховування, частки власного утримання та визначення вартості

перестраховання. Проаналізуємо структуру страхового портфеля та рівень перестраховання СК «INGO» у 2020 р. (табл. 2.20):

Таблиця 2.20 – Структура страхового портфеля СК «INGO»

Вид страхування	Страхові платежі, тис. грн	Структура, %	Рівень перестраховання, %	Рівень виплат, %
Страхування від нещасних випадків	22943,5	3,64	30,41	38
Медичне страхування	114683,7	18,21	19,13	20
ОСАГО	60622,4	9,62	0,00	30
Страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів	2430,7	0,39	3,92	26
Страхування КАСКО	260743,0	41,39	23,08	42
Добровільне страхування вантажу та багажу	8179,1	1,30	56,2	28
Вогневе страхування та страхування від стихійних лих	52428,5	8,32	16,77	12
Інше майнове страхування	57183,0	9,08	19,88	23
Страхування цивільної відповідальності власників водного транспорту	50707,1	8,05	25,84	18

Можна побачити, що в портфелі СК «INGO» переважають майнові види страхування, зокрема страхування КАСКО, які відповідають низькій степені ризику і доходності і забезпечують фінансову надійність страхової організації.

Отже, страхова організація СК «INGO» диверсифікує продуктивний ряд, клієнтську базу, та здійснює грамотне управління ризиками. Слід зазначити, що СК «INGO» здійснює консервативну модель формування страхового портфеля, що позитивно впливає на фінансову надійність, якій притаманний класичний вид страхового портфелю, який містить класичні види послуг обов'язкового і добровільного страхування.

Вибір способу управління страховим портфелем залежить від типу сформованого страхового портфеля та стану ринку страхових послуг. За допомогою ефективного управління можна сформувати збалансований страховий портфель, що є запорукою фінансової надійності страхової компанії.

Аналізуючи літературні джерела, можна визначити основні інструменти оптимізації страхового портфеля в сучасних умовах: політика андеррайтингу, політика перестраховування, політика врегулювання страхових збитків.

Особливості ведення бізнесу в конкретній компанії визначаються її місією, наявними ресурсами, організаційною структурою та ін. У таких умовах управління страховим портфелем для кожної компанії є індивідуальним питанням, яке потребує якнайшвидшого вирішення.

Управління страховим портфелем здійснюється для досягнення конкретної мети акціонерів страхової організації – досягнення оптимального співвідношення між рівнем ризику та величиною прибутковості. Оптимальне співвідношення може бути досягнуте при максимізації величини прибутку страхової компанії при заданому рівні ризику або при мінімізації ризику при заданій величині прибутку [75]. Можна виділити наступні цілі управління страховим портфелем: одержання прибутку; мінімізації ризику; забезпечення поступального зростання портфеля.

Задача оптимізації страхового портфеля полягає в тому, щоб визначити, яка частка портфеля повинна бути відведена для кожного виду страхування так, щоб величина очікуваної прибутковості та рівень ризику оптимально відповідали цілям страхової організації. Вона може використовуватися для дослідження оптимального страхового портфеля на двох етапах: під час створення страховика та впродовж його діяльності.

При цьому можна зробити висновок, що не існує єдиної оптимальної структури страхового портфеля, яка б задовольняла умовам кожної цілі. Дана структура досить суттєво змінюється, що можна пояснити постійним пошуком страховою організацією тієї комбінації співвідношення ризику та очікуваної прибутковості, яка повинна забезпечити реалізацію інтересів власників організації.

Отже, можна дійти висновку, що лише збалансований, з урахуванням дохідності та ризику, страховий портфель компанії є базою виконання

зобов'язань за договорами страхування, отримання прибутку і задоволення інвестиційних очікувань засновників компанії.

Одним із напрямків управління фінансовою надійністю страховика є питання визначення ризиків, що супроводжують рух грошових потоків страховика, і методів управління ними. Процес управління ризиками (ризик-менеджмент) має комплексний, системний характер. Ризик-менеджмент як система охоплює три послідовні етапи [76,77]:

1. Аналіз ризику. Комплексний етап, впродовж якого передбачається діагностика, або ідентифікація, ризиків – кваліфікація; оцінювання ризиків кількісними методами – квантифікація; визначення послідовності подальших дій на підставі загальної цінки ризику в даній конкретній ситуації.

2. Контроль за ризиком. Цей етап має на меті повне або часткове усунення ризиків, що може здійснюватися різними способами: уникненням ризику; зменшенням (мінімізацією) ризику; обмеженням (локалізацією) ризику; розсіюванням (поділом) ризику.

3. Фінансування ризику. Головний етап ризик-менеджменту, на якому кожний суб'єкт господарювання приймає рішення про: самостійне фінансування своїх ризиків; передавання їх іншому суб'єкту господарювання згідно з попередньою взаємною домовленістю.

У практиці оцінювання ризиків широко використовується страхова статистика. Вона являє собою систематизоване вивчення й узагальнення наймасовіших і найтиповіших страхових операцій на основі вироблених статистичною наукою методів опрацювання підсумкових натуральних і вартісних показників, що характеризують страхову справу.

Висновки до розділу 2

1. СК «INGO» – приватне акціонерне товариство. Основна діяльність СК «INGO» полягає у наданні послуг зі страхування (крім страхування життя) та перестраховування. Страхова організація СК «INGO» отримала ліцензії та надає страхові послуги з різних видів добровільного та обов'язкового страхування.

2. Впродовж 2020-2021 рр. обсяг загальної суми надходжень страхових платежів збільшився з 1645452 тис. грн. до 2000174 тис.грн., тобто на 354722 тис. грн. внаслідок збільшення кількості страхових договорів. Надалі спостерігається зниження обсягів надходжень, що можна пояснити загальним зниженням страхового ринку України з початком воєнних дій. Внаслідок цих подій, попит на страхові послуги суттєво впав, адже стандартні договори страхової організації з клієнтами не покривають ризиків, пов'язаних з військовими діями. Крім того, знизився рівень доходів споживачів, і тим клієнтам страховика, у яких суттєво знизилася платоспроможність, набагато простіше відмовитися від послуг страхової організації на користь більш необхідних для виживання товарів та послуг.

Впродовж 2020–2022 рр. значення коефіцієнта покриття та показника швидкої ліквідності СК «INGO» відповідають рекомендованим значенням, що свідчить про достатність оборотних коштів страхової організації, які можуть бути використані для погашення своїх короткострокових зобов'язань, в тому числі і при настанні страхового випадку. При цьому спостерігається зменшення коефіцієнту покриття із незначним підвищенням у 2022 р., а незначне зменшення цього коефіцієнта у 2021 р. можна пояснити пандемією COVID-19.

3. Показник рентабельності страхових операцій зростає впродовж 2020–2022 рр., хоча і має порівняно невеликі позитивні значення, що є свідченням певного підвищення ефективності страхової діяльності. Показник чистої рентабельності також демонструє загальне зростання, але його абсолютні значення є досить низькими. Можна припустити, що зниження показників рентабельності пов'язано із загальним спадом страхового ринку.

4. За більшістю розрахованих показників СК «INGO» є платоспроможною страховою компанією, яка здатна вчасно і повністю покрити поточні витрати та виконати свої зобов'язання перед страхувальниками. Значення показника забезпеченості страховими резервами має перевищувати 1, то можна зробити висновок, що СК «INGO» перевищує дані вимоги, але спостерігається тенденція зменшення цього показника.

5. Впродовж 2020-2021 рр. величина страхових резервів СК «INGO» зростала (1 126 737 тис. грн у 2020 р., 1 517 1888 тис. грн. у 2022 р). Зміни резерву незароблених премій та резерву збитків має непостійний характер: після зростання у 2020 р. відбулось зниження у 2022 р. Також відбулось зменшення абсолютної величини участі перестраховиків у страхових резервах, що свідчить про зменшення рівня перестраховування, що може негативно вплинути на надійність та платоспроможність страховика.

6. В структурі сукупних страхових резервів СК «INGO» переважає частка резерву збитків, яка несуттєво зростає у 2021 р. (65,48% у 2020 р., 66,86 % у 2021 р.) та різко зменшується у 2020 р. Частка резерву незароблених премій, зменшується (34,52% у 2018 р., 33,15 % у 2019 р.) та різко зростає у 2020 р., що свідчить про зменшення рівня виплат страхових відшкодувань з початком військових дій.

7. СК «INGO» є платоспроможною страховою компанією, яка здатна вчасно і повністю покрити поточні витрати та виконати свої зобов'язання перед страхувальниками. Рекомендовано запровадити ступеневий контроль платоспроможності страхової компанії СК «INGO».

8. Оцінка рівня фінансової надійності СК «INGO», визначена за різними методиками показало неоднозначні результати, що потребує подальших досліджень, хоча в цілому можна зробити висновок про задовільний рівень фінансової надійності СК «INGO» із загальною тенденцією до зниження.

9. За результатами оцінки тестів раннього попередження СК «INGO» загальна оцінка фінансової надійності страхової компанії у 2020-2022 рр. знаходилась на середньому рівні та коливалась в межах 1,9-2,1, тобто

спостерігається незначна тенденція до погіршення, при задовільному рівні фінансової надійності (бальна оцінка – «2») без переходу до рівня граничної («3»). слід відзначити, що тенденція погіршення фінансової надійності є досить слабкою.

10. Впродовж 2020-2022 рр. кошти страхових резервів розміщувалися в основному на поточних рахунках в банках і на депозитах, що призводить до низької інвестиційної віддачі від наявних фінансових ресурсів і свідчить про низький рівень управління страховими резервами.

11. Побудовано математичну модель фінансової надійності СК «INGO» на основі функції бажаності. Рівень фінансової надійності за цією моделлю можна визначити як «задовільний», та відзначити тенденції до зниження рівня інтегрального показника.

3 СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ УПРАВЛІННЯ НАДІЙНІСТЮ СК «INGO»

3.1 Основні напрямки організації стратегічного управління в СК «INGO»

З точки зору управління страхова організація є відкритою системою, яка постійно і активно взаємодіє з елементами зовнішнього середовища в динамічних умовах.

Як зазначає В.М.Фурман [78], в процесі стратегічного управління страховою організацією можна виділити такі етапи:

- визначення місії організації;
- аналіз і оцінка внутрішнього середовища організації;
- аналіз і оцінка зовнішнього оточення;
- визначення існуючих недоліків та сильних сторін компанії, а також прогнозування розвитку внутрішнього та зовнішнього середовищ;
- визначення конкретних цілей організації;
- розроблення стратегії досягнення визначених цілей;
- створення системи довгострокових, тактичних, оперативних та організаційних планів;
- реалізація обраної стратегії розвитку, контроль за виконанням планів та оцінка обраної стратегії.

Розглянемо вищезазначені етапи з точки зору їх запровадження для СК «INGO»:

Страхова компанія має обрати та визначити місію, тобто визначити головну, глобальну ціль страхової організації, яка визначає загальний статус компанії, формулює основний напрям розвитку та головні орієнтири для визначення цілей та стратегій на різних ієрархічних рівнях. Місія страхової компанії СК «INGO» має враховувати: формулювання цілей та завдань компанії з точки зору її основних страхових продуктів, клієнтів та ноу-хау страхування; корпоративну культуру організації, основні принципи роботи компанії із

факторами зовнішнього середовища. Також слід зазначити, що місія страхової організації СК «INGO» має дати чітке формулювання для персоналу компанії щодо спрямування та мотивації основних дій.

Аналіз та оцінка внутрішнього середовища організації. Страхова компанія розглядається як складна комплексна система, тобто як сукупність пов'язаних взаємозалежних складових, тому доцільно використати системний підхід.

Основними напрямками діяльності страхової компанії СК «INGO» в сучасних умовах має бути орієнтація на потреби клієнтів, підвищення якості страхових послуг, оптимізація управління персоналом та формування системи мотивації, формування ефективної корпоративної культури.

Отже, організаційне управління страховою організацією можна розглядати як систему, що містить такі складові: технологія та розробка страхових послуг, система продажу страхових послуг, фінансова діяльність страхової організації, система урегулювання збитків. Одною із важливих складових є система продажу страхових продуктів, від ефективності роботи якої залежить рівень доходів та прибутків страховика.

Проведені дослідження та аналіз наукової літератури дають змогу проаналізувати загальні напрямки розвитку страхового ринку України, визначити та проаналізувати можливі наслідки для діяльності СК «INGO» на ньому. На основі проведеного аналізу зовнішнього середовища можна зробити такі висновки:

– у зв'язку із військовими діями та їх наслідками для економіки України очікується спад ринку страхових послуг;

– актуальним питанням для страхових організацій є розробка ефективної маркетингової стратегії, яка є обов'язковим компонентом стратегічного управління компанією;

– слід очікувати, що кількість малих та середніх страхових компаній зменшиться у зв'язку із зміною органу державного регулювання страхового ринку, зокрема зміною вимог до мінімального розміру статутного фонду,

внаслідок чого слід очікувати активізацію процесів реорганізації на страховому ринку;

– у зв'язку із введенням більш жорстких вимог до фінансової діяльності страхових організацій, вважаємо, що більшого значення будуть набувати фінансово-промислові групи та альянси страховиків, банків та промислових підприємств.

Визначення конкретних цілей діяльності страхової організації. Для досягнення стратегічної мети страхової організації СК «INGO» необхідно застосовувати декомпозицію цілей та завдань, що передбачає чітку побудову та формулювання системи стратегічних цілей та напрямів діяльності страхової компанії СК «INGO». Слід зазначити, що при цьому мають бути встановлені конкретні, вимірювані задачі. Також керівництву компанії доцільно довести систему стратегічних цілей та завдань до всіх структурних підрозділів страхової організації та персоналу. При цьому слід чітко сформулювати завдання та обов'язки кожного.

Розроблення генеральної стратегії страхової організації. Формулювання та визначення основних напрямків стратегії страхової компанії СК «INGO» суттєво залежить від конкретної ринкової ситуації, у якій перебуває страхова організація. Зокрема, це стосується визначення ринкових можливостей, сильних сторін, які компанія має намір задіяти тощо.

Слід зазначити, що науковці визначають певні загальні підходи до формулювання стратегії страхової організації та окреслюють загальні межі застосування стратегій. Отже, можна виділити наступні види стратегій страхових організацій:

1. Стратегія лідерства на основі мінімізації витрат передбачає, що страхова організація повнна зосередити увагу на зменшенні вартості страхових послуг за рахунок використання інформаційних технологій, застосування ефективної політики перестраховування, а також зменшення накладних витрат завдяки збільшенню надходжень, оптимізації інвестиційної та тарифної політики і т. п.

2. Стратегія спеціалізації (диференціації) у наданні страхових послуг передбачає розробку пропозиції унікальних страхових продуктів високої якості і застосування активних маркетингових заходів для забезпечення лідерства у своїй сфері. Слід зазначити, що важливим при цьому є активне впровадження та розповсюдження нестрахових послуг.

3. Стратегія фокусування на певному сегменті ринку передбачає зосередження зусиль страхової організації на обраному ринковому сегменті. Страхова організація має досконально з'ясувати потреби та можливості визначеного сегменту ринку у визначеному типі послуг.

Крім вищезазначених, можуть бути рекомендовані для впровадження в страхових організаціях також і інші варіанти стратегічного розвитку [78]: стратегія випередження (прогнозування розвитку страхового ринку та дій конкурентів, і відповідне коригування корпоративної політики), стратегія оптимальних витрат (поєднання стратегії низьких витрат та диференціації), стратегія досягнення синергійного ефекту (створення системи найефективнішої взаємодії між складовими елементами компанії для досягнення нової конкурентної системної якості підприємства), ресурсні стратегії, які передбачають розвиток компанії за рахунок внутрішніх ресурсів, які відсутні в конкурентів), застосування системи збалансованих показників тощо.

Формування системи довгострокових, тактичних, оперативних та організаційних планів. Розробка плану дій страхової організації для реалізації обраної стратегії і досягнення встановлених цілей здійснюється після проведеного аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища компанії, визначення місії та цілей, та остаточного та обгрунтованого вибору стратегії розвитку страхової компанії. Стратегічне планування страхової компанії охоплює всі складові її діяльності і розподіляється на такі групи: маркетинговий план; виробничий план; фінансовий план; план із персоналу.

Наступним етапом реалізації стратегії управління страховою організацією є реалізація обраної стратегії розвитку, контроль за виконанням планів та оцінка обраної стратегії, якій має важливе значення у процесі стратегічного

управління страховою організацією. Слід зауважити, що на цьому етапі вирішальним для досягнення успіху є наявність висококваліфікованих управлінських кадрів.

Визначення основних напрямків генеральної стратегії страхової компанії СК «INGO» здійснює вищий керівний склад, використовуючи результати раніше проведених досліджень власних та залучених фахівців із практики страхування, економіки, фінансів, управління персоналом тощо. Доцільним є формування спеціалізованих робочих груп зі стратегічного планування, до яких будуть входити керівники основних функціональних підрозділів страховика.

Враховуючи вищезазначені міркування, а також результати практичного досвіду роботи страхової компанії СК «INGO», інших компаній-лідерів страхового ринку в Україні, слід зазначити, що ефективна організація стратегічного управління в страхових компаніях є необхідною для забезпечення ефективного управління бізнес-процесами і фінансовими результатами страхової діяльності.

Узагальнення практичного досвіду страхових організацій та результатів досліджень фахівців галузі страхування, дозволяє визначити основні переваги застосування принципів стратегічного управління в страховій організації СК «INGO»:

- забезпечення цілеспрямованого напрямку розвитку страхової організації, оскільки лише планування дозволить досягти поставлених цілей у найкоротші терміни;
- застосування принципів стратегічного управління зумовлює ефективне використання матеріальних, фінансових, трудових, інформаційних та інших ресурсів в межах реалізації обраної стратегії розвитку;
- можливість об'єднання зусиль та рішень керівників структурних підрозділів та рівнів управління страховою організацією, пов'язаних зі стратегією, шляхом координування дій основних підрозділів організації;
- забезпечення оперативного реагування керівного складу страхової організації на зміни, нові можливості і загрозливі тенденції, у зв'язку з

постійною спрямованістю на досягнення поставлених цілей і завдяки володінню та використанню інформації про стан та зміни внутрішнього та зовнішнього середовища компанії;

– створення сприятливого внутрішнього середовища, що сприятиме активному розвитку і протидії таким негативним тенденціям, які можуть призвести до пасивного реагування компанії на зміну ситуації.

Крім того, більшість вітчизняних науковців, зокрема С. В. Івахненко [80] та інші, наголошують, що активне впровадження фінансового контролінгу в практику стратегічного фінансового управління страховою компанією сприятиме підвищенню ефективності використання мобілізованих фінансових ресурсів, покращенню її інвестиційної привабливості та забезпеченню фінансової стійкості. Однак, слід зазначити, що важливим є врахування специфіки діяльності страхових організацій в сучасних умовах, зокрема в умовах низького рівня поширення страхування, слабких позицій на світовому фінансовому ринку, а також за умов впровадження більш жорстких вимог до діяльності страхових організацій та суттєвого посилення державного нагляду за страховим ринком.

Таким чином, розробка та реалізація ефективної стратегії в сучасних умовах є обов'язковим компонентом стратегічного управління страховою компанією.

3.2 Формування стратегії забезпечення фінансової надійності СК «INGO»

Найвищим пріоритетом для будь-якої страхової компанії є забезпечення високого рівня фінансової надійності, оскільки будь-яка можливість реальної або потенційної фінансової нестабільності загрожує головній ідеї її бізнесу. Інформація про надійність необхідна клієнтам і партнерам страховика, власникам і потенційним інвесторам, а також державі, що регулює страховий ринок.

Ефективність діяльності страхової компанії визначається насамперед фінансовою надійністю та рентабельністю здійснення страхових операцій. У реалізації зміцнення фінансової надійності страхових операцій найбільш важливими та пріоритетними напрямками є використання можливостей регулювання ринку за допомогою правильно складеного страхового договору і умов його виконання, а також оптимізація страхового портфеля.

Страхові організації формують портфелі ризиків, приймаючи за договорами страхування велику кількість окремих ризиків. Слід зазначити, що ступінь ризикованості портфелю страхової організації визначається точністю визначення ризику і від та взаємозалежністю окремих страхових ризиків. Одним із ефективних способів управління ризиками є їх диверсифікація, яку страхові організації можуть здійснити за рахунок формування достатньо великих і однорідних портфелів; веденням кількох напрямів страхування; контролю за кумулятивними ризиками з метою уникнення надмірних факторів ризику, які стосуються кількох страхових полісів; застосування операцій з перестраховання.

Зазначимо, що заходи, спрямовані на підтримку фінансової надійності страхової компанії СК «INGO» є системою цілеспрямованих дій щодо обмеження і попередження ризиків. Процес управління ризиками передбачає проведення аналізу, здійснення контролю та фінансування ризику, і здійснюється ще до укладання договору страхування, хоча існують можливості управління ризиком у процесі дії договору страхування.

Слід зазначити, що перестраховання відіграє важливу роль у процесі розподілу ризиків та забезпечує для страхової організації СК «INGO» різні ступені фінансової стабільності. Політика перестраховання страхової компанії повинна належним чином відповідати політиці щодо лімітів та ризиків андеррайтингу, а також катастрофічних ризиків, бізнес-ризиків, фінансовим можливостей та кредитоспроможності відповідних перестраховиків.

Крім того, політика перестраховання повинна передбачати вчасну та обгрунтовану передачу ризику та участь надійних перестраховиків, оскільки у випадку неплатоспроможності перестраховика відповідати за свою частку

збитків, весь збиток має відшкодувати СК «INGO». Крім розподілу ризиків, перестраховання забезпечує формування позикових коштів страхової організації СК «INGO», що надає можливість збільшити обсяг діяльності порівняно з можливим.

Слід також зазначити важливість наявності обґрунтованої тарифної політики страхової організації СК «INGO», оскільки основу фінансової стабільності страхової компанії забезпечує правильно визначена вартість страхових послуг, яка в свою чергу залежить від ефективної тарифної політики. Правильно розрахований страховий тариф дає можливість досягти необхідного балансу між доходами і витратами страхової організації.

Проблема фінансової надійності страхових організацій може бути вирішена за допомогою заходів, спрямованих на підготовку професійних страховиків. Також важлива роль у подальшому розвитку страхової галузі відводиться державі, яка за допомогою різноманітних важелів та стимулів може впливати на формування конкурентоспроможного страхового ринку.

Фінансові ресурси, накопичені страховими організаціями, є важливим джерелом інвестиційного капіталу, оскільки надання страхової послуги відбувається після сплати страхової премії, і таким чином страховик впродовж часу дії договору страхування тимчасово розпоряджається акумульованими у страхових резервах коштами страхувальника. Слід зазначити, що крім коштів страхових резервів, у розпорядженні страховика є власні кошти у вигляді внесків засновників, а також у вигляді спеціальних фондів, які сформовані за рахунок прибутку та суми нерозподіленого прибутку.

Суттєву роль у вдосконаленні діяльності страхової компанії СК «INGO» та реалізації та підвищенні її потенціалу відіграє застосування методів та принципів страхового маркетингу. Врахування маркетингових принципів в роботі страхової організації є передумовою інтеграції та координації діяльності страхової компанії, що в свою чергу, призводить до отримання прибутку саме завдяки створенню й забезпеченню споживчого задоволення.

Вважаємо, що в сучасних умовах визначальною для страхової організації

СК «INGO» є проблеми адаптації діяльності організації до ринкової кон'юнктури, змін конкурентного середовища, перспективи та можливості забезпечення фінансової надійності. Отже, можна зробити висновок, що від правильності визначення факторів та показників фінансової надійності та управління ними залежить точність визначення кількісних і якісних показників діяльності та безпосередньо фінансової надійності страхової організації СК «INGO».

Також суттєвим зовнішнім макроекономічним фактором впливу на фінансову надійність страхової компанії СК «INGO» є фінансова глобалізація світового ринку страхування. Оскільки страхова система України не може відокремитися від впливу процесів фінансової глобалізації, тому має адаптуватися до зовнішньоекономічної динаміки і тенденцій [69].

Також для відстеження ситуації із фінансовою надійністю страхових організацій в Україні вважаємо за доцільне створення системи незалежних рейтингових центрів. Як зазначають дослідники [74,75], практика рейтингової оцінки надійності страховиків дуже поширена в країнах Європи.

Зазначимо, що оцінки надійності страхових організацій, які визначатимуть рейтингові агентства забезпечуватимуть прозорість і прогнозованість страхового ринку, що, з іншого боку позитивно впливатиме на ринкову стабільність страхових компаній. Однак, зауважимо, що рейтингова система оцінки страхових компаній України повинна бути побудована не лише на абсолютних показниках діяльності вітчизняних страхових компаній, а й на порівняльних, відносних показниках.

Розглянемо основні особливості та напрямки стратегії забезпечення фінансової надійності СК «INGO» в сучасних умовах та визначимо їх за допомогою SWOT-аналізу, який також може бути застосований для оцінки внутрішніх і зовнішніх факторів в діяльності компанії і визначення її конкурентних переваг (табл.3.1).

Таблиця 3.1 – Сильні та слабкі сторони розвитку СК «INGO»

Сильні сторони	Слабкі сторони
Досвідчений та кваліфікований персонал Наявність страхових фондів та достатніх резервів Розуміння ризиків, які виникли внаслідок військових дій, а також можливість адаптуватись до них шляхом введення нових видів страхування	Зменшення попиту на страхові послуги через загальний економічний спад та нестабільність ринку в умовах воєнного стану. Нездатність повністю оцінити військові ризики. Недостатність фінансових ресурсів для забезпечення підвищеного попиту на страхові послуги в умовах воєнного стану
Можливості	Загрози
Збільшення попиту на страхові послуги внаслідок підвищення ризиків та загроз; Розширення асортименту страхових послуг; Розвиток нових страхових продуктів, які відповідають специфічним потребам клієнтів під час військових дій.	Зміни в законодавстві щодо страхування Ризики національної економіки Ризик отримання збитків

Також проаналізуємо сильні та слабкі сторони діяльності страхової організації СК «INGO» в різних сферах діяльності (табл. 3.2).

Таблиця 3.2 – Сильні та слабкі сторони СК «INGO» в різних сферах діяльності

Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Маркетинг	
- наявність великої клієнтської бази; - наявність кваліфікованих кадрів та спеціалістів у галузі маркетингу з новими поглядами на сучасні умови ринку; - вигідне співвідношення ціни та якості страхових продуктів	недостатність реклами страхових продуктів; - відсутність заходів, спрямованих на поліпшення ситуації компанії на ринку; - відділ маркетингу існує лише в основному офісі.
2. Страхова діяльність	
- стабільне зростання надходжень за рахунок страхових премій та надання страхових послуг; - наявність достатньої кількості трудових ресурсів; - розгалужена страхова мережа; - наявність значної кількості ліцензій, що забезпечує можливість розширення асортименту та вільного маневрування на ринку	- недосконалість системи взаємодії з посередниками; - відсутність чіткої мети та стратегій; - часткове «згорання» окремих видів страхування через фінансово-політичну нестабільність.
3. Технології	
- високий рівень інноваційної діяльності стосовно інформаційної та клієнтської бази; - зручність, швидкість та простота електронної системи розрахунку ціни страхових продуктів; - забезпеченість новітніми технологіями для вивчення ринку та функціонування на ньому	- недостатність технологічного оснащення у малих представництвах компанії

Для визначення стратегічних напрямків управління страховою організацією СК «INGO» слід визначити комплекс дій, направлених на забезпечення тривалого зростання фінансових показників шляхом прийняття і втілення рішень про інвестування і фінансування, враховуючи фактори внутрішнього та зовнішнього середовища, фінансові та нефінансові фактори. Отже, кінцевою метою реалізації стратегічних завдань страхової організації СК «INGO» є досягнення конкурентних переваг на ринку і збільшення добробуту власників. [76].

На основі проведеного SWOT-аналізу страхової організації СК «INGO» виділено сильні та слабкі сторони діяльності, існуючі потенційні можливості та загрози успішного розвитку на вітчизняному страховому ринку, що можуть слугувати базою для удосконалення фінансового управління страхової компанії на тактичному та стратегічному рівні, коригування стратегії розвитку (табл.3.3).

Таблиця 3.3 – Можливості та загрози діяльності СК «INGO»

Можливості	Загрози
1. Політичні	
- удосконалення правової бази	- низька ефективність виконання регулюючих заходів з боку держави
2. Соціальні	
- існування значного переліку обов'язкових видів страхування в Україні, що забезпечує актуальність даних видів послуг	- недостатній рівень добробуту населення; - низький рівень страхової культури в країні; - висока частота шахрайських та протиправних дій зі сторони клієнтів
3. Фінансово-економічні	
- можливість зайняти певну нішу на світовому страховому ринку завдяки продажу якісних страхових продуктів; - наявність значних страхових резервів та резервного фонду, що дає перевагу серед інших страховиків в функціонуванні на страховому ринку; - розвиток страхової компанії за різними напрямками страхової діяльності; - зростання суми страхових премій; розвиток та застосування прогресивних наукових розробок для підвищення платоспроможності та фінансової надійності; - розвиток теоретико-методичних та практичних засад ризик-менеджменту	- зменшення рівня конкурентоздатності ключових вітчизняних сегментів страхування у цілому із впливом на діяльність компанії; - слабкий розвиток ринкової інфраструктури реалізації страхових послуг; - зростання фінансових ризиків страхової діяльності

Таким чином, виявлено низку причин зовнішнього та внутрішнього впливу на ефективність функціонування СК «INGO», вирішення яких потребує комплексного поєднання зусиль як зі сторони менеджменту компанії, так і державних законодавчих органів влади. Зокрема необхідно на державному рівні відредагувати законодавчо-нормативну базу відповідно сьогоденню, тим самим зробити ринок страхових послуг більш досконалим та гнучким до фінансово-економічних умов; знизити до мінімуму вплив політичних та соціальних чинників, віддаючи перевагу приватним компаніям із мінімальним державним втручанням; підвищити рівень державної підтримки і податкових пільг страховим компаніям та потенційним страхувальникам; активно використовувати інноваційні інформаційні технології у процесах пошуку та обґрунтування рішень фінансового характеру.

В умовах військових дій СК «INGO» пропонує страхові продукти – страхування від воєнних ризиків, попит на які викликаний специфічними потребами страхувальників. Зазначимо, що воєнні ризики за класичними правилами страхування були винятком при страхуванні громадян та їхнього майна. Влучення снарядів, мін, куль, руйнування будівель, мінування територій, наслідки вибухів, пожеж тощо як страхові ризики належали до переліку винятків, що звільняло страховиків від виплати страхового відшкодування. Однак, в сучасних умовах збільшився запит страхувальників на внесення воєнних ризиків в обов'язковий перелік страхових подій.

Однак, страхова компанія СК «INGO» йде назустріч клієнтам, але з низкою застережень, оскільки готова брати на себе лише частину покриття воєнних ризиків. Всі продукти з покриттям воєнних ризиків мають обмеження: ближче ніж 50 км до лінії фронту, як правило, страховий захист не діє. Зазначимо, що компанія вже здійснила виплати, наприклад, за постраждалі комбайни. На полях – у зонах, де велися воєнні дії – залишаються міни, боєприпаси, що не розірвалися, і сільгосптехніка може на них наїхати [67].

Отже, при розробці довгострокової стратегії страхової організації СК «INGO» доцільно враховувати наведені чинники і окрім традиційних способів

розробляти нові схеми, шукати нові фінансові інструменти, нові страхові послуги, які б виступали альтернативою традиційним.

Слід зазначити, що страховим компаніям доцільно застосовувати декілька напрямів управління активами, які умовно можна назвати новими для України, оскільки вони застосовуються в інших країнах. Насамперед це може бути інтеграція страхових компаній і банків на корпоративних засадах, адже страховим компаніям та банкам притаманне прагнення до взаємовигідного обміну послугами і здійснення надійності партнерства. Визначимо, що впровадження в діяльність страхової компанії СК «INGO» системи зазначених методів та підходів, а також ключових показників ефективності діяльності дозволяє розв'язати такі завдання: [77]:

- сформулювати стратегічні цілі компанії для менеджменту та співпрацівників;
- забезпечити комунікацію підрозділів компанії та побудову ефективної системи стратегічного управління;
- узгодити цілі та завдання окремих підрозділів та співробітників із стратегічними цілями та завданнями страхової компанії;
- установити взаємозв'язок між довгостроковими стратегічними цілями компанії та короткотерміновими завданнями окремих підрозділів і співпрацівників;
- установити стратегічні завдання й об'єктивну оцінку ефективності діяльності та вкладу в досягнення стратегічних цілей окремих підрозділів і працівників;
- розробити систему мотивації на основі об'єктивного інструмента оцінки, що дозволить враховувати лише ті фактори, на досягнення яких може впливати окремий підрозділ або співпрацівник;
- провести факторний аналіз результатів діяльності компанії СК «INGO» з точки зору результатів окремих підрозділів і співпрацівників;
- попереджувати та швидко реагувати на виникнення кризових явищ у діяльності страхової організації СК «INGO».

Вважаємо, що для формування ефективної системи оцінки діяльності страхової компанії СК «INGO» доцільно внести до складу ключових показників такі, як: річна сума надходження страхових премій; середній рівень рентабельності страхової діяльності; рентабельність власного капіталу; рентабельність активів тощо, які мають відображатися в спеціальних управлінських картах на кожен наступний рік, після закінчення якого планові ключові показники порівнюються з фактичними з поясненням усіх відхилень.

Використаємо рекомендації роботи [78] та визначимо напрямки стратегії забезпечення фінансової надійності СК «INGO» на основі ключової системи показників (табл. 3.4):

Таблиця 3.4 – Напрями забезпечення фінансової надійності СК «INGO»

Напрямок	Характеристика
Цілі	Досягти довгострокової фінансової надійності, що забезпечуватиметься: - високою часткою самофінансування; - значною часткою високоліквідних активів; - перевищенням обсягу інвестицій над сумою страхових резервів; - показниками рентабельності та платоспроможності, вищими за середні по галузі
Завдання	Досягти максимально можливого розміру чистого прибутку й реінвестувати його в страхову компанію, Налагодити моніторинг фінансової надійності та платоспроможності інвестиційної діяльності Налагодити моніторинг рентабельності інвестиційної діяльності Планувати емісію цінних паперів у разі потреби нарощення присутності компанії на ринку
Ініціативи	Досягти максимально можливого ефекту за основною діяльністю шляхом упровадження комплексного обслуговування клієнтів, надання супутніх страхових послуг, впровадження нових видів страхування. Переглянути інвестиційну політику страхової компанії, урахувавши появу нових фінансових інституцій (спільні інвестиційні фонди, компанії з управління активами тощо)

Отже, загальну концепцію моделювання управління фінансовою надійністю страхової компанії СК «INGO» можна представити наступним чином (рис. 3.1):

Рисунок 3.1 – Концепція управління фінансовою надійністю СК «INGO»

Зазначимо, що управління страховою організацією СК «INGO» на основі використання системи ключових показників може виступати дієвим інструментом контролю та моніторингу реалізації визначеної стратегії страхової компанії, і також можуть використовуватись в комплексі з іншими управлінськими системами, зокрема системою забезпечення платоспроможності страхової компанії на основі оцінки ризиків; системою управління на основі збалансованих показників; системою раннього попередження кризових явищ. Враховуючи відхилення фактичних значень ключових показників від запланованих та оцінки значимості відхилень можна оцінити ступінь та повноту реалізації поставлених стратегічних завдань, ефективність діяльності компанії в цілому та окремих її підрозділів, діагностувати ознаки виникнення кризових явищ у компанії.

Ефективність функціонування системи управління фінансовою надійністю страхової компанії СК «INGO» буде забезпечено лише при дотриманні принципів спрямованості дій страхової організації на досягнення конкретних

визначених цілей; взаємоузгодженість стратегічного та тактичного рівнів управління страховою організацією; єдність мети, результату та засобів.

Вважаємо, що дослідження підсистем загальної комплексної системи управління фінансовою надійністю страхової компанії є важливою складовою аналізу діяльності страхової компанії СК «INGO», тому виникає потреба у формуванні певного переліку взаємопов'язаних стратегій, що являють собою стратегічний набір.

Стратегічний набір передбачає встановлення певної сукупності підсистем (систем стратегій), яка забезпечує стратегічне управління фінансовою надійністю страхової компанії, тобто є множиною елементів, що знаходяться у взаємодії, відносинах, зв'язках та завдяки цьому являють собою цілісність (рис.3.2).

Стратегічне управління фінансовою надійністю страхової організації СК «INGO»
Методичні основи забезпечення фінансової надійності: системний аналіз;   ➤ характеристики забезпечення фінансової надійності: особливості, принципи, умови, норми;   ➤ побудова логічної структури: суб'єкт, об'єкт, предмет, форми, засоби, методи вирішення завдань;   ➤ часова структура: фази, стадії, етапи;   ➤ технологія вирішення поставлених завдань.
Фінансова безпека: ➤ виявлення та ліквідація внутрішніх та зовнішніх загроз;   ➤ розробка і реалізація заходів оперативного реагування на внутрішні і зовнішні загрози;   ➤ мінімізація дії негативних чинників;   ➤ створення умов для реалізації фінансових проектів.
Антикризове управління: ➤ інструменти антикризового регулювання;   ➤ період застосування інструментів, заходи антикризового управління;   ➤ моніторинг і діагностика кризових явищ.
Управління ризиками: ➤ виявлення ризику та причин його виникнення;   ➤ оцінка ризику та можливих збитків;   ➤ прийняття рішень про облік або відмову від ризику;   ➤ здійснення впливу на ризик

Рисунок 3.2 – Стратегічний набір управління фінансовою надійністю страхової компанії (узагальнено на основі [77–79])

Ключове місце у визначеному стратегічному наборі належить методичному базису забезпечення фінансової надійності, що передбачає формування інформаційної бази та системи індикаторів надійності, проведення моніторингу та аналізу, стрес-тестування, вироблення рекомендацій щодо коригування політики розвитку страховиків з метою посилення їх фінансової надійності та запобігання фінансовим кризам.

Відповідно до запропонованої концепції управління фінансовою надійністю страховика здійснюється шляхом вирішення наступних задач:

- визначення рівня необхідної фінансової надійності страховика з урахуванням динаміки умов функціонування, що дозволить встановити необхідний та достатній рівень фінансових надходжень для підтримки стабільного положення страховика на ринку страхування;

- визначення механізмів управління фінансовою надійністю страховика на основі значущих внутрішньосистемних факторів, серед яких в рамках даного дослідження особливу увагу було приділено формуванню резервних фондів страховика як фактора забезпечення його платоспроможності, а також політиці перестраховування, яка є основою створення стійкого страхового портфелю та забезпечує можливість її подальшого розвитку.

На основі проведеного аналізу фінансової надійності та SWOT-аналізу, запропоновано алгоритм побудови стратегії розвитку страхової компанії (ДОДАТОК Л) [81].

Запропонована методика включає в себе окремі блоки: Стратегічний аналіз і вибір пріоритетних видів страхування на яких будується бізнес; Маркетинг; Фінансово-економічний блок. Алгоритми окремих блоків представлено в ДОДАТКУ Л.

Пропонований алгоритм побудови бізнес-стратегії дозволяє акціонерам з'ясувати перспективи зростання страхової компанії; топ-менеджменту дає можливість визначити загальні орієнтири (критеріальні точки) для розвитку компанії, які чітко розуміють інсайдери; а також розробити перспективні

напрями розвитку страхової організації та оцінити їх рентабельність, впроваджувати ноу-хау в страхуванні та ін.

Висновки до розділу 3

1. Фінансова надійність страховика ґрунтується на таких критеріях: наявність збалансованого страхового портфеля; розмір власних коштів. правильність розрахованих тарифних ставок; величина страхових резервів, адекватних сумі взятих страховиком на себе зобов'язань; ефективність розміщення страхових резервів; ефективність перестраховальних операцій.

2. Страхова організація СК «INGO» має достатньо збалансовану структуру портфеля, що дозволяє диверсифікувати продуктивний ряд, клієнтську базу, та здійснювати грамотне управління ризиками. Страхова організація СК «INGO» здійснює консервативну модель формування страхового портфеля, що позитивно впливає на фінансову надійність.

3. Вплив внутрішніх і зовнішніх факторів в діяльності компанії СК «INGO», і також її конкурентні переваги визначено за допомогою SWOT-аналізу. Визначено напрямки стратегії забезпечення фінансової надійності СК «INGO» на основі ключової системи показників та сформульовано концепцію управління фінансовою надійністю СК «INGO».

4. Запропоновано алгоритм побудови стратегії розвитку страхової компанії СК «INGO». Запропонована методика включає в себе окремі блоки: Стратегічний аналіз і вибір пріоритетних видів страхування на яких будується бізнес; Маркетинг; Фінансово-економічний блок.

ВИСНОВКИ

Фінансова надійність страховика – це стан фінансових ресурсів, при якому страховик здатний своєчасно виконувати всі взяті зобов'язання впродовж всього терміну дії укладених договорів, мати задовільні показники діяльності, сприятливо реагувати на зміну зовнішніх і внутрішніх факторів фінансового стану. СК «INGO» – приватне акціонерне товариство. Основна діяльність СК «INGO» полягає у наданні послуг зі страхування (крім страхування життя) та перестраховування. Страхова організація СК «INGO» отримала ліцензії та надає страхові послуги з різних видів добровільного та обов'язкового страхування.

У роботі розв'язано наукову задачу щодо розкриття економічного змісту фінансової надійності страхових компаній та дослідження методів управління ними.

Основними і найбільш важливими науковими та практичними результатами роботи є такі:

1. Розв'язання проблеми забезпечення фінансової надійності страхової компанії є багатофакторним завданням. Визначено фактори, що впливають на фінансовий стан страхової компанії та здійснено упорядкування факторів за можливістю управління.

2. Фінансовий стан СК «INGO» впродовж 2020-2022 рр. характеризується таким чином:

– впродовж 2020-2021 рр. обсяг загальної суми надходжень страхових платежів збільшився з 1645452 тис. грн. до 2000174 тис.грн., тобто на 354722 тис. грн. внаслідок збільшення кількості страхових договорів. Надалі спостерігається зниження обсягів надходжень, що можна пояснити загальним зниженням страхового ринку України з початком воєнних дій\$

– впродовж 2020–2022 рр. значення коефіцієнта покриття та показника швидкої ліквідності СК «INGO» відповідають рекомендованим значенням, що свідчить про достатність оборотних коштів страхової організації, які можуть бути використані для погашення своїх короткострокових зобов'язань, в тому

числі і при настанні страхового випадку. При цьому спостерігається зменшення коефіцієнту покриття із незначним підвищенням у 2022 р., а незначне зменшення цього коефіцієнта у 2021 р. можна пояснити пандемією COVID-19;

- показник рентабельності страхових операцій зростає впродовж 2020–2022 рр., хоча і має порівняно невеликі позитивні значення, що є свідченням певного підвищення ефективності страхової діяльності. Показник чистої рентабельності також демонструє загальне зростання, але його абсолютні значення є досить низькими. Можна припустити, що зниження показників рентабельності пов'язано із загальним спадом страхового ринку;

- за більшістю розрахованих показників СК «INGO» є платоспроможною страховою компанією, яка здатна вчасно і повністю покрити поточні витрати та виконати свої зобов'язання перед страхувальниками;

- впродовж 2020-2021 рр. величина страхових резервів СК «INGO» зростала (1 126 737 тис. грн у 2020 р., 1 517 1888 тис. грн. у 2022 р). Зміни резерву незароблених премій та резерву збитків має непостійний характер: після зростання у 2020 р. відбулось зниження у 2022 р. Також відбулось зменшення абсолютної величини участі перестраховиків у страхових резервах, що свідчить про зменшення рівня перестраховування, що може негативно вплинути на надійність та платоспроможність страховика;

- в структурі сукупних страхових резервів СК «INGO» переважає частка резерву збитків, яка несуттєво зростає у 2021 р. (65,48% у 2020 р., 66,86 % у 2021 р.) та різко зменшується у 2020 р. Частка резерву незароблених премій, зменшується (34,52% у 2018 р., 33,15 % у 2019 р.) та різко зростає у 2020 р.

3. СК «INGO» є платоспроможною страховою компанією, яка здатна вчасно і повністю покрити поточні витрати та виконати свої зобов'язання перед страхувальниками. Рекомендовано запровадити ступеневий контроль платоспроможності страхової компанії СК «INGO».

4. Оцінка рівня фінансової надійності СК «INGO», визначена за різними методиками показало неоднозначні результати, що потребує подальших

досліджень, хоча в цілому можна зробити висновок про задовільний рівень фінансової надійності СК «INGO» із загальною тенденцією до зниження.

5. За результатами оцінки тестів раннього попередження СК «INGO» загальна оцінка фінансової надійності страхової компанії у 2020-2022 рр. знаходилась на середньому рівні та коливалась в межах 1,9-2,1, тобто спостерігається незначна тенденція до погіршення, при задовільному рівні фінансової надійності (бальна оцінка – «2») без переходу до рівня граничної («3»). слід відзначити, що тенденція погіршення фінансової надійності є досить слабкою.

6. Впродовж 2020-2022 рр. кошти страхових резервів розміщувалися в основному на поточних рахунках в банках і на депозитах, що призводить до низької інвестиційної віддачі від наявних фінансових ресурсів і свідчить про низький рівень управління страховими резервами.

7. Побудовано математичну модель фінансової надійності СК «INGO» на основі функції бажаності. Рівень фінансової надійності за цією моделлю можна визначити як «задовільний», та відзначити тенденції до зниження рівня інтегрального показника.

8. Оцінка фінансової надійності СК «INGO» проводилась із використанням одиничних показників, узагальнених показників, тестів раннього попередження та авторських методик. Різні підходи до оцінки фінансової надійності СК «INGO» показують неоднозначні результати. В цілому СК «INGO» має задовільний рівень фінансової надійності.

9. Побудовано математичну модель фінансової надійності СК «INGO» на основі використання функції бажаності. Рівень фінансової надійності впродовж 2020-2022 рр. за допомогою моделі визначено як задовільний.

10. Визначено методи та інструменти управління фінансовою надійністю страховика. Основними інструментами управління є страховий портфель, рівень страхових резервів, рівень перестраховування та ризику.

11. В страховому портфелі СК «INGO» переважають майнові види страхування, які відповідають низькій степені ризику і доходності і

забезпечують фінансову надійність страхової організації. Крім того, слід відзначити суттєвий рівень перестраховання договорів майнового страхування. Страхова організація СК «INGO» має достатньо добре збалансовану структуру портфеля, що дозволяє диверсифікувати продуктивний ряд, клієнтську базу, та здійснювати грамотне управління ризиками. Страхова організація СК «INGO» здійснює консервативну модель формування страхового портфеля, що позитивно впливає на фінансову надійність.

12. Вплив внутрішніх і зовнішніх факторів в діяльності компанії СК «INGO», і також її конкурентні переваги визначено за допомогою SWOT-аналізу. Визначено напрямки стратегії забезпечення фінансової надійності СК «INGO» на основі ключової системи показників та сформульовано концепцію управління фінансовою надійністю СК «INGO».

13. Запропоновано алгоритм побудови стратегії розвитку страхової компанії СК «INGO». Запропонована методика включає в себе окремі блоки: Стратегічний аналіз і вибір пріоритетних видів страхування на яких будується бізнес; Маркетинг; Фінансово-економічний блок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ткаченко Н.В. Основні напрями забезпечення фінансової надійності страховиків у посткризовий період. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. 2020. №2(14). С. 291–297.
2. Олійник Л.М., Бондаренко Є.К. Поняття фінансової надійності страхової компанії та елементів впливу на неї. *Збірник наукових праць*. 2014. № 39. С. 148–160.
3. Ширіянян Л.В. Фінансова надійність страхових компаній та шляхи її забезпечення автореферат дис. на здобуття наукового ступеня канд. економ. наук. 08.00.08: Фінанси, гроші та кредит. Харків, 2007. 35с.
4. Чайковська В. П. Оцінка забезпечення фінансової надійності страхових організацій в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2013. № 12. С. 36-39.
5. Бігдаш В. Страхування: Навчальний посібник. К.: МАУП, 2006. 444 с.
6. Шакура О. О. Дослідження сутності фінансової надійності страховика в умовах розвитку системи комерційного страхування в Україні. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2013. № 23 (15). С. 270-277.
7. Бутиріна В. М. Концептуальні основи фінансової надійності страхових організацій. *Вчені записки Таврійського національного університету*. 2013. № 26 (65). С. 20–26.
8. Ненно І. А., Зубаль В.О. Економічна сутність фінансової надійності страхових компаній. *Вісник Донбаської державної машинобудівної академії*. 2012. № 4 (9). С. 260-263.
9. Вовчак О.Д. Страхова справа: підручник. Київ: Знання, 2011. 391 с.
10. Матвійчук В.І., Хамула А.В. Оцінка та забезпечення надійності міжнародних страхових організацій на фінансовому ринку України *Економіка і організація управління*. 2020. № 4 (40). С.107-116.
11. Шевчук О.О. Методологічні аспекти застосування ринкового підходу до оцінювання вартості страхових компаній. *Науковий вісник НЛТУ України*.

Серія економічна. 2017. №27(2). С. 81-84.

12. Полчанов А. Ю. Фінансова надійність страхової компанії як об'єкт стратегічного управління. *Вісник ЖДТУ*. 2018. С. 87–91. URL : <https://goo.gl/5yLVsq>. (дата звернення 12.06.2023).

13. Балицька М. В. Роль фінансової стійкості страхових компаній у забезпеченні фінансової стабільності економіки країни. *Економіка та держава*. 2016. № 9. С.89- 92.

14. Cristea M., Dracea R., Domnisoru S. Economy and Business: Aspects feasible to insurance companies on European level regarding the managing in risk. URL : <http://www.economy!business.eu/volume! 4/ economy!4!14.sw>. (Date of assess 14.09.2023).

15. Ziemele J., Voronova I. Financial stability of the EU's insurance companies. *Economics and management*. 2013. vol. 18 (3). PP. 436-448, URL : <http://dx.doi.org/ 10.5755/j01.em.18.3.4780>. (Date of assess 14.09.2023).

16. Мотовіліна Г.В. Фактори фінансової стійкості страхових компаній в сучасних умовах URL : https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/32438/Siukf_19_109.pdf?sequence=1. (дата звернення 12.06.2023).

17. Бурчевський В.З. Фінансова надійність як об'єкт стратегічного аналізу страхової організації. *Фінанси, облік і аудит*. 2019. № 18 . С. 238-244.

18. Олійник В.М. Методологічні засади забезпечення фінансової надійності страхових компаній : дис. д-ра екон. наук: 08.00.08. Укр. акад. банк. справи. Суми. 2016. 507 с.

19. Величко Г.О., Сташкевич Н.М., Сташкевич О.С. Напрями удосконалення фінансової надійності страхових компаній. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2017. С. 79-82.

20. Сергієнко О. В. Місце страхового тарифу у забезпеченні фінансової стійкості страхової компанії. *Ефективна економіка*. 2011. № 8. URL : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=652>. (дата звернення 12.06.2023)

21. Barlow R. *Mathematical Theory of Reliability Theory.* / R.Barlow , F.Proschan, L.Hunter // URL : <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/bimj.19660080409>. (date of access 20.06.2023).
22. Straub E. *Application of Reliability Theory to Insurance.* URL : <https://www.cambridge.org/core/journals/astin-bulletin-journal-of-the-iaa/article/application-of-reliability-theory-to-insurance/> pdf. (Date of access 20.06.2023).
23. Баранов А. Л. *Управління вартістю страхової компанії.* URL : <https://core.ac.uk/download/pdf/32610888.pdf>. (дата звернення 12.06.2023)
24. Щербань О.Д. Джерела забезпечення фінансової надійності страховика. URL : [http://zt.knute.edu.ua/files/2015/3\(80\)/uazt_2015_3_25.pdf](http://zt.knute.edu.ua/files/2015/3(80)/uazt_2015_3_25.pdf). (дата звернення 12.06.2023).
25. Баранова В. А., Остапенко О.А. *Фінансова надійність страховика.* URL : <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/.pdf>. (дата звернення 12.06.2023).
26. Цуркан І. М. *Фінансова стійкість страхової компанії та ключові умови її забезпечення. Ефективна економіка.* 2020. № 4. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7766> (дата звернення: 18.09.2023).
27. Дьячкова Ю.М. *Управління перестрахованням з метою забезпечення фінансової надійності. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка.* 2008. №106. С. 46-50.
28. Бойко А.О. *Перестраховання як необхідний фактор забезпечення платоспроможності страхової компанії.* URL : dspace.uabs.edu.ua/bitstream/123456789/2879/1/boyko_2.pdf. (дата звернення 12.06.2021).
29. Бойко А.О. *Формалізації впливу перестраховання на рівень платоспроможності страхової компанії. Інноваційна економіка.* 2019. № 20. С. 226-230.
30. Аберніхіна І.Г., Сокиринська І.Г. *Система показників оцінки фінансової надійності страховика. Фінанси України.* 2017. № 6. С. 74-86.

31. Кисільова І. Ю. Оцінка фінансової надійності страховика. *Вісник Одеського національного університету*. 2014. № 19. Вип. 2(5). С. 139-143.

32. Про страхування: Закон України № 85/96-ВР від 7 березня 1996 р. (зі змінами та доповненнями). URL : <http://zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення 20.06.2021).

33. Кравченко В.О. Розвиток методів аналізу платоспроможності страховика як складової фінансової безпеки страхової компанії. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. № 1 (21). 2013. С. 85-89.

34. Бессараб Ю.О. Методи аналізу платоспроможності страхової організації. URL : Режим доступу: <dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3601/1/Bessarab.pdf>. (дата звернення 12.06.2023).

35. Руда Р. В. Оцінка платоспроможності та фінансової надійності страхової організації. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2015. № 4 (32). С. 93-98.

36. Pentikainen T. On the of insurance companies. URL : <http://www.actuaries.org/LIBRARY/ASTIN/vol4no3/236.pdf>. (date of access 20.06.2023).

37. Бойко О. А. Теоретичні основи та практичний досвід забезпечення фінансової надійності страхової компанії. *Економічні науки*. 2018. №7. URL : www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/en_oif/2018_7_4/4.pdf. (дата звернення 12.06.2023).

38. Ткаченко Н.В. Новітні підходи до оцінки платоспроможності страхових компаній в рамках II. *Банківська справа*. 2018. №4. С. 62-71.

39. Ткаченко Н.В. Переваги та недоліки сучасної європейської системи оцінки платоспроможності страхових компаній. *Банківська справа*. 2019. №1. С. 8-18.

40. Орлова О.В. Моделювання і оцінка ризиків управління платоспроможністю страховика. URL : <http://www.vestnik-ekonom.mgu.od.ua/journal/2015/10-2015/65.pdf>. (дата звернення 20.06.2023).

41. Bellando J.-L. Assessing the financial health of insurance undertakings to protect the insured from the risks to which these firms are exposed URL : <https://www.oecd.org/pensions/insurance/1857594.pdf>. (date of access 20.06.2023).

42. Kreutzer M., Wagner J. New Regulation: What CEOs of Insurance Companies. *The Geneva Papers on Risk and Insurance - Issues and Practice*. 2013. volume 38. Pp. 213-249.

43. Косарева І.П., Лисенко Д.Д. Особливості оцінки фінансової надійності та надійності страхових компаній України. *Економіка та управління підприємствами*. 2018. Випуск 17. С. 156-162.

44. Borysiuk O.V., Stashchuk O.V. Main factors of providing the financial stability of national insurance agents. URL : <https://elibrary.ru/item.asp?id=30496968&pf=1>. (date of access 20.06.2023).

45. Малинич Г.М. Методичні підходи до аналізу фінансової надійності страхових компаній: переваги та недоліки. *Вісник Київського національного економічного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Економіка*. 2009. №113-114. С. 87-90.

46. Малинич Г.М. Проблеми формування узагальнюючого статистичного показника фінансової надійності страхової компанії. *Культура народів Причорномор'я*. 2007. № 102. С. 233-236.

47. Сич О.А., Павлосюк Х.П. Оцінка фінансової надійності страхової компанії. URL : <https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/101.pdf>. (дата звернення 20.06.2021).

48. Деревацька М.Р. Фінансова надійність страховиків та умови її забезпечення. URL : <http://libfor.com/index.php?newsid=134>. (дата звернення 12.06.2021).

49. Про затвердження вимог до рейтингів фінансової надійності (надійності) страховиків та перестраховиків-нерезидентів : постанова Кабінету Міністрів України від 15 жовтня 2003 р. № 1640. *Урядовий кур'єр*. 2005. № 1. С. 12-19.

50. Шірінян Л.В. Рейтингова система і рейтинг-оцінка фінансової надійності страхових компаній України. *Світ Фінансів*. 2007. Вип. 2 (11). С.152-163.

51. Доценко І.О., Матвійчук Л.О. Рейтингове оцінювання як інструмент управління ризиками страхової компанії *ЕКОНОМІКА ТА СУСПІЛЬСТВО*. 2021Випуск # 26. С. 255-258.

52. Експертне агентство «Експерт-рейтинг». URL : <https://ring.org.ua/edr/uk/company/31172449>. (дата звернення 29.06.2021).

53. НРА «Рюрік». «Методика визначення фінансової надійності (надійності) страхової компанії» URL : <http://rurik.com.ua/>. (дата звернення 20.05.2021).

54. Про затвердження Рекомендацій щодо аналізу діяльності страховиків : Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 17.03.2005 № 3755 URL : <http://zakon.nau.ua/doc/?code=v3755486-05>. (дата звернення 29.06.2021).

55. Рудь І.Ю., Ткаченко М.А., Крамаренко А.О. Методи ризик-менеджменту у страховій компанії *Економіка та управління підприємствами*. 2019. Випуск № 3(71). С. 21-26.

56. Шаповал Л.П., Іванова А.П Ризик-менеджмент як складник антикризового управління страховими компаніями *Гроші, фінанси і кредит*. 2018. Випуск 23. С. 314-319.

57. Прокопенко М. Адаптація ризик-менеджменту страхових компаній до нестабільних економічних умов. URL : <https://core.ac.uk/download/534425989.pdf>. (дата звернення 16.08.2023).

58. Абдуллаєва А. Особливості застосування методів ризик-менеджменту у страховій діяльності. *Економіка та суспільство*. 2021. (27). URL : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-27-5>. (дата звернення 16.08.2023)

59. Ваніна Д.А. Методи управління ризиками в страхових організаціях. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2015. № 3. С. 16-28.

60. Тарельник Н.В. Управління ризиком як складова механізму забезпечення фінансової надійності страховика. URL : <http://townbookie.com/book/35-upravlinnya-rizikom-yak-skladova-mexanizmu-finansovoyi-nadijsnosti-strahovika-tarelnik-nv/3-.html>. (дата звернення 12.06.2021).

61. Федашин М.П., Попова Л.В., Верещагіна О.Ю. Сучасні реалії ризик-менеджменту у страхових компаніях. *Гроші, фінанси і кредит*. 2021. Випуск 61. С. 227-233.

62. Чуницька І.І., Богріновцева Л.М. Особливості діяльності страхових компаній на фінансовому ринку України в умовах воєнного стану. *Гроші, фінанси і кредит*. 2023. Випуск 71. С. 251-258.

63. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: Розпорядж. Каб. Міністрів України від 17.01.2018 р. № 67-р: станом на 17 верес. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-p#Text> (дата звернення: 26.02.2023).

64. Офіційний сайт СК «INGO». URL : <https://ingo.ua/>. (дата звернення 20.08.2023).

65. Під час дії воєнного стану ринок страхування продовжує працювати результати опитування. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/pid-chas-diyi-voennogo-stanurinok-strahuvannya-prodovjuye-pratsyuvati--rezultati-opituvannya> (дата звернення: 16.03.2023).

66. Марина А., Пеценко М. Страховий ринок України в умовах війни. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. (5 (05), 44-51. URL : <https://doi.org/10.32782/dees.5-7>. (дата звернення 13.08.2023).

67. Застраховатися від ризиків війни вже можна. Але страховки обмежені за сумами виплат та місцезнаходженням застрахованого. URL : <https://mind.ua/publications/20250600-zastrahuvatisya-vid-rizikiv-vijni-vzhe-mozhna-ale-strahovki-obmezheni-za-sumami-viplat-ta-misceznahodzhe>. (дата звернення 13.08.2023)

68. Звітність СК «INGO». URL : <https://ingo.ua/pro-kompaniyu/finansovi-rokazniki> (дата звернення 13.08.2023).

69. Звіт про управління СК «INGO». URL : <https://ingo.ua/content/about-company/fin-reports/2021/Zvit-pro-upravlinnya-2021.pdf>. (дата звернення 13.08.2023).

70. Архів курсів валют. URL : <https://index.minfin.com.ua/exchange/archive/nbu/curr/2019-12-27/>.) (дата звернення 20.06.2021).

71. Лютик Т. В. Функція бажаності Харрінгтона як інструмент інтегральної оцінки інноваційної та науково-технологічної складових економічного потенціалу. *Історія науки і біографістика*. 2016. № 4. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/INB_Title_2016_4_11. (дата звернення 20.06.2021).

72. Пікус Р.В. Міжнародний досвід управління активами страхової компанії. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2018. №120. С. 7-12.

73. Цуркан І.М., Красія А.В. Оптимізація фінансових потоків страхової компанії. URL : http://www.nauka.com/25_NPM_2009/Economics/50712.doc.htm). (дата звернення 29.06.2023).

74. Валь А.М., Чубатюк В.М. Способи управління страховим портфелем. URL : <http://intkonf.org/val-am-ktn-chubatyuk-vm-sposobi-upravlinnya-strahovim-portfelem/>. (дата звернення 12.06.2023).

75. Дрібноход А.О. Підхід до вибору страхового портфелю за цілями страховика. URL : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/Vnulp/Management/2008_635/10.pdf. (дата звернення 12.06.2023).

76. Супрун А.А. Фінансове управління в страхових компаніях на основі ключових показників. URL : (http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Aprer/2009_5_2/59.pdf). (дата звернення 12.06.2023).

77. Адамів Я. Б. Управління страховим портфелем страховика. / Я. Б. Адамів // URL : <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/1116/1/>

Adamiv_Y_V_FMzm_51.PDF. (дата звернення 20.06.2023).

78. Фурман В. М., Волокітін О. В. Практичні аспекти розробки стратегії страхової компанії. <https://ir.kneu.edu.ua:443/handle/2010/555> (дата звернення 16.08.2023).

79. Замулянець К. В. Механізми ефективного стратегічного управління у страхових компаніях. URL : <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/2532/1/Механізми%20ефективного%20стратегічного%20управління%20у%20СК.pdf>. (дата звернення 15.08.2023).

80. Івахненко С.В. Особливості фінансового контролінгу в стратегічному управлінні страховою компанією. *Ефективна економіка*. 2012. № 7. URL : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1265>. (дата звернення 15.08.2023).

81. Бридун Є.В. Алгоритм побудови стратегії розвитку страхової компанії. URL : <https://prestige-ic.com.ua/storage/other/Тема05.pdf> (дата звернення 15.08.2023).

ДОДАТОК А

Таблиця А.1 – Відносні показники оцінки фінансової надійності страховика

Показник 1	Формула 2	Характеристика 3
Показники, що характеризують здатність виконувати зобов'язання		
Показник ліквідності активів (ПЛА)	$\text{ПЛА} = \frac{\text{ВЛА}}{3},$ де ВЛА – високоліквідні активи; 3 – довгострокові і поточні зобов'язання підприємства;	Відображає здатність страхової компанії виконувати свої зобов'язання за рахунок високоліквідних/оборотних активів
Коефіцієнт боргового навантаження (КБН)	$\text{КБН} = \frac{3}{A},$ де А – активи компанії	Вказує на здатність страхової компанії покрити зобов'язання наявним капіталом/активами
Показники, що характеризують достатність власних коштів для виконання страхових зобов'язань		
Коефіцієнт достатності страхових резервів (КДСР)	$\text{КДСР} = \frac{\text{СР}}{\text{ЧСП}},$ де СР – страхові резерви; ЧСП – чисті страхові премії	Відображає достатність власних засобів страхової компанії для виконання її страхових зобов'язань
Показник покриття зобов'язань за страховими виплатами (ППЗ)	$\text{ППЗ} = \frac{\text{СР} + \text{К}}{\text{СВ}},$ де СВ – страхові виплати	Вказує на достатність страхових резервів і капіталу страхової компанії для покриття зобов'язань за страховими виплатами
Показники, що характеризують рівень виплат		
Показник обсягів страхування (андеррайтингу) (ПА)	$\text{ПА} = \frac{\text{СВ}}{\text{ЧЗСП}},$ де ЧЗСП – чисті зароблені страхові премії; або $\text{ПА} = \frac{\text{СВ}}{\text{СП}},$ де СП – страхові премії	Відображає активність компанії щодо виплат за договорами страхування й перестраховання
Показники, що характеризують заборгованість страхувальників і страховика за страховими виплатами		
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості за страховими виплатами (ОКЗСВ)	$\text{ОКЗСВ} = \frac{\text{КЗСП}}{\text{ЧЗСП}},$ де КЗСП – кредиторська заборгованість за страховими виплатами	Вказує на обсяг частково або повністю не виконаних зобов'язань страховика перед страхувальниками
Показник дебіторської заборгованості (ПДЗ)	$\text{ПДЗ} = \frac{\text{ДЗ}}{\text{К}},$ де ДЗ – сума дебіторської заборгованості	Відображає обсяг частково чи повністю не виконаних зобов'язань страхувальників перед страховою компанією
Показники, що характеризують міру незалежності від перестраховання		
Показник незалежності від перестраховання (ПНП)	$\text{ПНП} = \frac{\text{СЧП}}{\text{СВП}},$ де СЧП – сума чистих премій; СВП – сума валових премій	Вказує на ступінь фінансової незалежності страхової компанії від перестраховиків

ДОДАТОК Б

Підприємство	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ІНГО"	Дата (рік, місяць, число)	2021	01	01
Територія	М.КИЇВ	за ЄДРПОУ	16285602		
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОАТУУ	8039100000		
Вид економічної діяльності	інші види страхування, крім страхування життя	за КОПФГ	230		
Середня кількість працівників	1 473	за КВЕД	65.12		
Адреса, телефон	вулиця БУЛЬВАРНО-КУДРЯВСЬКА, буд. 33, м. КИЇВ, М.КИЇВ обл., 01054		4902744		
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)					
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):					
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку					
за міжнародними стандартами фінансової звітності					
V					

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2020 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	42 988	43 353
первісна вартість	1001	62 330	69 528
накопичена амортизація	1002	19 342	26 175
Незавершені капітальні інвестиції	1005	32 184	41 843
Основні засоби	1010	219 326	220 250
первісна вартість	1011	277 681	288 198
знос	1012	58 355	67 948
Інвестиційна нерухомість	1015	9 644	9 489
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	10 042	10 042
Знос інвестиційної нерухомості	1017	398	553
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	164 606	157 667
інші фінансові інвестиції	1035	188 004	74 188
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	90 260	105 868
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	190 198	201 910
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	937 210	854 568
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	8 152	6 969
Виробничі запаси	1101	949	835
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	-	-
Товари	1104	7 203	6 134
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховання	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	220 551	244 332
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	7 993	51
з бюджетом	1135	135	1
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	9 054	9 264
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	92 061	55 999
Поточні фінансові інвестиції	1160	106 642	622 039
Гроші та їх еквіваленти	1165	385 376	157 732
Готівка	1166	219	173
Рахунки в банках	1167	156 979	156 903
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	286 038	206 204
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	209 418	129 030
резервах незароблених премій	1183	76 620	77 174

Продовження ДОДАТКУ Б

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	1 116 002	1 302 591
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	2 053 212	2 157 159

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	305 543	305 543
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	74 808	73 679
Додатковий капітал	1410	-	-
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	64 454	88 976
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	202 206	243 066
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	647 011	711 264
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	13 675	13 819
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	1 060 150	1 126 737
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	446 238	388 995
резерв незароблених премій	1533	613 912	737 742
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	1 073 825	1 140 556

III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	-	189
розрахунками з бюджетом	1620	16 776	14 400
у тому числі з податку на прибуток	1621	15 367	11 812
розрахунками зі страхування	1625	996	1 138
розрахунками з оплати праці	1630	4 617	5 498
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	60 003	24 061
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	220 637	232 856
Поточні забезпечення	1660	19 470	19 888
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	9 877	7 309
Усього за розділом III	1695	332 376	305 339
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	2 053 212	2 157 159

Керівник

Головний бухгалтер

Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

ЕП Гордієнко Ігор
МиколайовичЕП Чекурда Ірина
Володимирівна

Гордієнко Ігор Миколайович

Чекурда Ірина Володимирівна

Продовження ДОДАТКУ Б

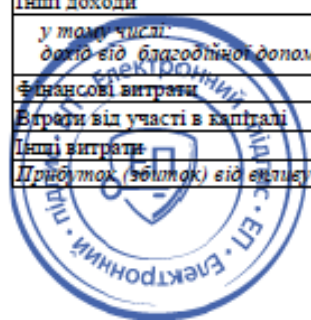
Підприємство	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ІНГО" за ЄДРПОУ	Дата (рік, місяць, число)		
		2021	01	01
(найменування)		КОДН		
16285602		16285602		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2020 р.

Форма №2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	-	-
Чисті зароблені страхові премії	2010	1 213 311	1 090 088
премії підписані, валова сума	2011	1 645 452	1 527 518
премії, передані у перестрахування	2012	308 865	333 206
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	123 830	78 669
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	554	(25 555)
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(191 200)	(191 712)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	650 790	565 796
Валовий:			
прибуток	2090	371 321	332 580
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	(23 146)	(39 968)
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	47 159	46 826
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(89 073)	(92 478)
Витрати на збут	2150	(235 131)	(212 001)
Інші операційні витрати	2180	(12 723)	(2 800)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	58 407	32 159
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	5 426	11 644
Інші фінансові доходи	2220	124 020	88 435
Інші доходи	2240	2 080	4 382
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(10 787)	(39 712)
Витрати від участі в капіталі	2255	(12 365)	(-)
Інші витрати	2270	(2 896)	(6 379)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження ДОДАТКУ Б

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	163 885	90 529
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(71 894)	(50 200)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	91 991	40 329
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	(1 377)	(1 352)
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(1 377)	(1 352)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(248)	(243)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(1 129)	(1 109)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	90 862	39 220

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	5 006	5 961
Витрати на оплату праці	2505	112 002	112 943
Відрахування на соціальні заходи	2510	23 720	23 101
Амортизація	2515	18 577	16 793
Інші операційні витрати	2520	371 718	350 192
Разом	2550	531 023	508 990

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

ЕП Гордієнко Ігор
Миколайович

ЕП Чекурда Ірина
Володимирівна

Гордієнко Ігор Миколайович

Чекурда Ірина Володимирівна

ДОДАТОК В

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ІНГО"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
Територія	М.КИЇВ	за ЄДРПОУ	2022	01	01
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КАТОТТГ ¹	16285602		
Вид економічної діяльності	Інші види страхування, крім страхування життя	за КОПФГ	UA8000000001078669		
Середня кількість працівників ²	496	за КВЕД	230		
Адреса, телефон	вулиця БУЛЬВАРНО-КУДРЯВСЬКА, буд. 33, м. КИЇВ, М.КИЇВ обл., 01054		65.12		
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)		4902744			
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):					
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку					
за міжнародними стандартами фінансової звітності			V		

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2021 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	43 353	53 558
первісна вартість	1001	69 528	87 039
накопичена амортизація	1002	26 175	33 481
Незавершені капітальні інвестиції	1005	41 843	42 778
Основні засоби	1010	220 250	220 949
первісна вартість	1011	288 198	300 646
знос	1012	67 948	79 697
Інвестиційна нерухомість	1015	9 489	9 335
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	10 042	10 042
знос інвестиційної нерухомості	1017	553	707
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	157 667	157 427
інші фінансові інвестиції	1035	74 188	190 673
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиторські витрати	1060	105 868	128 114
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	201 910	207 547
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	854 568	1 010 381
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	6 969	1 031
виробничі запаси	1101	835	1 011
незавершене виробництво	1102	-	-
готова продукція	1103	-	-
товари	1104	6 134	20
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	244 332	368 409
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	51	266
з бюджетом	1135	1	31
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	9 264	12 380
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	55 999	64 238
Поточні фінансові інвестиції	1160	622 039	712 800
Гроші та їх еквіваленти	1165	157 732	53 516
готівка	1166	173	83
рахунки в банках	1167	156 903	52 796
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	206 204	295 056
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	129 030	142 430
резервах незароблених премій	1183	77 174	152 626

Продовження ДОДАТКУ В

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	1 302 591	1 507 727
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	2 157 159	2 518 108

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	305 543	305 543
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	73 679	72 506
Додатковий капітал	1410	-	-
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	88 976	94 750
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	243 066	297 761
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	711 264	770 560
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	13 819	13 733
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	1 126 737	1 306 483
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	388 995	433 042
резерв незароблених премій	1533	737 742	873 441
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	1 140 556	1 320 216

III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	189	-
розрахунками з бюджетом	1620	14 400	22 234
у тому числі з податку на прибуток	1621	11 812	20 715
розрахунками зі страхування	1625	1 138	1 701
розрахунками з оплати праці	1630	5 498	6 591
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	24 061	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	232 856	365 851
Поточні забезпечення	1660	19 888	22 234
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	7 309	8 721
Усього за розділом III	1695	305 339	427 332
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	2 157 159	2 518 108

Керівник *ЕП Гордієнко Ігор
Миколайович*

Гордієнко Ігор Миколайович

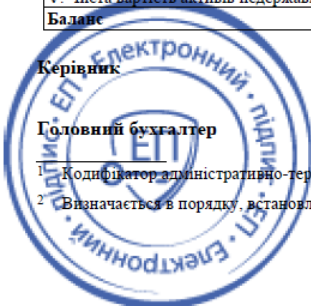
Головний бухгалтер

*ЕП Чекурда Ірина
Володимирівна*

Чекурда Ірина Володимирівна

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

² Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

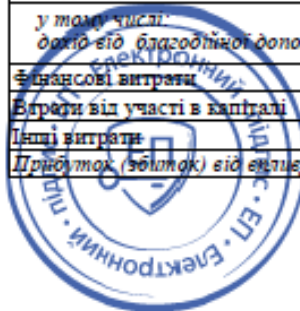

Продовження ДОДАТКУ В

Підприємство АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ІНГО" за ЄДРПОУ	Дата (рік, місяць, число)		
	2022	01	01
(найменування) Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за Рік 2021 р.			
Форма № 2 Код за ДКУД			1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	-	-
Чисті зароблені страхові премії	2010	1 471 485	1 213 311
премії підписані, валова сума	2011	2 000 174	1 645 452
премії, передані у перестраховування	2012	468 442	308 865
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	135 699	123 830
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	75 452	554
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(203 525)	(191 200)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	835 858	650 790
Валовий:			
прибуток	2090	432 102	371 321
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	(30 647)	(23 146)
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	(44 047)	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	13 400	-
Інші операційні доходи	2120	78 987	47 159
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(107 107)	(89 073)
Витрати на збут	2150	(272 486)	(235 131)
Інші операційні витрати	2180	(8 357)	(12 723)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	92 492	58 407
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	3 700	5 426
Інші фінансові доходи	2220	95 175	124 020
Інші доходи	2240	1 190	2 080
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(18 608)	(10 787)
Витрати від участі в капіталі	2255	(3 940)	(12 365)
Інші витрати	2270	(2 295)	(2 896)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження ДОДАТКУ В

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	167 714	163 885
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(79 854)	(71 894)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	87 860	91 991
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	(1 388)	(1 377)
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(1 388)	(1 377)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(215)	(248)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(1 173)	(1 129)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	86 687	90 862

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	5 173	5 006
Витрати на оплату праці	2505	131 557	112 002
Відрахування на соціальні заходи	2510	28 102	23 720
Амортизація	2515	20 140	18 577
Інші операційні витрати	2520	422 943	371 718
Разом	2550	607 915	531 023

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

ЕП Гордієнко Ігор
Миколайович

Гордієнко Ігор Миколайович

ЕП Чекурда Ірина
Володимирівна

Чекурда Ірина Володимирівна

ДОДАТОК Д

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ІНГО"	Дата (рік, місяць, число)	2023	01	01
Територія	М.КИЇВ	за ЄДРПОУ	16285602		
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КАТОТГГ 1	ПА8000000001078669		
Вид економічної діяльності	Інші види страхування, крім страхування життя	за КОПФГ	230		
Середня кількість працівників	2 541	за КВЕД	65.12		
Адреса, телефон	вулиця БУЛЬВАРНО-КУДРЯВСЬКА, буд. 33, м. КИЇВ, М.КИЇВ обл., 01054		4902744		
Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)					
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):					
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку					
за міжнародними стандартами фінансової звітності					

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2022 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код ридка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	53 558	71 576
первісна вартість	1001	87 039	114 315
накопичена амортизація	1002	33 481	42 739
Незавершені капітальні інвестиції	1005	42 778	35 013
Основні засоби	1010	220 949	241 954
первісна вартість	1011	300 646	338 004
знос	1012	79 697	96 050
Інвестиційна нерухомість	1015	9 335	9 287
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	10 042	10 159
знос інвестиційної нерухомості	1017	707	872
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	157 427	176 091
інші фінансові інвестиції	1035	190 673	41 391
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	128 114	129 450
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	207 547	234 042
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	1 010 381	938 804
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1 031	838
виробничі запаси	1101	1 011	838
незавершене виробництво	1102	-	-
готова продукція	1103	-	-
товари	1104	20	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	368 409	351 622
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	266	304
з бюджетом	1135	31	14
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	12 380	15 413
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	64 238	52 652
Поточні фінансові інвестиції	1160	712 800	1 219 668
Гроші та їх еквіваленти	1165	53 516	189 995
готівка	1166	83	185
рахунки в банках	1167	52 796	189 239
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частка перестрахування у страхових резервах	1180	295 056	286 983
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	142 430	201 311
резервах незароблених премій	1183	152 626	85 672

Продовження ДОДАТКУ Д

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	1 507 727	2 117 489
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	2 518 108	3 056 293

Паст	Код радян	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пабовий) капітал	1400	305 543	305 543
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	72 506	99 723
Додатковий капітал	1410	-	-
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	94 750	102 785
Нерозподілений прибуток (непокрита збиток)	1420	297 761	450 168
Неослачений капітал	1425	(-)	(-)
Видучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	770 560	958 219
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	13 733	16 057
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	1 306 483	1 517 188
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	433 042	687 712
резерв незароблених премій	1533	873 441	829 476
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Привокний фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	1 320 216	1 533 245
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	-	-
розрахунками з бюджетом	1620	22 234	24 772
у тому числі з податку на прибуток	1621	20 715	23 318
розрахунками зі страхування	1625	1 701	1 735
розрахунками з оплати праці	1630	6 591	7 053
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	365 851	481 465
Поточні забезпечення	1660	22 234	49 678
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	8 721	126
Усього за розділом III	1695	427 332	564 829
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Частка зарплати виступів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	2 518 108	3 056 293

Керівник

Головний бухгалтер

1. Кошторисувач адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

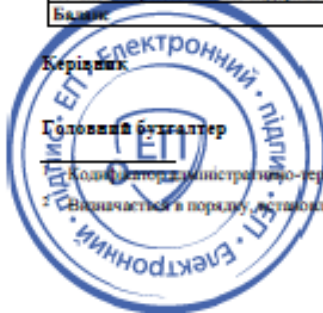
2. Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

ЕП Гордієнко Ігор
Миколайович

Гордієнко Ігор Миколайович

ЕП Чекурда Ірина
Володимирівна

Чекурда Ірина Володимирівна

Продовження ДОДАТКУ Д

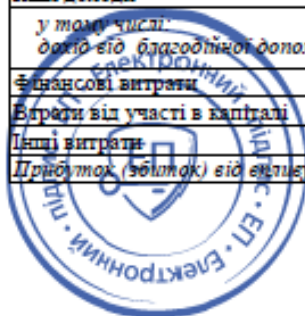
Підприємство	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "ІНГО" за ЄДРПОУ	Дата (рік, місяць, число)	КОДН	
			2023	01
			16285602	

(найменування)
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2022 р.

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	-	-
Чисті зароблені страхові премії	2010	1 513 075	1 471 485
премії підписані, валова сума	2011	1 779 726	2 000 174
премії, передані у перестраховування	2012	243 662	468 442
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	(43 965)	135 699
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	(66 954)	75 452
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(219 878)	(203 525)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	659 279	835 858
Валовий:			
прибуток	2090	633 918	432 102
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	(195 789)	(30 647)
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	(254 670)	(44 047)
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	(58 881)	13 400
Інші операційні доходи	2120	45 778	78 987
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(102 016)	(107 107)
Витрати на збут	2150	(291 358)	(272 486)
Інші операційні витрати	2180	(18 683)	(8 357)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	71 850	92 492
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	33 025	3 700
Інші фінансові доходи	2220	203 786	95 175
Інші доходи	2240	1 292	1 190
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(48 758)	(18 608)
Витрати від участі в капіталі	2255	(14 361)	(3 940)
Інші витрати	2270	(1 661)	(2 295)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження ДОДАТКУ Д

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	245 173	167 714
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(86 117)	(79 854)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	159 056	87 860
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

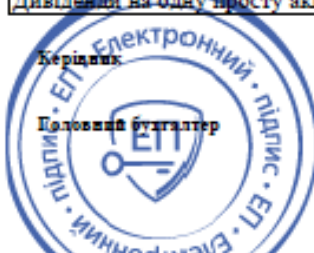
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	35 963	(1 388)
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	(1 386)	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	34 577	(1 388)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	5 974	(215)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	28 603	(1 173)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	187 659	86 687

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3 544	5 173
Витрати на оплату праці	2505	132 357	131 557
Відрахування на соціальні заходи	2510	27 859	28 102
Амортизація	2515	25 611	20 140
Інші операційні витрати	2520	478 891	422 943
Разом	2550	668 262	607 915

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

ЕП Гордієнко Ігор
Миколайович

Гордієнко Ігор Миколайович

ЕП Чекурда Ірина
Володимирівна

Чекурда Ірина Володимирівна

ДОДАТОК Ж

Таблиця Ж.1 – Розрахунок показників платоспроможності

Показники	Методика розрахунку
Коефіцієнт співвідношення технічних резервів і нетто-премії	Величина технічних резервів на кінець звітного року/Величина нетто-премії за звітний рік
Коефіцієнт поточної платоспроможності (Кпп)	Страхові платежі/(Страхові виплати + Операційні витрати)
Коефіцієнт забезпеченості власними коштами (Кзвк)	Власні кошти страховика/Страхові резерви
Коефіцієнт покриття інвестиційними активами страхових резервів (Кпіа)	(Інвестиційні активи + Грошові кошти)/Страхові резерви
Коефіцієнт участі перестраховиків у страховій премії (Куп)	Страхова премія, передана перестраховикам/Страхові платежі

ДОДАТОК 3

Таблиця 3.1 – Розрахунок частинної функції

Показник	Безрозмірні значення			Частинна функція		
	Роки			Роки		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
k ₁	0,73	0,95	1,00	0,13	0,08	0,07
k ₂	0,46	0,59	1,00	0,21	0,16	0,07
k ₃	0,55	1,00	1,45	0,18	0,07	0,01
k ₄	1,00	0,78	0,67	0,07	0,11	0,14
k ₅	0,83	1,00	0,61	0,10	0,07	0,16
k ₆	0,95	1,00	0,76	0,07	0,07	0,12
k ₇	0,83	0,79	1,00	0,10	0,11	0,07
k ₈	0,56	0,58	1,00	0,18	0,17	0,07
k ₉	1,00	0,25	0,65	0,07	0,28	0,15
k ₁₀	1,00	0,83	0,88	0,07	0,10	0,09

ДОДАТОК К

Таблиця К.1 – Показники оцінки фінансової надійності страховика

№	Вид показника	Метод розрахунку	Формула
1	Показник дебіторської заборгованості (ПДЗ)	$\text{ПДЗ} = 100 \% * (\text{Дебіторська заборгованість}) / \text{Капітал}$	$100 * (\Phi 1\ 050 + 160 + 170 + 180 + 190 + 200 + 210 + 060) / (\Phi 1\ 280 - 010 - 430 - 480 - 620 - 630)$
2	Показник ліквідності активів (ПЛА)	$\text{ПЛА} = 100 \% * (\text{Високоліквідні активи}) / (\text{Зобов'язання})$	$100 * (\Phi 1\ 230 + 240) / (\Phi 1\ 430 + 480 + 620 + 630)$
3	Показник ризику страхування (ПРС)	$\text{ПРС} = 100 \% * (\text{Сума чистих премій за всіма полісами})$	$100 * (\Phi 1\ 010 - 020) / (\Phi 1\ 280 - 010 - 430 - 480 - 620 - 630)$
4	Зворотний показник платоспроможності (ЗПП)	$\text{ЗПП} = 100 \% * (\text{Загальна сума зобов'язань}) / (\text{Капітал})$	$100 * (\Phi 1\ 430 + 480 + 620 + 630) / (\Phi 1\ 280 - 010 - 430 - 480 - 620 - 630)$
5	Показник доходності (ПД)	$\text{ПД} = 100 \% * (\text{Чистий прибуток}) / (\text{Капітал})$	$100 * (\Phi 2: 220 (\text{або } 225)) / (\Phi 1\ 280 - 010 - 430 - 480 - 620 - 630)$
6	Показник обсягу страхування (андерайтингу) (ПА)	$\text{ПА} = 100 \% * (\text{Виплати і витрати}) / (\text{Сума чистих зароблених премій})$	$100 * (P1\ 240 + 320 + 330 + P3(K)070 - P3(\Pi)070 + P4(K)070 - P4(\Pi)070) / P1\ 070$
7	Показник змін у капіталі (ПЗК)	$\text{ПЗК} = 100 \% * (\text{Капітал (t)}) / (\text{Капітал (t-1)} - 1)$	$100 * ((\Phi 1\ 280 - 010 - 430 - 480 - 620 - 630)(K) / (\Phi 1\ 280 - 010 - 430 - 480 - 620 - 630)(\Pi) - 1)$
8	Показник змін у сумі чистих премій за всіма полісами (ПЗЧП)	$\text{ПЗЧП} = 100 \% * ((\text{Сума чистих премій (t)}) / (\text{Сума чистих премій (t-1)}) - 1)$	$100 * (P1(\Pi)\ 010 - 020) / P1(K)\ 010 - 020 - 1)$
9	Показник незалежності від перестраховання (ПНП)	$\text{ПНП} = 100 \% * (\text{Чиста сума премій по всіх полісах}) / (\text{Валова сума премій по всіх полісах})$	$100 * P1\ 010 - 020 / P1\ 010$
10	Показник відношення чистих страхових резервів та капіталу (ПВРК)	$\text{ПВРК} = 100 \% * (\text{Чисті страхові резерви}) / (\text{Капітал})$	$100 * (\Phi 1\ 415 - 416) / ((\Phi 1\ 280 - 010 - 430 - 480 - 620 - 630))$
11	Показник доходності інвестицій (ПДІ)	$\text{ПДІ} = 100 \% * (\text{Прибуток від фінансової діяльності}) / (\text{Середній обсяг фінансових інвестицій протягом року})$	$200 * \Phi 2\ (110 + 120 + 130 - 140 - 150 - 160) / (\Phi 1\ 040(\Pi) + 045(\Pi) + 220(\Pi) + 040(K) + 045(K) + 220(K))$

Продовження ДОДАТКУ К

Таблиця К.2 – Шкала оцінок фінансової надійності страховика

Показник	Шкала значень	Коефіцієнт ваги
Показник дебіторської заборгованості (ПДЗ)	1. ПДЗ $\leq$ 100 2. 100 < ПДЗ $\leq$ 200 3. 200 < ПДЗ $\leq$ 300 4. 300 < ПДЗ	0,04
Показник ліквідності активів (ПЛА)	1. 95 $\leq$ ПЛА 2. 80 $\leq$ ПЛА <95 3. 65 $\leq$ ПЛА <80 4. ПЛА <65	0,10
Показник ризику страхування (ПРС)	1. ПРС $\leq$ 100 2. 100 < ПРС $\leq$ 200 3. 200 < ПРС $\leq$ 300 4. 300 < ПРС	0,06
Зворотний показник платоспроможності (ЗПП)	1. 0 < ЗПП $\leq$ 20 2. 20 < ЗПП $\leq$ 50 3. 50 < ЗПП $\leq$ 75 4. 75 < ЗПП, ЗПП $\leq$ 0	0,18
Показник доходності (ПД)	1. 50 < ПД 2. 25 < ПД $\leq$ 50 3. 0 $\leq$ ПД $\leq$ 25 4. ПД < 0	0,06
Показник обсягу страхування (андерайтингу) (ПА)	1. ПА $\leq$ 50 2. 50 < ПА $\leq$ 100 3. 100 < ПА $\leq$ 110 4. 110 < ПА	0,06
Показник змін у капіталі (ПЗК)	1. 10 < ПЗК 2. 5 < ПЗК $\leq$ 10 3. 0 < ПЗК $\leq$ 5 4. ПЗК $\leq$ 0	0,06
Показник змін у сумі чистих премій за всіма полісами (ПЗЧП)	1. 40 $\leq$ ПЗЧП 2. 33 $\leq$ ПЗЧП <40 3. 10 $\leq$ ПЗЧП <33 4. ПЗЧП < 10	0,06
Показник залежності від перестраховування (ПЗП)	1. 50 $\leq$ ПЗП 2. 40 $\leq$ ПЗП <50 3. 30 $\leq$ ПЗП <40 4. ПЗП <30, 85 $\leq$ ПЗП	0,18
Показник відношення чистих страхових резервів та капіталу (ПВРК)	1. 0 < ПВРК $\leq$ 50 2. 50 < ПВРК $\leq$ 75 3. 75 < ПВРК $\leq$ 100 4. 100 < ПВРК, ПВРК $\leq$ 0	0,16
Показник доходності інвестицій (ПДІ)	1. 10 $\leq$ ПДІ 2. 5 $\leq$ ПДІ <10 3. 0 $\leq$ ПДІ <5 4. ПДІ <0	0,04

ДОДАТОК Л

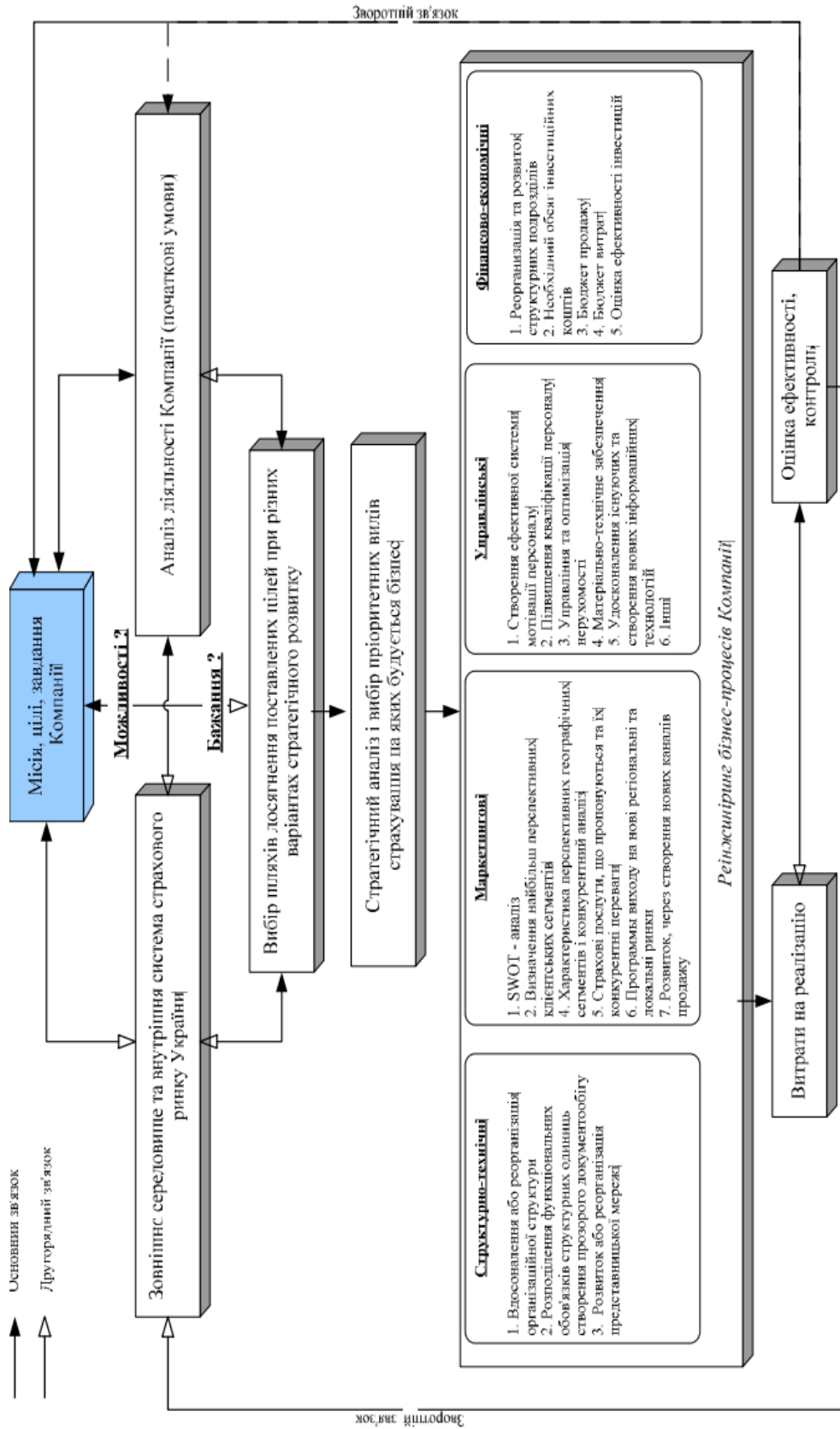

Рисунок Л.1 – Алгоритм побудови стратегії розвитку страхової компанії

Продовження ДОДАТКУ Л

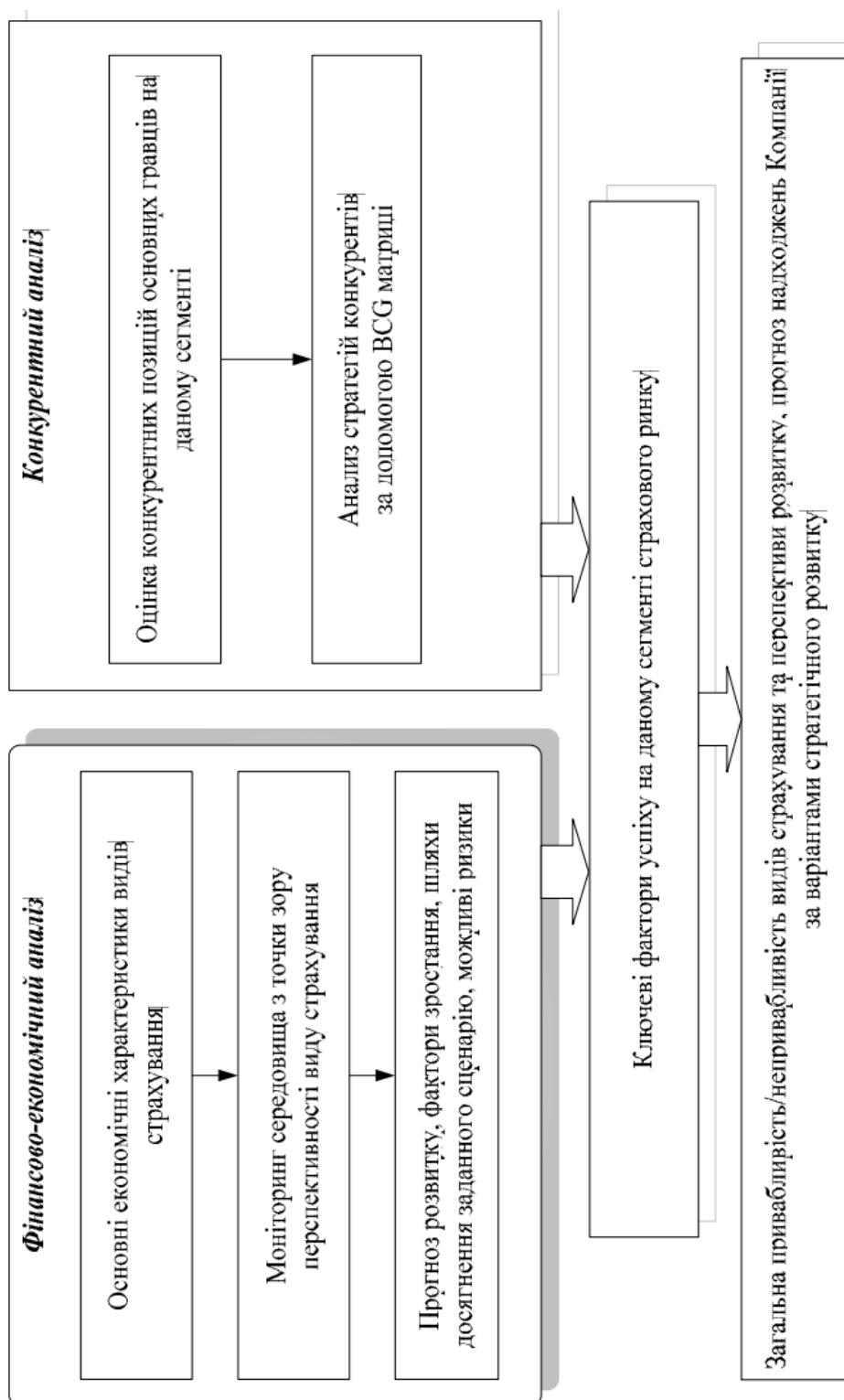

Рисунок Л.2 – Алгоритм побудови блоку «Стратегічний аналіз і вибір пріоритетних видів страхування на яких будується бізнес»

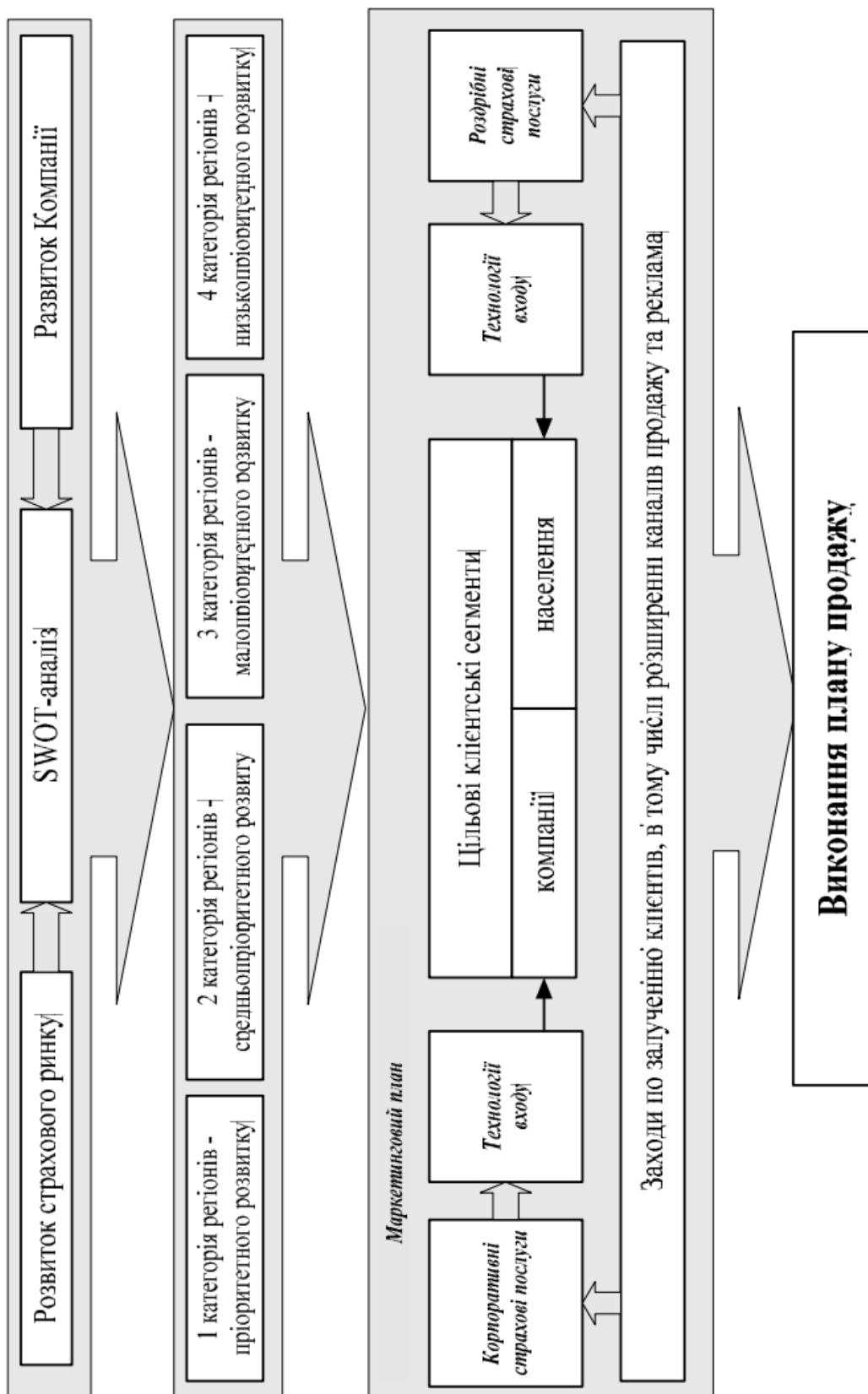

Рисунок Л.3 – Алгоритм побудови блоку «Маркетинг»

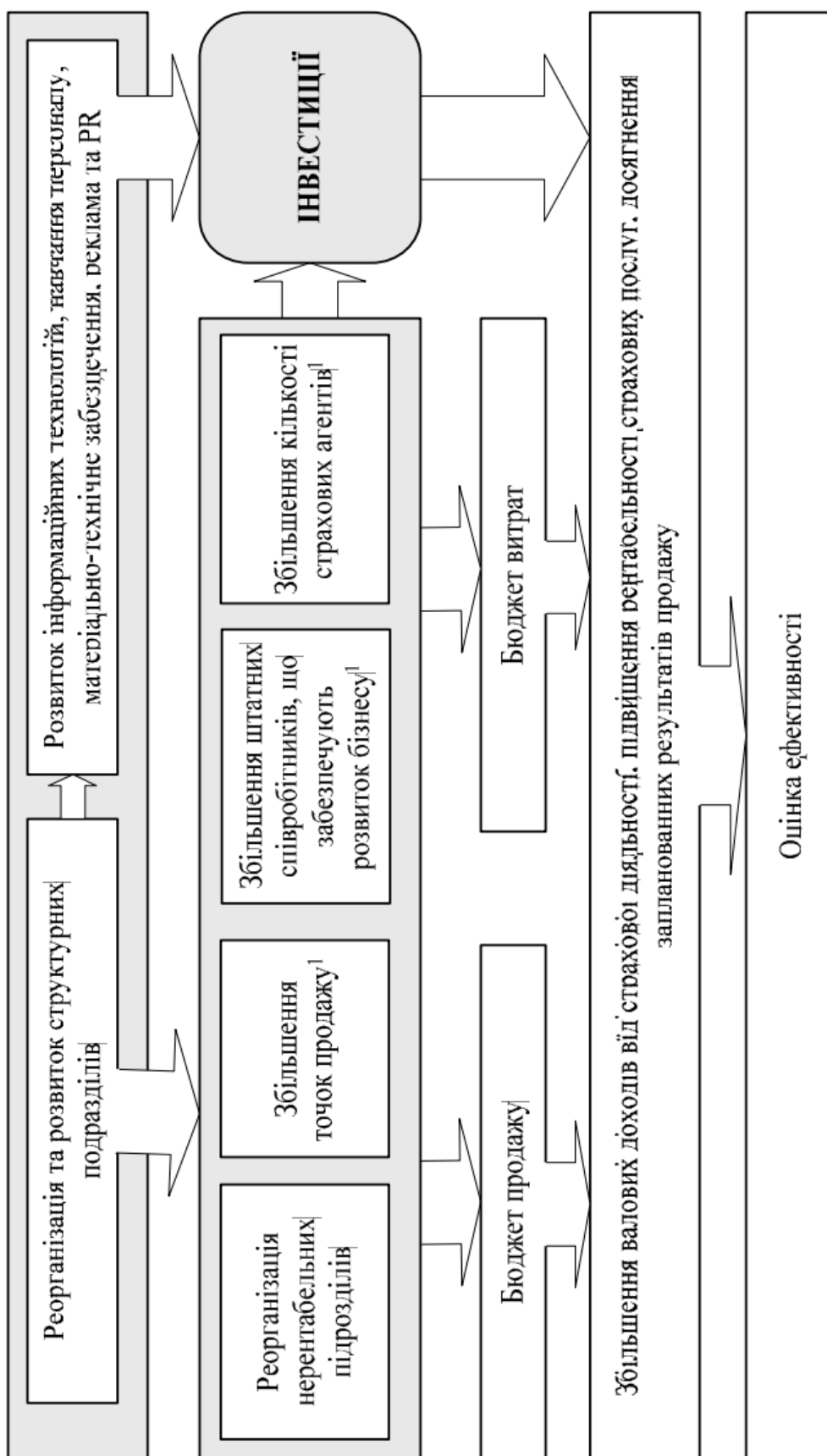

Рисунок Л.4 – Алгоритм побудови блоку «Фінансово-економічний»

**Декларація академічної доброчесності
здобувача вищої освіти ЗНУ**

Я, Макаренко Дмитро Володимирович, студент 2 курсу, денної форми навчання, економічного факультету, спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», освітньої програми «Фінанси і кредит», адреса електронної пошти: dimasmakar123@gmail.com, підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Стратегія забезпечення фінансової надійності страхової організації СК INGO»

відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлений/ознайомлена;

– заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

– згоден на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою Інтернет-системи, а також на архівування роботи в базі даних цієї системи.

Дата _____

Підпис _____

Макаренко Д.В.

ПІБ (студента)

Дата _____

Підпис _____

Кисільова І.Ю.

ПІБ (наукового керівника)